

T.C.

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ

DIŞ TİCARET ENSTİTÜSÜ

ULUSLARARASI TİCARET ANABİLİM DALI

ULUSLARARASI TİCARET YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**TÜRKİYE HAZIR GİYİM SEKTÖRÜNÜN
2005-2014 DÖNEMİ İÇİN REKABET GÜCÜNÜN
ÖLÇÜLMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Zeynep Sümeyra Bakır

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Muhittin Adıgüzel

İSTANBUL, 2015

T.C. İSTANBUL TİCARET
ÜNİVERSİTESİ

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
.....DİŞ TİCARET..... ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

.....Dünya Ticaret.....
Anabilim Dalı Dünya Ticaret.....
yüksek lisans programı 1370Y75111 numaralı öğrencisi Zeynep İsmailoğlu
BAKUR 'ın "Türkiye'nin Hattı Sınır Sektörleri
2005-2014 Dönemi İçin Rekabet Gözden Geçirilmesi"
başlıklı tez çalışması jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ DANIŞMANI

Yrd. Doç. Dr. Muhittin AYGÜZEL

JÜRİ ÜYESİ

Prof. Dr. Mehmet MELEMEN

JÜRİ ÜYESİ

Yrd. Doç. Dr. Hicabi ERSOY

İstanbul Ticaret Üniversitesi Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun/...../20....
Tarih,/..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

ÖZ

TÜRKİYE HAZIR GİYİM SEKTÖRÜNÜN 2005 -2014 DÖNEMİ İÇİN REKABET GÜCÜNÜN ÖLÇÜLMESİ

ZEYNEP SÜMEYRA BAKIR

Bu çalışmada, Rekabet gücü kavramı çeşitli yönleri ile incelendikten ve irdelendikten sonra rekabet gücü ölçüm yöntemi olarak Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler yöntemi kullanılarak Türkiye'nin hazır giyim sektöründe sahip olduğu rekabet gücü 2005 – 2014 yılları için hesaplanmış ve değerlendirilmiştir. Çalışmada, Uluslararası Ticaret Merkezi (ITC) tarafından geliştirilen ve Uluslararası Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (Harmonized System GTİP) sınıflandırma sistemini temel alan Trade Map veritabanından yararlanılarak, Türkiye'nin 2005 - 2014 yılları arasındaki hazır giyim sektörüne ait dış ticaret verileri toplanmıştır. Çalışma GTİP 61 nolu hazır giyim örme ve GTİP 62 nolu dokuma gruplarına ait 4 haneli tüm alt sektörleri için yapılmıştır. Elde edilen veriler ile Türkiye'nin bu sektördeki rekabet gücü analiz edilmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre Türkiye'nin hazır giyim sektöründe genel olarak rekabet gücünün yüksek olduğu ancak örme ve dokuma sektörüne ait eldiven, mensucattan yapılmış giyim eşyası ve aksesuarları alt sektöründe ve dokuma sektörüne ait erkek dış giyim, kravat, papyon ve giyim eşyası tamamlayıcı aksesuarları alt sektörlerinde rekabet gücü olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler, Rekabet, Uluslararası Rekabet Gücü.

ABSTRACT

THE EVALUATION OF INTERNATIONAL COMPETITIVENESS OF THE PERIOD 2005-2014 TURKISH READY MADE GARMENT SECTOR

ZEYNEP SÜMEYRA BAKIR

This study was aimed to determine the competitive power as a concept by various aspect and the international competitiveness of Turkish ready made garment sector via using Revealed Comparative Advantages (RCA) method. In this study with the benefit of Trademap which was developed by International Trade Center (ITC) foreign statistics of Turkish ready made garment sector were collected among the period 2005 – 2014. Collected data were calculated for all years with RCA both for GTIP 61 knitted or crocheted and GTIP 62 woven sector and their sub-sectors. The competitiveness of Turkish ready made garment sector has been tried to be analyzed with the data obtained.

According to the study, the competitiveness of Turkish ready made garment sector is high in general framework. However it has been concluded that Turkey has not got the competitive advantage in gloves and garment made up of knitted or crocheted and also in ties, bow ties, cravats, garment made up of fabric and clothing accessories, gloves, men's overcoat not knitted or crocheted.

Keywords: Revealed Competitive Advantages, Competition, International Competitiveness

ÖNSÖZ

Yüksek lisans tez çalışması boyunca bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, çalışmam süresince yardımlarını hiç esirgemeyen saygıdeğer danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Muhittin Adıgüzel'e teşekkür ederim.

Çalışmalarım boyunca yardımlarını esirgemeyen saygıdeğer Mehmet Korkut'a ve tüm içtenliğiyle yanımda olan dostum Şükran Uzun'a teşekkür ederim.

Son olarak, maddi ve manevi her daim yanımda olan, yıllarca sabır ve hoşgörüyle kahrımı çeken aileme can-ı gönülden teşekkür eder ve bu tezi onlara ithaf ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖZ.....	III
ABSTRACT.....	IV
ÖNSÖZ	V
TABLolar LİSTESİ	VIII
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	IX
GRAFİKLER LİSTESİ.....	IX
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM	3
REKABET GÜCÜ KAVRAMI VE YAPISI	3
1. Rekabet Kavramı	3
1.2. Rekabet Gücü Kavramı ve Düzeyleri	5
1.2.1. Rekabet Gücü.....	5
1.2.2.1. Firma Düzeyinde Uluslararası Rekabet Gücü.....	10
1.2.2.2. Endüstri Düzeyinde Uluslararası Rekabet Gücü.....	12
1.2.2.3. Ülke Düzeyinde Uluslararası Rekabet Gücü	16
1.3. Rekabet Gücünün Ölçülmesi	19
1.3.1. Rekabet Gücü Ölçüm Yöntemleri.....	22
1.3.1.1. Dünya Ekonomik Forumu Global Rekabet Gücü Endeksi (World Economic Forum-WEF; Global Competitiveness Index- GCI)	23
1.3.1.2. Dünya Rekabet Gücü Yıllığı Ölçüm Yöntemi (International Institute for Management Development -World Competitiveness Yearbook-IMD)	25
1.3.1.3. Rekabetçi Endüstriyel Performans Endeksi (CIP).....	26
1.3.1.4. İngiltere Rekabet Gücü Yöntemleri	27
1.3.1.5. Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler Yöntemi (AKÜ)	28
İKİNCİ BÖLÜM	29
HAZIRGIYIM SEKTÖRÜNÜN DÜNYADAKİ VE TÜRKİYE'DEKİ DURUMU	29
2.1. Hazır Giyim Sektörünün Tanımı ve Kapsamı.....	29
2.1.1. Hazır Giyim Sektörü Dış Ticaret Sınıflaması	31

2.2. Dünya Hazır Giyim Sektörü	32
2.2.1. Dünya Hazır Giyim İhracatı.....	33
2.2.2. Dünya Hazır Giyim İthalatı	38
2.3. Türkiye Hazır Giyim Sektörü	40
2.3.1. Hazır Giyim Sektörü Dış Ticareti.....	41
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	61
<u>HAZIR GİYİM SEKTÖRÜNÜN REKABET GÜCÜNÜN</u>	
<u>DEĞERLENDİRİLMESİ.....</u>	61
3.1 Çalışmanın Amacı ve Önemi	61
3.1.1. Çalışmanın Amacı.....	61
3.1.2. Çalışmanın Önemi	61
3.2 Çalışmanın Yöntemi ve Veri Kümesi	61
3.2.1 Çalışmanın Yöntemi	62
3.2.2 Çalışmanın Veri Kümesi.....	63
3.3 Çalışma Sonucunda Elde Edilen Sonuçlar ve Değerlendirilmesi	64
SONUÇ	94
KAYNAKÇA.....	96
EKLER	105
EK - 1: GTIP 62: Türkiye Dokuma Giyim Eşyası ve Aksesuarları 2005 – 2014 İhracat Verileri (1000\$)	105
EK - 2: GTIP 62: Türkiye Dokuma Giyim Eşyası ve Aksesuarları 2005 – 2014 İthalat Verileri (1000\$)	106
EK – 3: GTIP 61: Türkiye Örmeye Giyim Eşyası ve Aksesuarları 2005 – 2014 İhracat Verileri (1000\$)	107
EK – 4: GTIP 61: Türkiye Örmeye Giyim Eşyası ve Aksesuarları 2005 – 2014 İthalat Verileri (1000\$)	108
EK – 5: Türkiye 2005 – 2014 Toplam İthalat ve İhracat Verileri	109
EK – 6: Hazır Giyim Fasıllar 61 GTİP Kod ve Tanımları.....	110
EK --7: Hazır Giyim Fasıllar 62 GTİP Kod ve Tanımları.....	126

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Rekabet Gücü Kavramları ve Göstergeleri.....	7
Tablo 2. Rekabet Gücünün Belirleyicileri	8
Tablo 3. Sektörde Rekabeti Belirleyen Beş Güç	13
Tablo 4. Uluslararası Rekabet Gücü Göstergeleri	19
Tablo 5. Küresel Rekabet Gücü Endeksi- Rekabetçiliğin 12 Faktörü	24
Tablo 6. Uluslararası Yönetim Geliştirme Merkezi (IMD) Rekabetçiliğin 5 Faktörü.....	25
Tablo 7. Kotaların Kaldırılmasının Ardından Çin ve Türkiye'nin AB'ye İthalatı (1000 Euro)	33
Tablo 8. Dünya Hazır Giyim İhracatı	34
Tablo 9. Hazır Giyim (Fasıl 61-62) Sektöründeki İhracatçı Ülkeler	35
Tablo 10. Hazır Giyim İhracatının Dünya İhracatındaki Payı	37
Tablo 11. Dünya Hazır Giyim İthalatı (Fasıl 61-62)	38
Tablo 12. Dünya Hazır Giyim İthalatının Dünya Toplam İthalatındaki Payı.....	39
Tablo 13. Ürün Grupları Bazında Hazır Giyim Sektörü İhracatı (Milyar Dolar)	41
Tablo 14. Ürün Grupları Bazında Hazır Giyim Sektörü İthalatı (Milyar Dolar).....	42
Tablo 15. Türkiye'nin En Fazla Hazır Giyim İhracatı Yaptığı 10 Ülke (Fasıl 61-62)	43
Tablo 16. Türkiye Hazır Giyim İhracatı Fasıl 61-62 (\$).....	44
Tablo 17. Türkiye'nin En Fazla Hazır Giyim İthalatı Yaptığı 10 Ülke (Fasıl 61-62)	45
Tablo 18. Türkiye Hazır Giyim İthalatı Fasıl 61-62 (\$)	47
Tablo 19. Türkiye'nin Hazır Giyim Fasıl 61 Örme Giyim İhracatı (1000 \$)	48
Tablo 20. Türkiye'nin Hazır Giyim Fasıl 61 Örme Giyim İthalatı (1000 \$)	52
Tablo 21. Türkiye'nin Hazır Giyim Fasıl 62 Dokuma Giyim İhracatı (1000 \$).....	55
Tablo 22. Türkiye'nin Hazır Giyim Fasıl 62 Dokuma Giyim İthalatı (1000 \$)	58
Tablo 23. GTİP 61 – 62 için Hesaplanan AKÜ Değerleri	64
Tablo 24. Gtip 61 Örme Grubu Alt Sektörleri için Hesaplanan Akü İndeksi	65
Tablo 25. Fasıl 62 Dokuma Grubu Alt Sektörleri için Hesaplanan Akü İndeksi	79

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Porter’ın Elmas Modeli.....	15
Şekil 2. Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü Üretim Süreci	30

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. Dünya Hazır Giyim İhracatı	34
Grafik 2. 2010- 2014 Türkiye Hazır Giyim (Fasıl 61-62) İhracatı	45
Grafik 3. 2010 – 2014 Türkiye Hazır Giyim İthalatı Fasıl 61-62 (\$)	47
Grafik 4. Türkiye’nin Örmeye Giyim İhracat Pazarındaki İthalatçı 5 Ülke	50
Grafik 5. Türkiye’nin Örmeye Giyim Fasıl 61 Ürünlerinde En Fazla İhracat Yaptığı 10 Ülke	51
Grafik 6. Türkiye’nin Hazır Giyim Fasıl 61’de En Fazla İthalat Yaptığı 10 Ülke	54
Grafik 7. Türkiye’nin 2013 ve 2014 Yıllarında Hazır Giyim Fasıl 62 Dokuma Ürünlerinde En Fazla İhracat Yaptığı 10 Ülke	57
Grafik 8. Türkiye’nin 2013 ve 2014 Yıllarında Hazır Giyim Fasıl 62 Dokuma Ürünlerinde En Fazla İthalat Yaptığı 10 Ülke	60
Grafik 9. Gtip 61 Örmeye Grubu 2005- 2014 Akü Değerleri.....	65
Grafik 10. T-shirt, Atlet ve diğer fanilalar – Akü değerleri.....	66
Grafik 11. Örmeye Kazak, Yelek ve Hırkalar – Akü değerleri	67
Grafik 12. Bayan Takım Elbise, Etek, Blazer ve Tulumlar – Akü değerleri	67
Grafik 13. Tayt, Külotlu Çorap, Örmeye Çorap ve Patikler - Akü Değerleri.....	68
Grafik 14. Bayan, Kız Çocuk Örmeye Bluz ve Gömlekler - Akü Değerleri.....	69
Grafik 15. Erkek Takım elbise, ceket ve pantolon - Akü Değerleri	69
Grafik 16. Bayan İç Çamaşır, Pijama ve Bornoz - Akü Değerleri.....	70
Grafik 17. Örmeye ve Tığ işi Erkek Gömlek - Akü Değerleri	71
Grafik 18. Erkek iç çamaşır, pijama ve bornoz - Akü Değerleri	71
Grafik 19. Bebek Giyim Eşyası ve Aksesuarları - Akü Değerleri	72
Grafik 20. Sentetik veya Suni Liflerden Örmeye Giyim Eşyası - Akü Değerleri	73

Grafik 21. Eşofmanlar, Yüzme ve Kayak Giysileri – Akü Değerleri	73
Grafik 22. Giyim Eşyası Tamamlayıcı Aksesuarları (Şal, Kravat) Akü Değerleri.....	74
Grafik 23. Erkek Kaban, Manto – Akü Değerleri.....	75
Grafik 24. Bayan Kaban, Manto, Pelerin- Akü Değerleri	76
Grafik 25. Eldivenler, Parmaklı ve Parmaksız Eldivenler – Akü Değerleri	77
Grafik 26. Örme Mensucattan Yapılmış Giyim Eşyası ve Aksesuarları	77
Grafik 27. Fası 62 Dokuma Grubu 2005- 2014 Akü Değerleri	78
Grafik 28. Bayan Dokuma Takım Elbise, Etek, Ceket – Akü Değerleri	80
Grafik 29. Erkek Takım Elbise, Ceket ve Pantolon –Akü Değerleri.....	81
Grafik 30. Bayan Dokuma Bluz ve Gömlekler- Akü Değerleri	81
Grafik 31. Erkek Dokuma Gömlekler – Akü Değerleri.....	82
Grafik 32. Bayan Dokuma İç Giyim, Pijama ve Bornozlar – Akü Değerleri	83
Grafik 33. Bayan Dokuma Dış Giyim – Akü Değerleri	83
Grafik 34. Eşofman, Yüzme, Kayak Giysileri ve Aksesuarları – Akü Değerleri Grafiği.	84
Grafik 35. Erkek Dokuma Dış Giyim – Akü Değerleri.....	85
Grafik 36. Bebek Dokuma Giyim Eşyası ve Aksesuarları – Ak Değerleri.....	86
Grafik 37. Korse, Pantolon Askısı, Çorap Bağı, İç giyim Aksesuarları	87
Grafik 38. Şal, Eşarp, Kaşkol ve Benzeri Aksesuarlar – Akü Değerleri	88
Grafik 39. Erkek Dokuma İç Giyim, Pijama ve Bornozlar – Akü Değerleri.....	89
Grafik 40. Mensucattan Yapılmış Giyim Eşyası ve Aksesuarları – Akü Değerleri.....	89
Grafik 41. Giyim Eşyası Tamamlayıcı Aksesuarlar – Akü Değerleri	90
Grafik 42. Kravat, Papyon, Boyun bağı vb. –Akü Değerleri.....	91
Grafik 43. Eldivenler, Parmaklı ve Parmaksız Eldivenler – Akü Değerleri	92
Grafik 44. Mendiller – Akü Değerleri	93

KISALTMALAR LİSTESİ

AB:	Avrupa Birliği
a.g.e:	Adı geçen eser
AKÜ:	Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler
AR-GE:	Araştırma – Geliştirme
ATC:	Tekstil ve Giyim Anlaşması
BCI:	İş Ortamı Rekabet Gücü Endeksi
BİT:	Bilgi İletişim Teknolojileri
CIP:	Rekabetçi Endüstriyel Performans Endeksi
Çev.:	Çeviren
DPT:	Devlet Planlama Teşkilatı
DTM:	Dış Ticaret Müsteşarlığı
DTÖ:	Dünya Ticaret Örgütü
DYY:	Doğrudan Yabancı Yatırımlar
GAT:	Gümrük Tarifeleri ve Genel Ticaret Anlaşmaları
GCI:	Global Rekabet Gücü Endeksi
GSMH:	Gayri Safi Milli Hâsıla
GTİP:	Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu
IMD:	Uluslararası Yönetim Geliştirme Enstitüsü
IGEME:	İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi
ISIC:	Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflaması
ITC:	Uluslararası Ticaret Merkezi

İTO:	İstanbul Ticaret Odası
MFA:	Çok Elyaflılar Anlaşması
NACE:	Zorunlu Ekonomik Faaliyet Sınıflaması (AB)
OECD:	Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
OKA:	Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı
RCA:	Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler
REF:	Rekabet Forumu
RKHK:	Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun
RMA:	Görelî İthalat Avantajı
RTA:	Görelî Ticaret Avantajı
RXA:	Görelî İhracat Avantajı
STIC:	Uluslararası Ticaret Sınıflaması (BM)
TEPAV:	Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı
TDK:	Türk Dil Kurumu
TFV:	Toplam Faktör Verimliliği
TİSK:	Türkiye İşverenler Sendikası Konfederasyonu
TOBB:	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TUBİTAK:	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK:	Türkiye İstatistik Kurumu
TÜSİAD:	Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği
UNCOMTRADE:	Birleşmiş Milletler Mal Ticareti İstatistik Veritabanı
UNCTAD:	Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı
WEF:	Dünya Ekonomik Forumu

GİRİŞ

Artan şekilde küreselleşen dünya ekonomisi içinde geçmişten çok daha fazla dışa açık olan ulusal ekonomilerin kalkınması, iç faktörler kadar dış faktörlerce de belirlenmektedir. Uluslararası ticaretin artışıyla birlikte insanlar tükettiklerinin ve ürettiklerinin büyük kısmını ithal ve ihraç etmektedirler. Küresel ekonomik ortamın temel özelliklerinden olan küresel ekonomik bütünleşme süreci, hükümetlerin ekonomik kalkınma politikaları konusunda düşünme bağlamlarını da değiştirmiştir. Bu nedenle makro politika perspektifinden hükümetlerin birinci hedefinin kişi başına gelir artışı yoluyla ülke vatandaşlarının refahının, yaşam standardının artırılması, beşeri gelişmenin ve sosyal adaletin sağlanması olan bir ülkede rekabet gücü konusu büyük önem kazanmıştır (Adıgüzel, 2011a). Bu bağlamda rekabet gücü kronik cari açık sorunu yaşayan Türkiye için de hayati önemi olan konuların başında gelmektedir.

Bu yaklaşım çerçevesinde çalışmamız ile rekabet gücü kavramı çeşitli yönleri ile incelenmiş ve Türkiye'nin hazır giyim sektörünün sahip olduğu rekabet gücü Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler (AKÜ) yöntemi kullanılarak 2005 – 2014 yılları için hesaplanmış ve değerlendirilmiştir. 2014 yılında Türkiye'nin 157 milyarlık toplam ihracatın içinde 16 milyar dolar olan hazır giyim ihracatı, sektörün ülke ekonomisinde önemli bir paya sahip olduğunu göstermektedir.

Çalışmamızda Balassa tarafından ortaya atılan Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler yaklaşımının Vollrath tarafından görelî ithalat avantajının da dâhil edilerek formüle edilen RCA (Revealed Comparative Advantage) indeksine göre hazır giyim sektörünün 2005-2014 dönemi için rekabet gücü analiz edilmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde genel itibariyle rekabet kavramı, rekabet gücü ve düzeyleri ve rekabet gücü ölçüm yöntemleri incelenmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde hazır giyim sektörünün tanımı, içeriği ve sektörün dış ticaret sınıflandırma sistemlerine göre ürün kodları ve tanımları

hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca dış ticaret verilerinden, global ve sektörel raporlardan yararlanılarak hazırlanan tablolar ve grafikler ile sektörün Türkiye’deki ve Dünyadaki durumu ve gelişimi ele alınmıştır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde Türkiye hazır giyim sektörünün 2005-2014 dönemi hem genel hem de içerdiği dokuma ve örme kategorisinde toplam 34 alt sektörün rekabet gücü Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler (AKÜ) yöntemi kullanılarak hesaplanmış ve her bir alt sektör için rekabet gücü analiz edilmiştir. Sonuç bölümünde çalışmamız ile ulaştığımız sonuçlar ortaya konulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

REKABET GÜCÜ KAVRAMI VE YAPISI

1.Rekabet Kavramı

Küresel rekabet gücü üzerine yapılan bir çalışmada öncelikle rekabet kavramı irdelenmelidir. TDK rekabet kavramını “aynı amacı güden kimseler arasındaki çekişme, yarışma ve yarış” olarak tanımlamaktadır (TDK, 1998, 1219). Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanunda (RKHK) rekabet; “Mal ve hizmet piyasalarındaki teşebbüsler arasında özgürce ekonomik kararlar verilebilmesini sağlayan yarış” olarak ifade edilmektedir (Rekabet Kurumu, 2014, s.164).

Rekabet, serbest piyasa koşullarında faaliyette bulunan en az iki iktisadi kurum ve/veya tüzel kişinin fiyat veya fiyat dışı araçları kullanarak mevcut Pazar payını yükseltmek ve rakibine karşı üstünlük elde etmek için girişimde bulundukları ‘stratejik etkileşim süreci’ ni ifade etmektedir (Güleş, Hasan, K, H.Bülbül, 2004, s.38).

Encyclopedia International’ a göre

"Rekabet, etkin ve güçlü bir sermaye ekonomisinin temelidir. Serbest rekabet, diğer adıyla tam rekabet, teorik olarak alıcılara ve satıcılara, ..., seçenek farklılığı sunar. Hiç birinin piyasaya egemen olamamalarını teminen yeterli sayıda küçük, bağımsız, rakip teşebbüsün bulunmasını, aynı zamanda değişime konu mal veya hizmetin benzer birimlerde standardize olmasını gerektirir. Aksi halde, alıcılar veya satıcılar kuvvetli bir tercih edilirlilik kurup rakiplerine karşı avantaj elde edebilir. Nihayet tam rekabet, yeni rakiplerin piyasaya serbest girişini gerektirir. Yeni olası rakiplerin görülmesi, bir piyasayı kontrol etme ya da kısıtlama niyetindeki aktörü caydırabilir. Tam rekabeti belirleyen rakip olma hali ve sınırsız değişim, maliyetleri ve fiyatları olabildiğince aşağı seviyeye inmeye zorlarken, üretimi de olası en yüksek seviyede tutmaya yönlendirecektir. Satıcılar arasındaki rekabet fiyatları

yükselmekten, alıcılar arasındaki rekabet de düşmekten koruyacağı için, her ortamda belirli bir ürün için tek bir fiyat oluşacaktır. Böylece ulaşılan tek fiyat (denge fiyatı) tüketicilerin talep miktarı ile üreticilerin sunum miktarını dengeleyecektir. Bir kez oluşan piyasa fiyatı istem veya sunuma tepki olarak aşağı yukarı oynayabilir."

"Rekabetin arzu edilir olduğu genelde benimsenen bir ilkedir. Rekabet maliyet etkinliğini, düşük fiyatları ve yeniliği getirmeye eğilimlidir. Rekabetçi piyasalar, rekabetçi olmayanlara oranla daha yüksek seviyede tüketici refahına yol açma eğilimindedir" (Bishop ve Walker, 1999, s.11).

Rekabet olgusunun varlığından bahsedebilmek için aşağıdaki beş hususun altı çizilmektedir.

- **Amaç:** Rekabetten söz edilebilmesi için, kurum ve kişilerin kısıt olan belirli bir şeyden pay alma amacını ve arzu edilen sonuca ulaşma isteği ile birlikte aynı istek ve amaçta olan rakiplerinin bu istekleri elde etmesini zorlaştırma sürecini gerekli kılmaktadır.
- **Rakiplerin birden fazla olması:** Rekabetin olması için aynı amaç ve arzuya sahip birden fazla kurum ve kişinin varlığı gereklidir.
- **Kural ve kısıtlamalar:** Haksız rekabet veya rekabet ihlali oluşabileceğinden belirli kural veya kısıtlamalardan yoksun bir ortamda rekabetten söz edilemez. Rekabet, belirli sınırların olduğu özgürlük ve hukuk ortamını gerektirmektedir.
- **Kural ve kısıtlamalara ayırım olmadan tabi olunması:** Rekabet ortamında arzu edilen sonuca ulaşmak için herhangi bir kurum veya kişi kayırılmadan bütün rakiplerin aynı yaptırım, kural ve kısıtlamalara tabi olması rekabet sürecinin gerekli koşullarındandır.
- **Temel hak ve özgürlüklerin güvence altında olması:** İktisadi alana girişim, mülkiyet, akit ve seyahat özgürlüğü gibi temel hakların güvence altında olması gerekmektedir. İktisadi ve siyasi temel özgürlüklerin güvence altına alınabilmesi kâğıt üzerinde yeterli olmayacağı için ülkenin bağımsız ve etkin bir hukuk sistemine sahip olması gerekmektedir (Türkkan, 2001,s.85).

İktisadi anlamda rekabet; iktisadi faktörler kullanılarak iktisadi etkinliklerin faal ve üretken işleyişinin sürekliliğinin sağlandığı bir “süreç”tir (Colander, 2003, s.241). Bahsedilen süreçte iktisadi etkinliğinin var olduğu bir ortam yapısının genişletilebileceğinden “rekabet” kavramı literatürde “tam rekabet piyasası” olarak da kullanılmaktadır (Mankiw, 2011, s.256). Tam rekabet piyasası birden çok alıcı ve satıcının bulunduğu, iktisadi aktörlerin fiyat alıcı konumunda olduğu ve herkesin piyasadaki tüm bilgiye vâkıf olduğu bir piyasadır (Krugman vd., 2010, s.198). Ancak iktisadi aktörlerin piyasadaki tüm bilgiye sahip olduğu varsayımı reklamın amacını gereksiz kılmaktadır. Bu noktada rekabetçi davranış tam rekabet piyasasında geçerli olmamaktadır. (Aktan ve Vural, 2004a, s.14).

Rekabet, piyasada aktif halde bulunan firmaların piyasadaki fiyatların oluşumundaki veya mevcut fiyatlar üzerindeki etkinliği kavrayabilmek için kullanılan bir ölçütü ifade etmektedir (Arnold, 2008, s.458; Clayton, 2008, s.169; Hall ve Lieberman, 2007, s.219).

1.2. Rekabet Gücü Kavramı ve Düzeyleri

1.2.1. Rekabet Gücü

Her yıl Global Rekabet Raporu (Global Competitiveness Report) adlı bir rapor yayınlayan ve merkezi İsviçre'nin Cenevre kentinde bulunan Dünya Ekonomik Forumu (World Economic Forum – WEF) araştırma enstitüsü “rekabet gücü”nü “bir ülkenin ekonomik refah ve yaşam standardını yükseltebilmesi için gerekli ekonomik güç” olarak tanımlamaktadır (Global Rekabet Raporu, 2000).

ABD Endüstriyel Rekabet Komisyonuna göre “Rekabet gücü ülkelerin serbest ve yerleşmiş pazar koşulları altında vatandaşların reel gelirlerini arttırmaya çalışırken, aynı anda ürettiği ürün ve hizmetleri uluslararası pazarlara sunabilmesi ve başarılı olabilmesidir.” (Report of the President’s Commission on Industrial Competitiveness)

Hatsopoulos, Krugman ve Summers (1990)' a göre rekabetçi ülke ekonomileri artan refah seviyesi ve reel gelir ile birlikte etkin bir dış ticaret performansı göstermek durumundadır. İhracatta başarılı bir performans gösterse bile kişi başına milli gelir düzeyinde azalan bir seyir gözlemleniyor ise ülke ekonomisinin rekabetçi olduğu söylenemez (Hatsopoulos, Krugman ve Summers, 1990, s. 299; 307).

Bryan (1994), iktisatçıların ülkeler arası rekabet gücünü değerlendirirken 'toplam faktör verimliliği (TFV)' ve 'kişi başına milli gelir artışı' göstergelerini kullandıklarını belirtmektedir. Toplam faktör verimliliğini esas alan çalışmalarda, Toplam faktör verimliliği yüksek oldukça ülkelerin yaşam standartlarının ve refah seviyesinin yükseldiği ifade edilmektedir (Bryan, 1994, s.206).

Verimlilik ve maliyet avantajına sahip ülke aynı zamanda diğer ülke veya ülkeler karşısında rekabet gücüne sahip olmaktadır. (Salvatore, D. 1990, s.2). Benzer şekilde Rekabet Forumu (2006) rekabet gücünün verimlilik ile doğrudan ilişkili olduğunu ifade etmektedir.

Klasik ekol rekabet gücünü sahip olunan kaynak donanımı olarak değerlendirmektedir. Bu bağlamda dış ticareti yönlendiren kaynak donanımı ile ifade edilen faktör verimliliğinden kaynaklanan maliyet farklılıklarıdır (Charbaugh, R. J. 2005, s.29).

Ancak maliyeti belirleyen tek faktörün verimlilik olup hammadde ve sermaye hareketlerinin sınırlandırılmış olduğu bu yaklaşımın rekabet gücünü açıklamakta yeterli olmadığını söylemek mümkündür (Gökmenoğlu, M.; Akal, M.; Altunışık, R.; 2012, s.6;7).

Uluslararası rekabet gücünü ulusal düzeyde makroekonomik, endüstri ve firma bazında mikro faktörler de etkilemektedir. "Firmaları rekabetçi olmadıkça bir ülke ekonomisi rekabetçi olamaz" tespitinde bulunan Porter "Rekabet Stratejisi" (Competitive Strategy) ile rekabete etki eden içsel ve dışsal faktörleri ortaya koymaktadır (Porter, M. 2000, s.3).

Aşağıdaki tabloda rekabet gücü kavramını ve göstergelerini mikro ve makro konsept çerçevesinde değerlendirmek mümkündür:

Tablo 1. Rekabet Gücü Kavramları ve Göstergeleri

Yazar veya Kuram	Ölçü Kriteri veya Gösterge
Makro Konsept	
Lipschitz/McDonald(1991) Marsh, Tokarick (1994) IMF	Reel döviz kuru, reel efektif döviz kuru
Hatsopoulos, Krugman, Summers (1988)	Yükselen reel gelirle birlikte dış ticaret dengesi
Markusen (1992) Dollar/Wolff (1993)	Verimlilik
Fagerberg (1988)	Pazar payı artışı
Sharpe (1986)	Pazar payı
WEF/IMD(1995'den beri yıllık)	Dünya rekabet endeksi
Aiginger (1998), Pitelis (2003)	
Mikro Konsept	
Balassa (1965)	Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlük (AKÜ)
Bruno (1965)	Yurtiçi kaynak maliyeti
Buckley vd. (1992)	Kompozit, çok değişkenli
Durand/Giorno(1987)	OECD Fiyat rekabetçiliği
Helleiner (1989)	Reel efektif döviz kuru
Hickman (1992)	Birim emek maliyeti
Jorgenson, Kuroda (1992)	Fiyat rekabetçiliği
Krugman, Hatsopoulos (1987)	Pazar payı ve değişimi
Mandeng (1991)	Pazar payı ve değişimi
Oral (1993)	Endüstri üstünlüğü birim maliyet
Porter (1990)	Kompozit, çok değişkenli
Sigel/Cockburn (1995)	Bütün birim maliyet
Swann/Taghavi 1992)	Fiyat/ürün niteliği
Turner/Gollub (1997)	Nisbi birim emek maliyeti

Kaynak: ECKHARD, Siggel (2007), Tablo-1,s.15-16'den aktaran, ADIGÜZEL, M. (2011b:193)

Rekabet gücü disiplinli ve karmaşık bir konu olduğu için literatürde fikir birliği olmayan kavramlardan biridir. Özetle “rekabet ortamında var olup, rekabet sürecini sürdürebilme kuvveti” olarak ifade edebileceğimiz rekabet gücü kavramı, kullanılan alana göre farklılık göstermektedir. Eğer söz konusu alan firmalar ise “firma düzeyinde rekabet gücü”, benzer alanda çalışan firmalar bütünü oluşturduğu bir endüstri ise “endüstri düzeyinde rekabet gücü, ülke düzeyinde ele alınıyor ise “ülke düzeyinde rekabet gücü” kavramları ortaya çıkmaktadır (Aiginger, 2006). Bu bağlamda rekabet gücünün analiz edileceği alanla birlikte bu analizde ölçüt olarak kullanılacak faktörlerin farklılaşması da ortak bir tanımın oluşmasını zorlaştırmaktadır (Atik, 2005, s.14). Dolayısıyla çalışmamızda rekabet gücü bu üç düzeyde ele alınarak irdelenecektir. Tablo 2’de rekabet gücünün belirleyici faktörleri firma, endüstri ve ülke düzeyinde önem derecesine göre sınıflandırılmıştır.

Tablo 2. Rekabet Gücünün Belirleyicileri

Rekabet Gücü Belirleyicileri	Firma	Endüstri	Ülke
Karlılık	Esas değişken	Göreceli önemi firma düzeyine göre azalır	Karlılık anlayışından ziyade ulusal refah ön plandadır.
Verimlilik	Önemli	Emek verimliliği esas alınır	Kişi başına verimlilik
Maliyet	İşgücü bazında önemli	Hem işgücü hem de rakip endüstriler dikkate alınır	Göreceli anlamda önem arz etmez

Pazar payı	İkinci planda	Rekabet alanı söz konusu olduğundan önemli	Belirleyici anlamda çok önem arz etmez
Kişi başına verimlilik	Önemli	Önemli	Önemli
Dış ticaret performansı	Dikkate alınmaz	Dikkate alınır	Dikkate alınır ve önemsenir
Üretim faktörü stoku	Önemli değil	Maliyeti etkilediği için önem arz eder	Önemli
Toplam faktör verimliliği	Önemli	Çok önemli	Çok Önemli
Dış ticaret haddi	Dikkate alınmaz	Dikkate alınır	Önemli
Ürünün teknoloji yoğunluğu	Karlılık daha çok dikkate alınır	Maliyetle birlikte değerlendirilir.	Önemli
Rekabetin Sürdürülebilirliği	Firmaya bağlı	Önemli	Önemli

Kaynak: DULUPÇU M., 2001: s.91'den akt. Bostan vd. 2010, s.45

Firma düzeyinde rekabet gücünü belirleyen esas değişken 'karlılık' iken ülke düzeyinde karlılık anlayışından ziyade ulusal refah ön plana çıkmaktadır. Verimlilik faktörü ülke düzeyinde 'kişi başına verimlilik' olarak ele alınırken, endüstri düzeyinde 'emek verimliliği' esas alınmaktadır. Dış ticaret performansı ve dış ticaret haddi firma düzeyinde dikkate alınmazken endüstri ve ülke düzeyinde rekabet gücünü belirleyen önemli faktörlerden biridir. Toplam faktör verimliliği rekabet gücünü belirleyici faktörü olarak her üç düzeyde dikkate alınmaktadır.

1.2.2.1. Firma Düzeyinde Uluslararası Rekabet Gücü

Uluslararası rekabet gücü mikro anlamda firma düzeyinde gözlemlenip ölçülebilir. Firma düzeyinde rekabet gücü, firmanın büyüme ve karlılık konusundaki potansiyelini ifade etmektedir. Hammer ve Champy (1993) firmaların rekabet gücünün yüksek olmasının düşük maliyetle yüksek kalite üretim yapma yeteneğini gerektirdiğini ifade etmektedirler (Hammer ve Champy, J, 1993).

“Rekabet gücü ulusal bir kavram olarak kabul edilmesine karşın, pazarlarda rekabet içinde bulunan kurum devletler değil, işletmelerdir. İşletmelerin özel ya da kamu işletmeleri olması durumu değiştirmemektedir. Kuşkusuz etkin ya da edilgen hükümet politikalarının işletmelerin rekabet gücü üzerinde büyük etkisi bulunmaktadır. Fakat yatırım, fiyat politikalar ve örgütsel yapı her işletmenin yönetici/yöneticileri tarafından belirlenir. Kısaca piyasalarda işletmeler rekabet ederler.” (Kester ve Luehrman, 1989, s. 15-27).

Firma düzeyinde rekabet gücü; herhangi bir firmanın ülke içinde veya küresel piyasada rakip firmalarla karşılaştırıldığında eş değerde veya daha kaliteli ürün ve hizmeti düşük maliyetle sunabilmenin yanı sıra rakiplerine oranla aynı düzeyde veya daha ileri inovatif ve üretken kapasiteye sahip olmak olarak tanımlanabilir (Aktan, 2003, s.115).

Firmalar, homojen piyasada üretmiş oldukları ürünü ortalama maliyetin üzerinde satsalar bile rakiplerine göre ortalama maliyetleri yüksek ise kar elde edemeyecekleri için rekabet edemezler (Aktan ve Vural, 2004b, s.12).

Ortalama maliyetlerin yüksek olması da ya girdilerin rakiplere kıyasla daha maliyetli tedarik edilmesi veya üretime sokulan girdilerin verimliliğinin zayıf olmasından kaynaklanabilmektedir. Düşük verimlilik, işletmenin üretim aşamasında organizasyon eksikliğinden veya girdilerin etkin olmayan alanlarda kullanılmasından kaynaklanabilir (Mcfetridge, 1995).

Shultz’a göre (1962) teknolojinin verimliliğini artıran insandır. Rekabet gücü ve teknolojik üstünlüğü sağlayan yapı eğitim sistemidir. Teknolojik ilerleme, verimlilik ve nitelikli iş gücü bu sistemin bir ürünüdür (Propohenko, 1992, s.23). Uygun rekabet şartlarında ekonominin gelişmesinde ve rekabet gücünün artmasında en önemli etken verimlilik ve verimlilik artışıdır. Verimlilik artışında tüm kaynakların yönetiminden ve kullanımından sorumlu olduğu için organizasyon ve yönetim kalitesi bu noktada önem arz etmektedir (Grant, 1991, s.114-135)

Kaynakların verimli bir şekilde kullanımı, teknolojik yenilik, sermaye tedariği ve etkin bir ekonomi için gelişmiş bir finansal yapı gerekmektedir (OECD: 2004).

Uluslararası Yönetim Geliştirme Enstitüsü (IMD), küreselleşmenin ardından serbest bir piyasaya dönüşen dünyada ülkeler arası rekabette en önemli aracın rekabetçi firmalar olduğunu belirtmektedir. Firmaların rekabet gücü de yenilik yaratma performansı ile artabilir. Yatırım kapasitesi, Ar-Ge çalışmaları ve kullanılan teknoloji bu performansı etkileyen en önemli araçlardır (Yentürk, N. 1991, s.257).

“Teknolojik ilerleme, yüksek verimliliğe ve sürekli ekonomik büyümeye katkıda bulunmaktadır. Teknoloji benimseme ya da yenilik yoluyla elde edilen ve kalitenin yükseltilmesi ve bilgi iletişim teknolojileri (BİT) ile kolaylaştırılan teknolojik ilerleme firma düzeyinde verimliliği ve ekonomik büyümeyi artırmak için çok önemlidir.” (TEPAV, 2007, s.92). Teknoloji yeteneğinin temel unsuru olan AR-GE ile firmalar farklılaşma ile rekabetçi piyasalarda varlığını sürdürebilmektedir (Saygılı, Ş. 2003, s.70).

Porter’a göre firmalar, yenilikçi ve etkin üretim anlayışı ile yeni pazarlarda rekabet avantajı elde etmesi durumunda sürdürülebilir bir rekabet gücü için ürünlerini geliştirmesi gerekmektedir. Porter bu yaklaşımını maliyet liderliği, farklılaşma ve odaklaşma stratejileri ile açıklar. Maliyet liderliğinde esas olan firmaların ürün maliyetlerini kontrol altında tutarak fiyat üstünlüğünü elde etme yetkinliğidir. İkinci olarak farklılaşma stratejisi ile rakip firmaların sunduğu ürün ve hizmetlerden daha kaliteli, üstün ve inovatif ürün ve hizmet üretebilme

yetkinliğidir. Son olarak odaklaşma ile firmalar faaliyetlerini belirli bir hedef pazara yönlendirirler (Kanıbir, 2004, s.82).

1.2.2.2. Endüstri Düzeyinde Uluslararası Rekabet Gücü

Rekabet gücü endüstriyel anlamda firma ve ülke düzeylerinde ele alındığı gibi detaylı olarak değerdendirilmemiştir (Momaya, 1998, s.39;46). Rekabet gücüne yönelik yapılan araştırmaların endüstriyel anlamda gelişmemesinin sebebi “firma düzeyinde yapılan araştırmaların özel mülkiyette” olup verilere ulaşım verimli sonuçlar alınamamasından kaynaklanmaktadır (Mcfetridge, 1995).

Aktan ve Vural, endüstri düzeyinde rekabet gücünü verimlilik ve dış ticaretteki performans açısından değerdendirirken bölgesel veya küresel çapta rekabet gücüne sahip firmalara sahip olan endüstrileri rekabetçi endüstri olarak ifade etmektedir (Aktan ve Vural, 2004a, s.16). Firmaların rekabet gücü belirlenirken; “endüstriyel yetkinlik (industrial mastery), faaliyet yeteneği (operational mastery) ve stratejik yeterlilik (strategic proficiency)” ölçütleri dikkate alınmaktadır (Oral vd. 1989, s.267; 282).

Markusen’e göre (1992) endüstri düzeyinde rekabet gücü, bir sanayinin rakiplerine oranla eş değerdere veya daha üstün bir verimlilik düzeyinde ve küresel pazarın gerekliliklerine ve taleplerine uygun mal ve hizmeti düşük maliyetle sunmasını sağlayan yenilik ve icat gerçekleştirebilmesi ile mümkündür (Markusen, 1992, s.8).

Bryan (1994) benzer şekilde, iş gücü verimliliğini esas alarak rakiplerine oranla eş değerdere veya üstün verimlilik düzeyine erişebilen endüstrilerin rekabet gücüne sahip olacağını ifade etmektedir (Bryan, 1994, s.206).

Porter’a göre (1985), bir işletmenin endüstri içinde kendini konumlandırma becerisi rekabet üstünlüğü elde etme konusunda önemli bir noktadır. İyi konumlandırılmış bir işletme strateji geliştirme ve sektörde iyi bir pozisyon elde etme imkânı kazanabilmektedir. Endüstrinin yapısı ve ortamı firmaların strateji belirleme ve uygulama üzerindeki etkinliği önem

kazanmaktadır. Bu bağlamda Porter, sektörde “rekabet gücü” ve “üstünlüğü” durumunu “5 güç modeli” ile ifade etmektedir (Porter, 1985, s.30-35).

Tablo 3. Sektörde Rekabeti Belirleyen Beş Güç

Pazara Giriş	Giriş Engelleri: Ölçek ekonomileri Ürün farklılaştırmaları Sermaye (reklam, ar-ge harcamaları) Geçiş maliyetleri Dağıtım kanallarına erişim Ölçek ekonomisinden bağımsız maliyet dezavantajları
Alıcılar	Müşterilerin Alım Gücünü Belirleyen Kriterler: Çok fazla ürün satın alma Alıcının alacak olduğu malın fiyatı, maliyeti vs. hakkında bilgi sahibi olması Alınan ürünlerin standart veya farklılaştırılmış olması Satın alınan ürünlerin alıcının harcama ve maliyetleri içinde önemli bir yer tutması
İkame Ürün/Firma	İkame Ürün Tehdidi: Alternatif ürünün piyasaya girmesi İkame ürünün sektörde yaratacağı baskı Rekabetçi tehdidi
	Tedarikçilerin Sektördeki Gücünü Belirleyen Kriterler:

Tedarikçilerin Pazarlık Gücü	Tedarikçilerin sektördeki fiyat ve kalite üzerinde sahip oldukları etki Tedarikçilerin sayısının az olması İkame ürünlerle rekabet içinde olmaması
Sektördeki Rakipler	Mevut Rakipler Arasındaki Rekabet: Rakip firma sayısı fazla Sektörün gelişim hızı düşük Sabit maliyetler yüksek Giriş ve çıkış engelleri yüksek Ölçek ekonomisi ile artan kapasite Stratejik çıkarlar

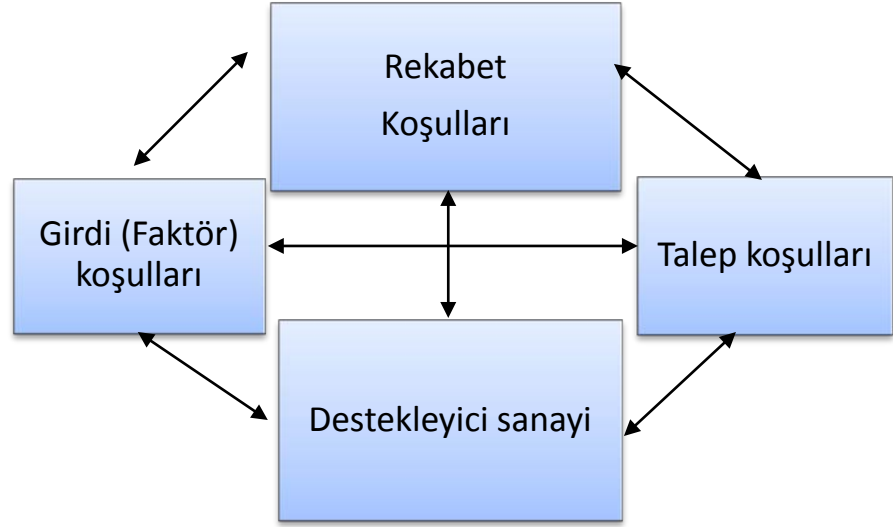
Kaynak: Porter (2000), s. 4-41’den akt. Adıgüzel (2011), s.53-60

Rekabet avantajına sahip olmayı amaçlayan her strateji yukarıda Tablo.3’te yer alan beş farklı faktörün etkisini değerlendirmek durumundadır. Porter beş rekabet gücü ile yaşanan rekabetin rakip firmaların ötesinde olduğunu ortaya koymaktadır.

Sektördeki tedarikçiler, alıcılar, ikame ürün firmaları ve pazara yeni girecek olan firmaların tümü rekabet ortamında olup sektördeki mevcut firmalar için rakip durumundadır (Porter, 2000, s.6’dan akt. Adıgüzel, 2011, s.53-54).

Porter (1990) ülkenin endüstrilerin rekabet gücü elde etmesinde sahip olduğu çevre koşullarının (home base) etkisini elmas modeli ile ifade etmektedir.

Şekil 1. Porter’ın Elmas Modeli

Kaynak: Porter (1990), The Competitive Advantages of Nations

Ülkenin sahip olduğu faktör donanımı (emek, toprak, tabii kaynak, sermaye, altyapı ve bilgi gibi) ülkedeki endüstri ve firmaların rekabet üstünlüğü elde etmesi bakımından önemli bir etkiye sahiptir (Akgemci, 2007, s.190).

Porter’a göre talep koşullarının rekabetçi üstünlüğe etkisi, yurt içi alıcıların ihtiyaçlarının yurt içi talebin rakip ve yabancı firmalara göre daha net, erken ve kolay belirlenmesi ile ilgilidir (Fagerberg, 1995, s.243).

Ulusal rekabetçi üstünlüğün bir diğer belirleyicisi ülkede üretici endüstrilerine destek sağlayan uluslararası rekabet gücüne sahip destekleyici sanayilerin mevcudiyetidir (Aktan ve Vural, 2004b, s.60).

Porter’ın elmas modelinde ‘rekabet koşulları’ rekabetçiliği geliştirme anlamında önemli bir faktördür. Yurt içi talep ve rekabet sayesinde firmalar ve endüstriler üzerinde oluşan baskı, gelişim ve yenilik gösterilerek firma ve endüstrilerin rekabetçi güçlerine pozitif etki eder (Bengtsson, 1998, s.4).

1.2.2.3. Ülke Düzeyinde Uluslararası Rekabet Gücü

Ulusal düzeyde rekabet gücü ülke ekonomisinin serbest ve adil piyasada halkın refahını milli geliri artırmak suretiyle birlikte dış piyasa şartlarına ve standartlarına da uygun mal ve hizmet üretebilmesini ifade etmektedir (Aktan ve Vural, 2004b, s.60).

Uluslararası Yönetim Geliştirme Derneği (IMD) tarafından yayınlanan Dünya Rekabet Gücü Yıllığı'nda ulusal rekabet gücü “Bir ülkenin rekabet gücü, ülkenin firmaları için daha fazla değer yaratılmasını ve insanları için de daha fazla refahın sürdürülmesini sağlayan bir çevreyi oluşturabilme ve sürdürebilme yeteneği” olarak tanımlanmıştır. (Atik, 2005, s.21).

Avrupa Birliği Komisyonu'nun, 2006 yılı Avrupa Rekabet Gücü Raporu'na göre ülke düzeyinde rekabet gücü; ülkedeki refah seviyesindeki sürdürülebilir artış ve istihdam oluşturabilme yeteneği olarak ifade edilmektedir (Commission of the European Communities, 2006, s.8). Wignaraja ve Jonier' a göre (2004) uluslar arası rekabet gücü kavramının ülke düzeyinde açıklanması üzerinde bir tartışma söz konusudur. Ülkelerin rekabet performansı ile firmalarınkine kıyasla farklı şekilde sonuçlanmaktadır.

Krugman (1994) sürdürülebilir rekabet gücü olmayan firmaların rekabet ortamına uygun performans sergileyemez ise piyasadan yok olacağını yahut çekilmek zorunda kalacağını belirtmektedir. Ancak ülkeler için böyle bir durum söz konusu değildir. Her ne kadar rekabet ortamında iyi bir ekonomik performansa sahip olmasalar da mevcut piyasadan çekilme durumu söz konusu olmamaktadır. Bu durumda ekonomik performans göz önüne alınarak mevcut piyasada iyi veya kötü koşullar altında bulunabileceğini ifade etmektedir. Bu bağlamda ülkeler için temel kıstasın (bottom line) olmadığı uluslar arası rekabet gücü kavramının ülke düzeyinde incelenmesi ve kavranılması güçtür (Krugman, 1994, s.31).

“Bir ülkenin rekabet gücü, serbest ve adil piyasa koşullarında ülkenin, uluslar arası piyasalarda kabul gören ürün ve hizmetler üretirken, eş zamanlı olarak vatandaşlarının reel gelirlerini de arttırabilme derecesidir. Ulusal düzeydeki rekabet gücü, yüksek verimlilik performansına ve ekonominin üretimini, sonuçta yüksek reel gelirlere yol açacak yüksek düzeyde verimli faaliyetlere kaydırma yeteneğine, dayalıdır. Rekabet gücü, artan yaşam standardı, istihdam olanakları ve bir ülkenin uluslar arası yükümlülüklerini yerine getirebilme yeteneğiyle ilgilidir” (The Report of the President’s Commission on Competitiveness, 1984).

Landau (1992), ülke düzeyinde rekabet gücünü, ülkenin büyüme oranını ve gelecek nesillerin refah seviyesini düşürmeden etkin bir istihdam ve gelişmişlik düzeyine ulaşması ile ifade etmektedir (Landau, 1992, s.1-15).

Kibritçioğlu (1994), endüstri ve firmaların sahip oldukları rekabet gücü ve üretim alanındaki uzmanlaşmanın dış ticaretteki dengeyi önemli ölçüde etkilediğini vurgulamaktadır. Ancak ülkeler birbiriyle firmalar gibi fiyat ve kalite ile değil küresel bir pazar haline gelen dünyada uygun bir yatırım ortamı oluşturmak üzere yabancı sermaye için rekabet eder. (Kibritçioğlu, 1996, s.3; 1998, s. 66-71).

Saygılı’ya göre; ülke ekonomilerinin rekabet gücü kazanmaları açısından fiziki veya fiziki olmayan yatırımları artırması ve doğrudan yabancı yatırımları teşvik etmesi gerekmektedir (Saygılı, Ş. 2003, s.31).

Benzer şekilde Kogut da rekabet gücünün hacmini ülkenin dış ticaret yapısının ve doğrudan yabancı yatırımların (DYY) ve sektörel dağılımının belirlediğini ifade etmektedir (Kogut, 1991, s.36;47). Ülkenin rekabet gücü genellikle etkin üretime sahip verimli firmaların varlığından kaynaklansa bile sürdürülebilir rekabet gücü yenilikçi bir dış ticaret politikası gerektirmektedir (Aktan ve Vural, 2004b, s.16).

Temel ekonomik politika olarak gelir ve istihdamı artırmaya yönelik hedefler doğrultusunda ilerlerken ödemeler dengesine vurgu yapan Fagerberg (1988), uluslararası rekabet politikalarının oluşumunda ekonomik büyüme ile ödemeler dengesi arasında önemli bir ilişki olduğunu ifade etmektedir (Fagerberg, 1988: 355). Genel bir ifade ile ulusal düzeyde rekabet gücü makro ekonomik

değişkenlerin, siyasi, iktisadi ve politik faktörlerin istikrarlı olması ile doğrudan ilişkilidir (Çoban vd, 2004, s.166).

Ülkenin rekabet gücünün; Ar-Ge faaliyetlerindeki verimlilik, katma değeri yüksek mallardaki üretim, ülkenin dış ticaret performansı, sahip olunan nitelikli işgücü ve entelektüel kapasite gibi faktörlerle ilişkili olduğunu ifade eden Çivi (2011) ülke düzeyinde rekabet gücünü şu üç temel özelliğe dayandırmaktadır:

1.Rekabet gücünü elde etmekteki amaç ülkenin refah seviyesinin yükselmesidir. Ulusal rekabet gücü, etkin dış ticaret, yatırımlar ve verimli üretim ile sağlanabilir.

2.Ülke verimli ve yenilikçi üretimi kendi yetenekleri, sahip olduğu özel kaynak ve performansını kullanarak rekabet avantajı yakalayabilir.

3.Ülkenin rekabet gücü; dış ticaret performansı, Pazar payı, istihdam, üretim gibi sayısız gösterge ve ölçütler kullanılarak değerlendirilir. (Çivi, 2011, s.26)

Scoot ve Lodge' ye göre; ülkenin dış ticaret performansı, ulusal rekabet düzeyini etkileyen en önemli ölçütlerden biri olarak kabul edilmektedir (Scoot ve Lodge, 1985, s.20). Diğer yandan Pack (1993) ulusal rekabet gücünü etkileyen bir başka önemli ölçüt olarak gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki ar-ge faaliyetlerindeki verimlilik ve teknoloji kullanım düzeyini gösteren 'teknoloji açıkları' nın altını çizmektedir (Pack, 1993, s.283).

Prokopenko'ya göre, bir ulusun rekabet gücü yalnızca işletmelerin verimliliğinden değil aynı zamanda ekonomik, sosyal, politik birçok güce dayanır. Bu noktada etkin bir devlet rekabetin gücünü artırmaya yönelik sistemin merkezindedir (Prokopenko, J. 1992, s.285-286). Dolayısıyla ülkelerin yaşam standardı ve refah seviyesinin yükselmesi ülkelerin elde edeceği sürdürülebilir rekabet gücü ile mümkün olmaktadır (Oral, M. 2004, s.10,11).

Porter’a göre ülke düzeyinde rekabet gücü ancak kullanılan kaynakların verimliliği ile ölçülebilmektedir. Yüksek verimlilik düzeyi, sermaye ve yatırım çekebilecek faaliyette bulunma ve uygun ortamı oluşturarak rekabet gücünü olumlu yönde etkilemektedir (Snowdon ve Stonehouse, 2006, s.165).

1.3. Rekabet Gücünün Ölçülmesi

Rekabet gücünün tanımlanması çeşitlenmekle birlikte buna etki eden faktörlerin çok sayıda olması rekabet gücünün ölçümünün farklılık göstermesine sebep olmaktadır. Rekabet gücü ölçümleri de firma, endüstri ve ülke düzeyinde yapılmaktadır. Rekabet gücünü etkileyen ve belirleyen faktörlerin ölçülmesindeki ve değerlendirilmesindeki objektifliğin kısıtlılığı, firma ve endüstri düzeyinde rekabet gücüne dolaylı veya doğrudan etki eden sayısız faktörün oluşu rekabet gücünün ölçülmesini zorlaştırmaktadır. Rekabet gücü ölçümünün firma, endüstri ve ülke düzeyinde farklı yapılması gibi rekabet gücü göstergeleri de bu üç düzeyde farklılık göstermektedir (Adıgüzel, M. 2011b, s.185;187)

Tablo 4. Uluslararası Rekabet Gücü Göstergeleri

Rekabetçi Potansiyelin Ölçüleri
Ülke;
• Karşılaştırmalı üstünlük
• Maliyet rekabetçiliği
• Verimlilik
• Fiyat rekabetçiliği
• Teknoloji göstergeleri
• Kaynaklara erişebilirlik (Endüstriye göre değişebilir)
Endüstri;

• Maliyet rekabetçiliği
• Verimlilik
• Fiyat rekabetçiliği
• Teknoloji göstergeleri
Firma;
• Maliyet rekabetçiliği
• Verimlilik
• Fiyat rekabetçiliği
• Teknoloji göstergeleri
Ürün;
• Maliyet rekabetçiliği
• Verimlilik
• Fiyat rekabetçiliği
• Teknoloji göstergeleri

Yönetim Süreci Ölçüleri

Ülke;
• Uluslar arası iş dünyasına bağlantı
• Hükümet politikaları
• Eğitim / Öğretim
Endüstri;
• Uluslar arası iş dünyasına bağlantı
• Ticari birlikler, vd.
Firma;

• Mülkiyet avantajı
• Uluslar arası iş dünyasına bağlantı
• Pazarlama yeteneği
• Yönetim ilişkileri
• Müşteriye yakınlık
• Kapsam ve ölçek ekonomileri
Ürün;
• Ürün şampiyonları

Rekabetçi Performans Ölçüleri

Ülke;
• İhracat Pazar payı
• Toplam çıktı içindeki imalat sanayi % payı
• Ödemeler dengesi
• İhracatın büyümesi
• Karlılık bağımlılığı
Endüstri;
• İhracat Pazar payı
• Toplam çıktı içindeki imalat sanayi % payı
• Ödemeler dengesi
• İhracatın büyümesi
• Karlılık bağımlılığı
Firma;
• İhracat Pazar payı

• Toplam çıktı içindeki imalat sanayi % payı
• Ödemeler dengesi
• İhracatın büyümesi
• Karlılık bağımlılığı
Ürün;
• İhracat Pazar payı
• Toplam çıktı içindeki imalat sanayi % payı
• Ödemeler dengesi
• İhracatın büyümesi
• Karlılık bağımlılığı

Kaynak: Buckley,P. J., C. L. Passand Kate Prescott,1988;175-200'den akt. Adıgüzel, M.

Tabloda rekabet gücü göstergelerinden hem firma hem endüstri hem de ülke düzeyinde öne çıkan gösterge verimliliktir. Rekabet gücü ölçümlerinde başvuru ve kullanılan göstergeler aynı zamanda rekabet gücüne etki eden faktörler olmaktadır (Adıgüzel, M; 2013, s.5-6).

1.3.1. Rekabet Gücü Ölçüm Yöntemleri

Rekabet gücü ölçüm yöntemleri rekabet gücü göstergeleri gibi mikro ve makro düzeyde farklılık göstermektedir. Makro düzeydeki analizler belirli kurumlar tarafından yapılmakla birlikte daha karmaşık hesaplamalar ve daha fazla değişken içeren kompozit göstergelerin kullanıldığı ölçüm yöntemleridir. Çalışmamızda hazır giyim sektörünün rekabet gücü Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler (AKÜ) yöntemi ile değerlendirileceğinden bu bölümde makro düzeydeki rekabet gücü ölçüm yöntemlerinden kısaca bahsedilecektir.

- Dünya Ekonomik Forumu Global Rekabet Gücü Endeksi (World Economic Forum-WEF; Global Competitiveness Index),
- Uluslararası Yönetim Geliştirme Merkezi (International Institute for Management Development- IMD)
- Dünya Rekabet Gücü Yıllığı Ölçüm Yöntemi (World Competitiveness Yearbook-IMD), Rekabetçi Endüstriyel Performans Endeksi (CIP)
- İngiltere Rekabet Gücü Yöntemleri
- Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler (AKÜ)

1.3.1.1. Dünya Ekonomik Forumu Global Rekabet Gücü Endeksi (World Economic Forum-WEF; Global Competitiveness Index- GCI)

Ülkelerin rekabet edebilme yetkinliğine göre sıralandığı Küresel Rekabet Edebilirlik Raporu 1979 yılından beri Dünya Ekonomik Forumu (WEF) tarafından yayımlanmaya devam etmektedir. Raporun amacı; ülkelerin rekabet güçlerini belirleyerek ve ülke ekonomilerinin gelişimini gözlemleyerek rekabetçi ve büyüme gösteren ekonomilerin başarısını etkileyen faktörleri ortaya koyup hem ekonomi politikası hem de firma / işletme yöneticilerine katkıda bulunmaktır (WEF, 2012).

WEF bu amaçla; Sachs, J. Tarafından oluşturulan Büyüme Rekabetçilik Endeksi (Growth Competitiveness Index-GCI), Porter tarafından geliştirilen İş Ortamı Rekabet Gücü Endeksi (Business Competitiveness Index-BCI) ve Global Rekabet Gücü Endeksini (Global Competitiveness Index-GCI) kullanmaktadır. Büyüme Rekabetçilik Endeksi (GCI), ülkelerin sürdürülebilir ekonomik büyümesine katkı sağlayan makro ekonomik göstergeleri içermektedir. İş Ortamı Rekabet Gücü Endeksi (BCI), mikro anlamda firma ve endüstrilerin verimlilik ve etkinlik düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır (Adıgüzel, M. 2011, s.198,199). Global Rekabet Gücü Endeksi (GCI), 2004 yılında diğer iki endeksin birleşimi ile geliştirilmiştir. İlk kez 1994 yılında yayımlanmaya başlanan WEF raporunda

rekabet gücünü etkileyen 12 faktör belirtilmektedir (Schwab, 2014). Küresel Rekabet Gücü Endeksinin belirlediği 12 faktör aşağıda tabloda verilmiştir.

Tablo 5. Küresel Rekabet Gücü Endeksi- Rekabetçiliğin 12 Faktörü

Standart Gereksinimler 1. Kurumlar 2. Altyapı 3. Makro Ekonomik İstikrar 4. Sağlık ve Temel Eğitim	Üretim Faktörleri Odaklı Ekonomilerin Anahtarı
Verimliliği Arttıranlar 5. Yüksek Eğitim - Öğretim 6. Mal Piyasası Etkinliği 7. Emek Piyasası Etkinliği 8. Finansal Piyasanın Gelişmişliği 9. Teknolojik Alt Yapı 10. Piyasa Büyüklüğü	Verimlilik Odaklı Ekonomilerin Anahtarı
Yenilik ve Geliştirme 11. Faaliyet Çeşitliliği 12. Yenilik	Yenilik Odaklı Ekonomilerin Anahtarı

Kaynak: (WEF): Global Competitiveness Report'dan yararlanılarak hazırlanmıştır.

Rekabetçiliği ölçen endeksleri ‘standart gereksinimler’, ‘verimlilik arttırıcılar’ ve ‘inovasyon geliştirme’ olmak üzere bu üç düzeyde belirleyen WEF, bu 12 faktörün oluşumunda uygulanan politikalar, verimlilik düzeyi ve faaliyetlerdeki kurumlar gibi sosyo-ekonomik birçok belirleyicinin olduğunu ifade etmektedir.

1.3.1.2. Dünya Rekabet Gücü Yıllığı Ölçüm Yöntemi (International Institute for Management Development -World Competitiveness Yearbook-IMD)

Bir ülkenin rekabet gücünü belirlerken GSYH ve verimliliğin yanı sıra dışsal bir takım faktörlerin de (siyasi, kültürel vb.) kullanılması gerektiğini vurgulayan IMD, her yıl Dünya Rekabet Yıllığı (World Competitiveness Yearbook) raporu hazırlamaktadır. IMD Rekabet Gücü Yıllığında ülkelerin genel uluslararası rekabet gücü sıralaması ile birlikte her bir ülke için rekabet gücünün ana ve alt faktörlerini inceleyerek strength (güçlü) ve weakness (zayıf) yanlarını belirlemektedir. Ek olarak rekabet gücünü ölçmek için kullanılan 4 temel faktör kapsamındaki (Ekonomik Performans, Hükümet Etkinliği, İş Dünyasının Etkinliği ve Altyapı) tüm kriterler açısından ülkelerin uluslararası rekabet gücünü sıralamaktadır (Rosset, M. 2008, s.472).

IMD’ nin 2001 yılından beri kullanmakta olduğu her biri 5 alt etken içeren 4 faktör aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 6. Uluslararası Yönetim Geliştirme Merkezi (IMD) Rekabetçiliğin 5 Faktörü

1. Ekonomik Performans (Makro Düzeyde Değerlendirme) • Yurtçi Ekonomi (Büyüme, Refah) • Uluslar arası Ticaret	2. Devlet Yönetimi Etkinliği • Kamu Finansmanı • Maliye Politikası • Kurumsal Çerçeve (Merkez Bankası, Devlet Etkinliği)
---	--

• Uluslar arası Yatırım • İstihdam • Fiyatlar	• İş Dünyasının Hukuki Yapısı (Dışa açıklık, rekabet ve emek piyasası düzenleme kurumları) • Sosyal Çerçeve
3. İş Dünyasının Etkinliği • Verimlilik ve Etkinlik • Emek Piyasası • Finansman (bankaların etkinliği, hisse senedi piyasasının etkinliği, finansman yönetimi) • Yönetim Uygulamaları • Davranışlar ve Değerler	4. Altyapı • Temel Altyapı • Teknolojik Altyapı • Bilimsel Altyapı • Sağlık ve Çevre • Eğitim

Kaynak: Adıgüzel, M. (2011b, s.202;204)

IMD verileri ve WEF verileri bazı bazı farklı sonuçlar gösterebilmektedir. Bu durum, kullanılan yöntemlerdeki farklılıklardan meydana gelmektedir. IMD uluslar arası, bölgesel ve yerel kaynaklardan da veri kullanmaktadır. WEF tarafından kullanılmakta olan verilerin büyük çoğunluğu ‘kişi ve kurum görüşlerini’ derleyen araştırma, rapor ve anketler ile sağlamaktadır (TİSK: 78).

1.3.1.3. Rekabetçi Endüstriyel Performans Endeksi (CIP)

Rekabetçi Endüstriyel Performans (The Competitive Industrial Performance Index CIP) endeksi, ülkeleri endüstriyel etkinlikleri açısından karşılaştırmaktadır. Endüstriyel performans tek bir gösterge ile ölçülemeyeceğinden dolayı (1) Kişi Başına İmalat Sanayi Katma Değeri(2) Kişi Başına İmalat Sanayi İhracatı (3) Sanayileşme Yoğunluğu (4) İhracat Kalitesi olmak üzere dört farklı değişken kullanmaktadır. Endüstriyel düzeyde performansın tek bir ölçüt veya gösterge ile değerlendirilmesi yeterli

olmamaktadır. Bu noktada CIP göstergeleri ülkelerin rekabetçi performanslarını farklı açılardan yoklamaktadır (UNIDO, 2002, s.2).

- **Kişi Başına İmalat Sanayi Katma Değeri (Manufacturing Value Added- MVA-Per Capita):** Ülkelerin sanayileşme düzeyini anlamak açısından temel bir göstergedir. Toplam İmalat Sanayi Katma Değeri, ülke nüfusuna bölerek bulunur.
- **Kişi Başına İmalat Sanayi İhracatı:** CIP endeksi yoluyla yerel imalat sanayi performansı analiz edilmektedir.
- **Sanayileşme Yoğunluğu:** GSMH içinde bulunan imalat sanayinin katma değer oranı ülke içindeki durumunu göstermektedir. Orta ve ileri düzeydeki teknolojik faaliyetlerin imalat sanayi katma değerindeki payları ülke ekonomisinin sanayileşme yoğunluğu hakkında bilgi vermektedir.
- **İhracat Kalitesi:** İhracatın kalitesi; toplam ihracat, orta ve ileri teknoloji ürünlerinin payı ve imalat sanayi ihracatı göstergeleri kullanılarak değerlendirilmektedir. Toplam ihracat içinde imalat sanayi ihracatı değerlendirilerek, imalat sanayinin ülke ihracatındaki payı belirlenmektedir. İmalat sanayi ihracatı içinde teknoloji ürünlerinin payına bakılarak ülkenin teknolojik düzeyde gelişmişliği ve yeni ürünler üretebilme kapasitesi değerlendirilir (Adıgüzel, 2011b, s.204, 205)

1.3.1.4. İngiltere Rekabet Gücü Yöntemleri

İngiltere Ticaret ve Sanayi Bakanlığı (Department of Trade and Industry) tarafından belirlenen rekabet gücü göstergeleri (İş Çevresi, Kaynaklar, İnovasyon Süreci, Sonuçlar/Rekabet Gücü Çıktıları) kullanılarak G7 ülkelerinin karşısında İngiltere'nin sahip olduğu rekabet gücü ölçülmektedir. Hükümet politikaları ve sektörel kararlar bu analizler sonucu belirlenmektedir (Türker, 2009, s.281-302).

1.3.1.5. Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler Yöntemi (AKÜ)

Bir ülkenin diğer bir ülke veya ülke grupları ile karşılaştırılarak birbirlerine karşı üstünlüklerinin hesaplanması fikri ilk olarak Lienser(1958) tarafından ortaya atılmıştır. Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler adı verilen yöntem daha sonra Balassa (1965) tarafından geliştirilmiştir. Bu yöntemle göre bir ülkenin karşılaştırmalı üstünlüğünü ölçebilmek için dönem veya yılsonu ticaret verileri kullanılmaktadır. Balassa AKÜ yöntemini geliştirerek, bir ülkenin bir mal veya endüstride diğer ülkelere karşı üstünlük elde edip etmediğini ölçmek için, söz konusu mal veya endüstrinin toplam dünya ihracatındaki payının ülkenin toplam ihracatındaki payına oranının değerlendirildiği bir endeks hazırlamıştır (Aynagöz, 2005, s.69).

Lienser'den sonra tekrar geliştirilen Balassa RCA yöntemi ithalat değerleri hesaba katılmadığı için 1991 yılında Vollrath tarafından yeniden formüle edilmiştir (Aynagöz,2005, s.69-70).

Vollrath ihracat kadar ithalatın da dahil olduğu ilk göstergiyi Görelî Ticaret Avantajı (RTA) olarak ifade etmiştir. RTA indeksinin hesaplanması için görelî ithalat avantajı (RMA) ile görelî ihracat avantajı (RXA) kullanılmaktadır (Fertő ve Hubbard, 2001).

İKİNCİ BÖLÜM

HAZIRGIYIM SEKTÖRÜNÜN DÜNYADAKİ VE TÜRKİYE’DEKİ DURUMU

2.1. Hazır Giyim Sektörünün Tanımı ve Kapsamı

Hazır giyim; mamul kumaş ve aksesuarların kullanılarak belirli üretim tekniklerinden geçip kullanıma sunulan giyim eşyası olarak ifade edilmektedir (OKA, 2014, s.13).

Hazır giyim sektörü; örme ve dokuma kumaşların kullanılarak iç ve dış giysiler ve bunların aksesuarların üretiminden oluşmaktadır (DPT, Dokuzuncu Kalkınma Planı, 2007, s.16).

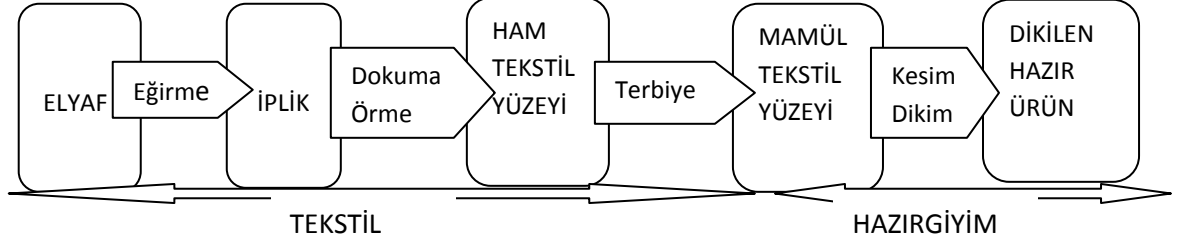
Hazır giyim; kişilerin tercih ve taleplerine göre seri üretim ile çeşitli fiyatlarla piyasaya sunulan giysi ve aksesuarlarıdır (İTO, 2007, s.22).

Hazır giyim imalatı model hazırlama, kalıp çıkarma, pastal çizim ile başlayıp kesim, dikim ile devam edip temizleme, ütü ve ambalajlama ile sonlanan üretim sürecinden oluşmaktadır (OKA, 2014, s.13).

Hazır giyim ve tekstil sektörünün üretim ve dağıtım zinciri bakımından yakın ilişki içerisinde. Bu etkileşim nedeniyle hazır giyim ve tekstil sektörü sıklıkla birbiri yerine kullanılmaktadır (Mittelhauser, 1997, s.24- 25).

Şekil 2’de tekstil ve hazır giyim sektörü üretim süreci verilmiştir. Tekstil sektörü hazır giyim sektörünü oluşturan ürünlerin yapımı için gerekli kumaş üretim sürecini gerçekleştirmektedir.

Şekil 2. Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü Üretim Süreci

Kaynak: Uyanık, Ş. Ve Oğulata, T. , 2013, Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sanayinin Durumu ve Gelişimi, s. 62

Tekstil ve hazır giyim sektörü birbirini tamamlayıcı olarak etkileşim içinde işlemektedir. Tekstil sektöründe esas olarak hazır giyimde kullanılacak kumaş üretimi gerçekleştirilmektedir (Yücel, 2010, s.11).

Hazır giyim sektörü imalatındaki ilk aşama tasarımıdır. Belirlenen tasarıma göre kalıp tasarımı çıkarılıp aksesuar ve nakış seçilerek dikim işlemine geçilmektedir. Kalite kontrol, ütü ve paketleme ile imalat süreci sonlanmaktadır. Gelişmiş ülkelerde üretim aşamasındaki tasarım ön plana çıkarken gelişmekte olan ülkelerde üretime ağırlık verilmektedir (Sezer, H. ve ark. , 2006, s.5).

“Hazır giyim sektörü emek yoğun bir sektör olup, tekstil sektöründe üretilen ürünlerin moda sektörüne yönelik olarak işlendiği, katma değer yaratan, ancak emek yoğun olması dolayısıyla genelde işçiliğin ucuz olduğu gelişmekte olan ülkelerin yatırım yaptığı sektör olarak değerlendirilmektedir” (Ekti, E. Sektörel Raporlar Serisi V, 2013, s.6).

Hazır giyim sektörü hem örme hem de dokuma sektörünü içerdiği için alt sektör ve ürün kategorisindeki zenginlik dolayısıyla önem arz etmektedir. Hazır giyim sektörü örme ve dokuma grubu olarak gümrük tarife istatistik pozisyonunda (GTİP) 61 ve 62 fasılları olarak geçmektedir. Standart Uluslararası Ticaret Sınıflamasında (SITC) 84 olarak numaralandırılmaktadır.

2.1.1. Hazır Giyim Sektörü Dış Ticaret Sınıflaması

Ülkelerin dış ticaret istatistikleri kullanılarak uluslararası karşılaştırmalar yapabilmek için oluşturulmuş sınıflandırma çeşitleri bulunmaktadır.

- SITC: Standart Uluslararası Ticaret Sınıflaması, 1950 yılında Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanmıştır. Ulusal düzeyde veriler kullanılarak uluslararası dış ticaret verilerinin karşılaştırıldığı bu sistem madde tanımları yönünden yetersiz olarak görülmektedir.

- HS (Harmonized commodity description and coding System): Armonize mal ve kodlama sistemi olan HS dünya gümrük organizasyonu tarafından geliştirilmiştir (Türkiye Mobilya Ürünleri Meclisi Sektör Raporu, 2013, s.1).

- CN: Birleştirilmiş Sınıflandırma olarak geçen bu sistem AB ülkelerinin dış ticaret verilerinin toplanması ve karşılaştırılması için kullanılmaktadır.

- GTİP: Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu, CN sınıflamasına bağlı olarak oluşturulan bu sistem ulusal düzeyde yaygın olarak kullanılan dış ticaret ürün sınıflamasıdır (Türkiye Mobilya Ürünleri Meclisi Sektör Raporu, 2013, s. 2).

Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (GTİP) esas alınarak oluşturulan hazır giyim ürün sınıflandırmasında örme hazır giyim ürünleri için fasıl 61 ve dokuma hazır giyim ürünleri için fasıl 62 olarak kodlanmıştır.

2.2. Dünya Hazır Giyim Sektörü

Gelişmiş ve gelişmekte olan dünya ekonomileri için hazır giyim sektörü sunduğu istihdam, döviz geliri gibi olanaklar bakımından ve ülke ekonomilerinin gelişimine olan katkısı yönünden önemli bir sektördür (Kök ve Çoban, 2005, s.70; Bostan vd.,2010, s.47). ‘Tekstil ve hazır giyim sektörü’ dünyada gelir getirisi konusunda önde gelen ve rekabetin en yoğun yaşandığı sektörlerden biridir (Uzunoğlu, 2008, s.2).

1947 yılında Gümrük Tarifeleri ve Genel Ticaret Anlaşmaları (GATT) ile ticaretin serbestleştiği bu rekabet ortamında gelişmekte olan ülkelerin gelişmiş ülkelere yaptığı ihracattaki artış gelişmiş ülkelerin dış ticaret konusunda bir takım önlemler almasına sebep olmuştur. Tekstil ve hazır giyim üretiminin iş gücündeki maliyet avantajından dolayı gelişmekte olan ülkelere kayması gelişmiş ülkeleri bazı kısıtlamalara yöneltmiştir (Altunyaldız, 2004, s.18).

Sektörün ticaretinde yaşanan zorlukların giderilmesi adına dokuz gelişmiş ülke ve aralarında Türkiye’nin de bulunduğu gelişmekte olan ülkeler arasında Çok Elyaflılar Anlaşması (MFA) imzalanmış ve yürürlüğe girmiştir (Uytun, 1996, s.60). Bu anlaşma ülkelerin ikili müzakereler ile hazır giyim ve tekstil sektöründe karşılıklı sınırlamalar getirebilmesini sağlamaktaydı (Sandiford, 1994).

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) 1995 yılında yürürlüğe koyduğu “Tekstil ve Giyim Anlaşması” (Agreement on Textiles and Clothing- ATC) ile tekstil ve hazır giyimdeki kısıtlamalar ve kotalar kademeli olarak kaldırılmış ve 2005’te sektördeki kota uygulaması sona ermiştir (Uzunoğlu, 2008, s.23). Çin’in DTÖ’ye üye olması hazır giyim ve tekstil sektörünü önemli derecede etkilemiştir (Ekonomi Bakanlığı, 2012, s.9).

Tablo 7. Kotaların Kaldırılmasının Ardından Çin ve Türkiye'nin AB'ye İthalatı (1000 Euro)

	Ocak-Eylül 2004		Ocak-Eylül 2005		Değişim (%)	
Ülke	Miktar	Değer	Miktar	Değer	Miktar	Değer
Çin	1,491,729	11,336,109	2,091,024	16,415,467	40.2	4.8
Türkiye	861,364	7,945,391	874,878	8,203,079	1.5	3.2

Kaynak: DPT, Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sanayinin Değişen Dünya Rekabet Şartlarına Uyum, 2007, s.72 'den aktaran: Güzel, Ö.; a.g.k, s.15

Kotaların kalkmasının ardından Çin 2005 yılında ithalatta 11,336,109 Euro'dan 16,415,467' a %40 oranında bir artış göstererek ilk sırayı almıştır (Güzel, 2008, s.15). Kotaların kalkmasıyla birlikte Çin hazır giyim ve tekstil ihracatında önemli ölçüde artış göstermiştir (Uzunoğlu, 2008, s.24). Kotaların kalkması ve Çin'in DTÖ'ye üyeliği verimlilik ve kalitenin önem kazandığı yeni bir rekabet ortamı yaratmıştır (Afatoğlu, 2013, s.6).

2.2.1. Dünya Hazır Giyim İhracatı

Dünya hazır giyim ihracatı 2014 yılında 473,626,144 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu hazır giyim ihracatının yaklaşık 238 milyar doları örülmemiş ürünlerden, 234 milyar doları örme ürünlerden oluşmaktadır. Tablo 8'de dünya hazır giyim ihracat rakamları verilmiştir.

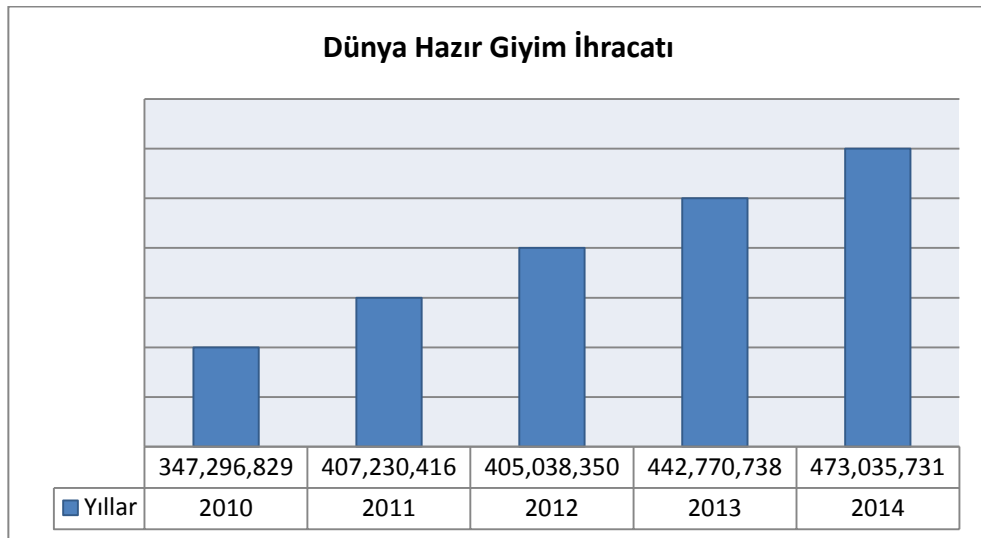
Tablo 8. Dünya Hazır Giyim İhracatı

Yıllar	Dünya Hazır Giyim İhracatı (Fasıl 61-62) (Milyar \$)
2010	347,296,829
2011	407,230,416
2012	405,038,350
2013	442,770,738
2014	473,035,731

Kaynak: Trademap'ten alınan veriler kullanılarak tarafımızca hazırlanmıştır.

Tabloda verilen dünya hazır giyim ihracatı verilerine göre 2011 yılında 347,296,829 milyar dolardan 407,230,416 milyar dolara yükselmiştir. 2010 yılı itibariyle sürekli artan dünya hazır giyim ihracatı 2012 yılında 405,038,350 milyar dolara, 2013 yılında 442,770,738 ve 2014 yılında 473,035,731 milyar dolara ulaşmıştır.

Grafik 1. Dünya Hazır Giyim İhracatı

Kaynak: Trademap

Tübitak'ın 2003'te yayınlanan '2023 Vizyon' raporuna göre; en büyük tekstil ve hazır giyim ihracatçısı olan Batı Avrupa ülkelerinin dünya ticaretindeki payı %33'e gerilerken Uzakdoğu ve Asya ülkelerinin dünya tekstil ve hazır giyim ticaretindeki payı yaklaşık %45 civarında olduğu belirtilmektedir. Dünya genelinde ortaya çıkan tablo artan rekabetle birlikte hazır giyim üretiminin işgücü maliyeti avantajına sahip ülkelere kaydığını göstermektedir (TÜBİTAK, 2003, s.11). Hazır giyim sektöründe en fazla ihracat yapan ülkeler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 9. Hazır Giyim (Fasıl 61-62) Sektöründeki İhracatçı Ülkeler

	2012	2013	2014
Çin	148,269,585	165,044,601	173,455,836
Bangladeş	22,603,332	25,952,013	28,127,407
İtalya	20,345,172	21,639,999	22,508,313
Vietnam	14,078,822	16,745,481	20,891,449
Almanya	18,468,264	18,320,287	19,510,544
Hong Kong	21,280,613	20,717,212	19,387,296
Hindistan	12,896,322	15,702,657	16,538,203
Türkiye	13,863,851	14,959,139	16,269,552
İspanya	9,278,300	11,065,848	12,049,457
Fransa	9,439,976	10,138,978	10,580,485

Kaynak: Trademap'ten alınan veriler kullanılarak tarafımızca hazırlanmıştır.

Çin hazır giyim ihracatında en önemli tedarikçi ve üretici konumunda bulunmaktadır. Yalnızca fasıl 61 ve 62 hazır giyim ürünlerinde 2012 yılındaki ihracatı 148,269,585 milyar dolar olan Çin, sektördeki ihracat hacmini 30 milyar dolar artırarak 2014 yılında 173,455,836 milyar dolara ulaşmıştır. Söz konusu hazır giyim ürünlerinde ikinci tedarikçi ülke olan Bangladeş, 2012 yılında 22,603,332 milyar dolarlık ihracatını 2014 yılında 28,127,407 milyar dolara yükseltmiştir. İtalya 2012 yılında yaklaşık 20,3 milyar dolar, 2013 yılında 21,6 milyar dolar ve 2014 yılında 22,5 milyar dolar olarak gerçekleşen ihracat değerleriyle üçüncü ihracatçı ülke konumundadır.

Son üç yılda ihracatını sürekli artıran Vietnam 2012 yılında 14 milyar dolar, 2013 yılında 16,7 milyar dolar ve 2014 yılında 20,8 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir. Almanya'nın 2012 yılında 18,4 milyar dolar olan ihracatı 2013 yılında 18,3 milyar dolar değerine gerilemiş 2014 yılında 19,5 milyar dolar değerinde gerçekleşmiştir. Hong Kong'un son üç yıllık dönem itibariyle ihracatında gerileme trendi içinde olduğu görülmektedir. 2012 yılında 21,2 milyar dolar olan ihracat değeri 2013 yılında 20,7 milyar dolar değerine, 2014 yılında 19,3 milyar dolar değerine gerilemiştir.

Sektördeki iş gücü potansiyeli en yüksek ülkelerden biri olan Hindistan, 2012 yılında 12,8 milyar dolar olan ihracatını 2013 yılında 15,7 milyar dolar değerine 2014 yılında 16,5 milyar dolar değerine ulaştırmıştır. Hazır giyim sektöründeki ihracatçı ülkeler arasında olan Türkiye 2012 yılında 13,8 milyar dolar, 2013 yılında 14,9 milyar dolar ve 2014 yılında 16,2 milyar dolar değerinde ihracat gerçekleştirmiştir. Ardından 2014 yılında yaklaşık 12 milyar dolar ve 10 milyar dolar değerinde gerçekleşen ihracat hacmi ile sırasıyla İspanya ve Fransa sırasıyla takip etmektedir. Tablo 9'da görüldüğü üzere ihracatçı ve üretici konumunda bulunan ülkeler gelişmekte olan ülkelerdir. Bu noktada tedarikçi ve alıcı konumunda olan Avrupa ülkeleri üretimlerini Çin, Hindistan, Bangladeş ve Türkiye gibi ülkelere yaptırmaktadır (Afatoğlu, 2013, s.6)

Son yıllarda sektörün üretim ve ticareti gelişmiş ülkelere az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere kaydığı görülmektedir. Tekstil sektöründeki üretim elyaf üretimi kapasitesi geniş olan ülkelere, hazır giyim sektöründeki üretiminin

önemli ölçüde işgücü potansiyeline sahip ülkelere kaymaktadır. Bir başka ifadeyle gelişmiş ülkelerin tekstil ve hazır giyim imalat sanayinin üretimindeki payı azalırken gelişmekte olan ülkelerin söz konusu sektörün imalat üretimindeki payı giderek artmakta ve gelişmiş ülkeler ihracat pazarları haline gelmektedir (DTM, 2004, s.84). Gelişmiş ülkeler tekstil sektöründeki yetkinliğine karşın hazır giyim sektöründeki üretim payı işgücü kapasitesinin yüksek, maliyeti düşük ülkelere artmaktadır (TÜBİTAK, 2003, s.11).

Tablo 10. Hazır Giyim İhracatının Dünya İhracatındaki Payı

	Dünya Toplam İhracatı (\$)	Dünya Hazır Giyim İhracatı (Fasıl 61-62)	Hazır Giyim Sektörünün Dünya İhracatındaki Payı %
2008	15,972,138,971	360,449,440	2,20%
2009	12,315,008,753	315,777,436	2,60%
2010	15,128,574,496	348,744,681	2,30%
2011	18,194,038,510	407,461,317	2,30%
2012	18,199,256,134	404,385,221	2,30%
2013	18,609,806,536	442,117,737	2,40%
2014	18,682,444,395	473,626,144	2,60%

Kaynak: Trademap'ten alınan veriler kullanılarak tarafımızca hazırlanmıştır.

Dünya toplam ihracatı ve fasıl 61-62 ile hazır giyim sektörü ihracat rakamları verilen tabloda hazır giyim ihracatının ve toplam ihracatın sürekli olarak arttığı gözlemlenmektedir. 2009 yılında 45 milyon dolar düşüş yaşanmasına rağmen 2010 ve devam eden yıllarda sektörün olumlu bir artış gösterdiği görülmektedir. 2010 yılında 348 milyon dolar olan ihracat değeri 2011

yılında 400 milyon dolara ulaşmıştır. Hazır giyim ihracatı 2013 yılında 40 milyon dolar artarak 442 milyon dolara yükselmiştir.

Dünya toplam ihracatının 2010’da 15 milyar dolardan 2011 yılında 18 milyar dolara çıkmasına rağmen 2009’da dünya toplam ihracatındaki payı % 2,6 olan hazır giyim ihracatının payı %2,3’ e gerilemiştir. Hazır giyim sektörünün payı 2014’te % 0,3 artış göstererek 2014’te %2,6 seviyesine tekrar yükselmiştir.

2.2.2. Dünya Hazır Giyim İthalatı

2014 yılında dünya toplam hazır giyim ithalatı 419,740,358 milyar dolar değerinde gerçekleşmiştir. Bu hazır giyim ithalatının 209,979,827 milyar doları örme giyim ürünlerinde, 209,760,531 milyar doları dokuma giyim ürünlerinde gerçekleşmiştir. Aşağıdaki tabloda dünya hazır giyim toplam ithalat rakamları verilmiştir.

Tablo 11. Dünya Hazır Giyim İthalatı (Fasıl 61-62)

YILLAR	Dünya Hazır Giyim İthalatı (Milyar \$)
2010	338,917,403
2011	390,252,537
2012	371,086,763
2013	390,747,588
2014	419,740,358

Kaynak: Trademap’ten alınan veriler kullanılarak tarafımızca hazırlanmıştır.

Trademap'ten alınan dünya hazır giyim ithalat verilerine göre 2010 yılında yapılan toplam ithalat 338,917,403 milyar dolar değerinde, 2011 yılında 390,252,537 milyar dolar değerinde gerçekleşmiştir. 2012 yılında 371,086,763 milyar dolar değerine gerilemiş olsa da 2013 yılında 390,747,588 milyar dolara yükselmiştir. 2014 yılı itibariyle ithalat artmış ve dünya toplam hazır giyim ithalatı 419,740,358 milyar dolar değerinde gerçekleşmiştir.

Tablo 12. Dünya Hazır Giyim İthalatının Dünya Toplam İthalatındaki Payı

Yıllar	Dünya Toplam İthalatı (\$)	Dünya Hazır Giyim İthalatı (Fasıl 61-62)	Hazır Giyim Sektörünün Dünya İthalatındaki Payı %
2008	16,338,839,616	349,509,567	2,10%
2009	12,594,638,303	314,963,547	2,50%
2010	15,367,698,587	344,385,416	2,40%
2011	18,402,854,787	395,615,910	2,40%
2012	18,396,443,887	376,789,702	2%
2013	18,700,757,342	395,130,304	1,20%
2014	18,790,832,345	428,613,066	2,20%

Kaynak: Trademap'ten alınan veriler kullanılarak tarafımızca hazırlanmıştır.

Dünya toplam ithalat ve dünya hazır giyim ithalat rakamları verilen tablo 12’de dünya toplam ithalatının 2009 yılında yaşanan 4 milyar dolarlık düşüş haricinde 2010 itibariyle ithalat değerlerinde artış gözlemlenmektedir. 2010 yılında 15 milyar dolar olan dünya ithalatı 2014 ‘te 18 milyar dolara yükselmiştir. Diğer yandan dünya hazır giyim (fasıl 61-62) ithalatı dalgalı bir seyir göstermesine rağmen 2009’da 314 milyon dolar olan ithalat hacminin 2014 yılında 428 milyon dolar’a ulaştığı gözlemlenmektedir. Hazır giyim ithalatının 2009 yılında daralan toplam dünya ithalatındaki payı %2,5 iken devam eden yıllarda ihracat payı artan toplam dünya ithalatı ile birlikte 2014 yılında %2,2 olarak kaydedilmiştir.

2.3. Türkiye Hazır Giyim Sektörü

Ülke ihracatının neredeyse üçte birini karşılayan tekstil ve hazır giyim sektörü Türkiye’deki toplam istihdamın %20 sini oluşturmaktadır. Yaklaşık 800 bin ton pamuk üretimi ile dünyanın altıncı pamuk üreticisi olan Türkiye’nin temel ham madde olan pamuk üretimindeki kapasitesi sektörel gelişiminin en önemli faktörüdür (TÜBİTAK, 2003, s.8).

Sanayileşme çabaları ve 1980’ lerde ‘ihracata teşvik politikaları’ ve ‘dışa açılım’ gibi ‘serbest piyasa ekonomisine’ yönelim ile tekstil ve hazır giyim ihracatında artış gözlemlenmiştir. Dışa açılım ve ihracata teşvik politikaları ile tekstil ve hazır giyim sektörü ülkenin dış ödemeler dengesini finanse eden sektörlerden biri olmuş ve 1990’lı yıllarda Türkiye, Avrupa’ya tekstil ve hazır giyim ihracat eden önemli ülkelerden biri haline gelmiştir (Güleryüz, 2011; Uğur, 2004, s.27).

Ancak bu teşviklere rağmen 1970’lerde yaşanan petrol krizi sektöre ve ülkenin dış ticaretine olumsuz yansımıştır. Dış ticaret dengesini sağlayabilmek adına ‘24 Ocak 1980’ kararları alınarak ülke ekonomi politikası ‘ithal ikamesine dayalı sanayileşme stratejisi’ yerine ‘ihracata dayalı sanayileşme stratejisi’ ne geçilmiştir (Uğur, 2004, s.36).

Türkiye'nin hazır giyim sektörü ihracatındaki gelişimine; işgücü ve hammadde konusunda sahip olduğu kapasitenin üretimi artırmasının yanında ayrıca dış etken olarak iş gücü ve hammadde yönünden Avrupa'ya karşı sahip olduğu avantaj önemli derecede katkı sağlamıştır (Uğur, 2004, s.37).

Fakat kotaların kalkmasıyla Çin piyasada önemli bir role sahip olmuştur. Özellikle işgücü maliyetinin en ucuz olduğu ülke olması Türkiye'yi iş gücü maliyetindeki rekabetçilikten farklı stratejilere yönlendirmiştir (Güzel, Ö. 2008, s.14-15). Bu bağlamda Türkiye pamuk üretiminden iplik üretimine geçerek katma değeri yüksek ürünlere yönelmiş ve rekabetçiliğini korumayı amaçlamıştır (TÜBİTAK, 2003, s.8).

2.3.1. Hazır Giyim Sektörü Dış Ticareti

Türkiye hazır giyim ve tekstil sektöründe en önemli tedarikçi ve üretici konumunda olan ülkelerden biridir (Mangır, F. ve Ay, A. , 2009, s.180). Türkiye hazır giyim ihracatındaki en büyük pay %62 oranı ile örme hazır giyim eşyalardır. İkinci ürün grubu olarak %38,2 oranıyla dokuma hazır giyim ürünleri gelmektedir. Aşağıdaki tabloda ürün grupları bazında Türkiye hazır giyim sektörünün fasıl 61-62 örme ve dokuma giyim ürünlerindeki 2005 ve 2014 yılları arasındaki ihracat değerleri ve sektördeki payları yüzdelik (%) olarak verilmiştir.

Tablo 13. Ürün Grupları Bazında Hazır Giyim Sektörü İhracatı (Milyar Dolar)

DEĞER/PAY	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
(FASIL 61-62)	13,4	11,6	13,4	13,1	11,1	12,3	13,5	13,8	14,9	16,2
ÖRME HAZIR GIYIM	6,6	6,9	8,0	7,8	6,9	7,7	8,4	8,4	9,2	10,1
PAY %	49,1	51,1	51,5	51,3	53,8	54,4	53,6	53,4	61,8	62,0

DOKUMA	4,9	4,7	5,4	5,3	4,3	4,6	5,1	5,4	5,7	6,2
HAZIR										
GIYİM										
PAY%	36,2	34,7	35,0	34,9	33,4	32,6	32,7	34,5	38,2	38,2

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı, Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018 ve trademapten alınan veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Ürün grupları bazında değerlendirilen tabloda hazır giyim ihracatının 2005- 2007 yılları arasında belli bir seviyede devam ederken 2008 yılından itibaren bir düşüş sergilediği görülmektedir. Ancak 2010 ve 2011 yıllarında hazır giyim ihracatında olumlu bir seyir izlenmesine rağmen 2012 yılında büyük bir artış sergilenmemiştir (DPT, 2014, s.46). Örme hazır giyim ihracatı 2009 yılında 6,9 milyar dolar gerçekleşirken sonraki yıllarda bu değer artış göstermiş ve 2012 yılında 8,4 milyar dolarlık bir ihracat gerçekleşmiştir. Örme hazır giyim ihracatı yıllar itibariyle artış göstermeye devam etmiş ve 2013 yılında 9,2 milyar dolar olan ihracat 2014 yılında 10 milyar dolara yükselmiştir. Dokuma hazır giyim grubunda 2005 yılında 4,9 milyar dolar ihracat yapılmıştır. 2009 yılında azalan ihracat ve 4,3 milyar dolar değerinde gerçekleşmiştir. 2012 yılında 5,4 milyar dolar ihracat ile 2007 yılındaki değer yakalanmıştır. Son yıllarda ihracattaki artış devam etmiş ve 2013 yılında 5,7 milyar dolar olan ihracat 2014 yılında 6,2 milyar dolar değerinde gerçekleşmiştir.

Aşağıdaki tabloda ürün grupları bazında Türkiye hazır giyim sektörünün fasıl 61-62 örme ve dokuma giyim ürünlerindeki 2005 ve 2014 yılları arasındaki ithalat değerleri ve sektördeki payları yüzdelik (%) olarak verilmiştir.

Tablo 14. Ürün Grupları Bazında Hazır Giyim Sektörü İthalatı (Milyar Dolar)

DEĞER/PAY	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
(FASIL 61-62)	0,7	1,0	1,4	2,0	2,0	2,6	3,0	2,3	2,8	2,9
ÖRME HAZIR										
GIYİM	0,3	0,4	0,5	0,8	0,8	1,0	1,1	0,8	0,9	1,0
PAY %	33,6	36,0	35,5	35,9	37,3	37,3	34,3	33,7	32,2	34,4

DOKUMA HAZIR GIYİM	0,4	0,6	0,9	1,2	1,2	1,6	1,9	1,5	1,9	1,9
PAY%	57,7	55,7	56,4	58,0	57,3	57,3	59,2	59,9	67,8	65,6

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı, Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018 ve trademap'ten alınan veriler kullanılarak hazırlanmıştır.

Tablo 14'e göre hazır giyim ithalatı 2005 yılından itibaren artış eğilimi göstermektedir. Ürün grupları bazında hazır giyim ithalatındaki en yüksek pay %65,6 oran ile 2014 yılında toplam 1,9 milyar dolar ithalat gerçekleştirilen dokuma hazır giyim ürün grubudur. İkinci sırada %34,4 pay ile örme hazır giyim ürün grubu takip etmektedir.

Örme hazır giyim ithalatı 2005 yılında 0,3 milyar dolar değerinde gerçekleşmiştir. 2001 yılına kadar sürekli artan ithalat 2011 yılında 1,1 milyar, 2012 yılında 0,8 milyar dolar değerinde gerçekleşmiştir. Örme hazır giyim ürünleri kategorisinde yapılan ithalat 2012 yılında 0,9 milyar dolar, 2014 yılında 1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Dokuma hazır giyim ithalatında 2005 yılında 0,4 milyar dolar olan ithalat yıllar itibariyle sürekli artış göstermiş ve 2011 yılında 1,9 milyar değerine ulaşmıştır. 2012 yılında yapılan ithalat 1,5 milyar dolar, 2013 ve 2014 yıllarında tekrar 1,9 milyar değerinde gerçekleşmiştir.

Tablo 15. Türkiye'nin En Fazla Hazır Giyim İhracatı Yaptığı 10 Ülke (Fasıl 61-62)

ÜLKELER	2013 (\$)	2014 (\$)
Almanya	3,115,131	3,324,079
İngiltere	2,055,206	2,358,239
İspanya	1,452,228	1,590,503
Fransa	917,778	931,663
Hollanda	788,611	813,391
İtalya	604,547	600,649

Irak	512,877	609,029
Danimarka	481,862	488,783
Romanya	241,785	451,423
Polonya	303,365	404,269

Kaynak: Trademap'ten alınan veriler kullanılarak tarafımızca hazırlanmıştır.

Türkiye hazır giyim ihracatı miktar olarak en fazla ticaret yapılan Almanya başta olmak üzere önde gelen Avrupa ülkelerine yapılmaktadır. Tabloda belirtildiği üzere Almanya'ya yaklaşık 3 milyar dolar ihracat yapılmaktadır. Türkiye'nin İngiltere'ye olan hazır giyim ihracatı 300 bin dolar artarak 2,358,239 milyar dolara ulaşmıştır. Tabloda belirtildiği üzere İspanya 1,590,503 milyar dolar ile üçüncü sıradadır. Fransa 2014 yılındaki 931,663 milyon dolar ithalatı ile İspanya'yı takip etmektedir.

Türkiye'nin hazır giyim tedarikçisi konumunda olarak gelişmiş ülkelere ve Avrupa ülkelerine yaptığı ihracatı artırdığı tabloda görülmektedir. 2014 yılında Irak'a yapılan ihracat yaklaşık 100 milyon dolar artarak 609,029 milyon dolara ulaşmıştır. Tablo 15'e göre Romanya, 2013 yılında 241,785 milyon dolardan 2014 yılında 451,423 milyon dolara ulaşarak hazır giyim ihracatında neredeyse iki kat artış gösterilen ülke olarak gözlemlenmektedir. Polonya'ya yapılan ihracat 2013 yılında 303,365 milyon dolardan 2014 yılında 100 milyon dolarlık artış göstererek 404,269 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin hazır giyim sektörünün 2010 ve 2014 yılları arasındaki gelişimi aşağıdaki tabloda verilmiştir.

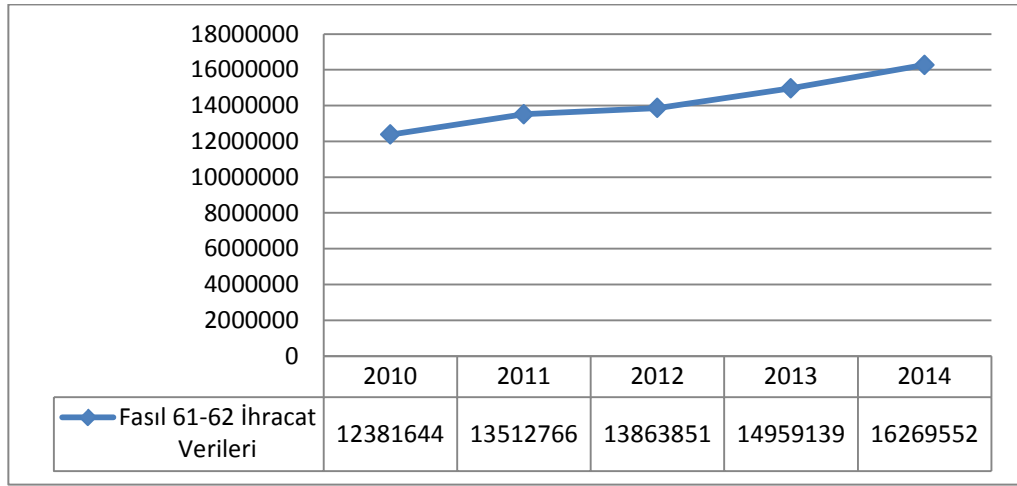
Tablo 16. Türkiye Hazır Giyim İhracatı Fası 61-62 (\$)

	2010	2011	2012	2013	2014
Fası (61-62)	12,381,644	13,512,766	13,863,851	14,959,139	16,269,552

Kaynak: Trademap

Türkiye hazır giyim ihracatı 2010 yılı itibariyle sürekli artış trendi göstermektedir. 2010 yılında 12,381,644 milyar dolar değerinde gerçekleşen ithalat 2011 ve 2012 yılında yaklaşık 13 milyar dolar değerinde gerçekleşmiştir. 2013 yılında yaklaşık 1 milyar dolar artış ile toplam 14,959,139 milyar dolarlık ihracat gerçekleşmiştir. 2014 yılında hazır giyim sektöründeki toplam ihracat 16,269,552 milyar dolar değerine ulaşmıştır.

Grafik 2. 2010- 2014 Türkiye Hazır Giyim (Fasıl 61-62) İhracatı

Kaynak: Trademap'ten yararlanılarak tarafımızca hazırlanmıştır.

Türkiye hazır giyim sektörü ihracatında sürekli artan eğilim göstermektedir. 2010 yılında fasıl 61-62 örme ve dokuma hazır giyim ürünlerinde 12,381,644 milyar dolar olan ihracat değeri 2011 ve 2012 yılında 13 milyar, 2014 yılında 16,269,552 milyar dolara ulaşmıştır.

Tablo 17. Türkiye'nin En Fazla Hazır Giyim İthalatı Yaptığı 10 Ülke (Fasıl 61-62)

ÜLKELER	2013 (\$)	2014 (\$)
Çin	829,573	828,250
Bangladeş	780,239	767,100
İtalya	145,895	160,258
Mısır	223,449	134,322

Hindistan	101,073	108,331
Kamboçya	63,312	94,010
Vietnam	68,782	84,630
İspanya	57,995	63,412
Gürcistan	37,945	54,463
Sri Lanka	36,662	43,759

Kaynak: Trademap

Türkiye hazır giyim sektöründe miktar olarak en fazla ithalat yaptığı ülke başta Çin olmak üzere uzak doğu ve asya ülkeleridir. Hazır giyim ürünleri ithalatında 2013 ve 2014 yıllarında sırasıyla 829,573 milyon \$ ve 828,250 milyon \$ ile Çin ilk sırada yer almaktadır. 2014 yılında 767,100 milyon dolarlık ihracat değeri ile Bangladeş Türkiye'nin hazır giyimde en fazla ithalat yaptığı ikinci ülke konumundadır. İtalya 2014 yılında Türkiye'ye 160,258 milyon dolar değerinde gerçekleştirdiğı ihracat hacmi ile üçüncü sırada gelmektedir.

Türkiye'nin Mısır'daki hazır giyim ürünleri ithalatında 2013 ve 2014 yılları arasında azalma görölmektedir. 2013 yılında yapılan ithalat 223,449 milyon dolar, 2014 yılında 134,322 milyon dolar değerinde gerçekleşmiştir. Hindistan 2013 yılında 101,073 milyon dolar ve 2014 yılında 108,331 milyon dolar değeri ile Mısır'ı takip etmektedir. 2013 yılında 63,312 milyon dolar ve 2014 yılında 94,010 milyon dolar değeri ile Kamboçya Türkiye'nin hazır giyim ürünlerinde en çok ithalat yaptığı ülkelerden biri olmaktadır.

Vietnam'dan yapılan hazır giyim ithalatı 2013 yılında 68,782 milyon \$ ve 2014 yılında 84,630 milyon \$ değerinde gerçekleşmiştir. Türkiye'nin yaklaşık 1,5 milyar dolar ile en çok ihracat yaptığı ülke olan İspanya aynı zamanda Türkiye'ye 2014 yılında yaptığı 63,412 milyon dolar değerindeki ihracat ile Türkiye'nin hazır giyimde en fazla ithalat yaptığı sekizinci ülke konumundadır. Ardından 2014 yılında 54,463 milyon dolar ile Gürcistan ve 43,759 milyon dolar ile Sri Lanka gelmektedir.

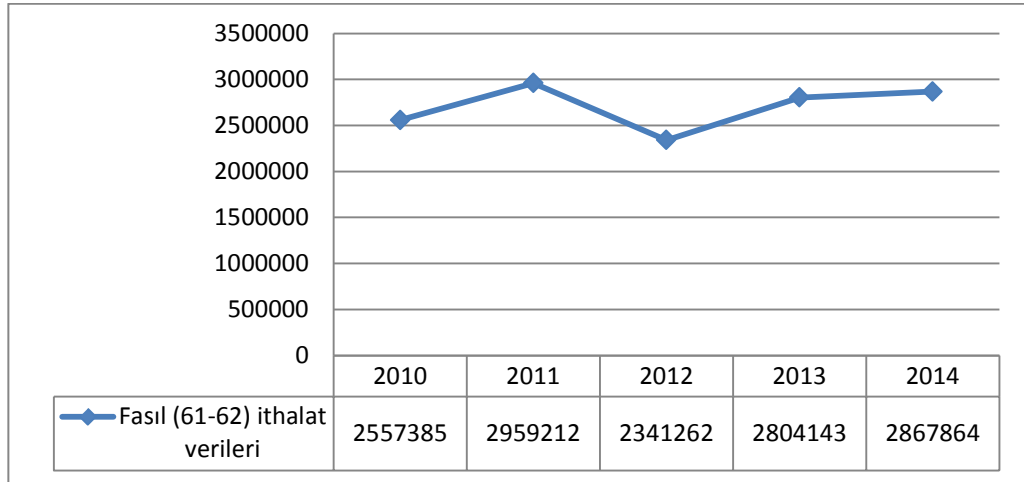
Tablo 18. Türkiye Hazır Giyim İthalatı Fasıl 61-62 (\$)

	2010	2011	2012	2013	2014
Fasıl (61-62)	2,557,385	2,959,212	2,341,262	2,804,143	2,867,864

Kaynak: Trademap

Tabloda son beş yıl içinde Türkiye hazır giyim ürünlerinde gerçekleşen ithalat değerleri bulunmaktadır. 2010 yılında 2,5 milyar dolar değerinde olan ithalat 2011 yılında 2,9 milyar dolara yükselmiştir. 2012 yılında 2,3 milyar değerine gerilese de 2013 ve 2014 yılında gerçekleşen yaklaşık 2,8 milyar dolar değerinde olmuştur. Aşağıda 2010 ve 2014 yılları arasında hazır giyim sektörüne ait ithalat değerleri grafiği bulunmaktadır.

Grafik 3. 2010 – 2014 Türkiye Hazır Giyim İthalatı Fasıl 61-62 (\$)

Kaynak: Trademap'ten yararlanılarak tarafımızca hazırlanmıştır.

Türkiye hazır giyim sektörü ithalatında 2011 ve 2012 yılları arasında yaşanan bir düşüş sonrasında ithalatın artış eğilimi sergilediği görülmektedir. 2010 yılında 2,557,385 milyar dolar değerinde gerçekleşen ithalat 2011 yılında 2,9 milyar dolara ulaştığı görülmektedir. 2012 yılında 2,3 milyar dolara gerileyen ithalat 2013 yılı itibariyle artış trendi içine girmiş ve 2014 yılında hazır giyim ithalatı 2,867,864 milyar dolar değerinde gerçekleşmiştir.

Çalışmamızda ayrıca örme ve dokuma hazır giyim grupları ayrı olarak da ele alınmıştır. Aşağıdaki tabloda Türkiye'nin hazır giyim sektörünün fasıl 61 örme giyim ürün grubuna ait ihracat değerlerini gösteren veriler yer almaktadır.

Tablo 19. Türkiye'nin Hazır Giyim Fasıl 61 Örme Giyim İhracatı (1000 \$)

GTIP	Ürün Tanımı	2010	2011	2012	2013	2014
6109	Tişört, fanila vb.	2,759,825	3,049,792	3,090,074	3,276,038	3,569,463
6110	Kazak, Hırka, yelek vb.	1,207,068	1,320,577	1,399,396	1,629,288	1,756,315
6104	Kadın takım elbise vb.	1,053,802	1,124,197	1,108,216	1,211,741	1,371,324
6115	Çorap	953,636	1,057,229	993,028	1,151,172	1,218,207
6106	Kadın bluz, gömlekler	627,632	622,123	561,219	532,896	573,546
6103	Erkek takım elbise vb.	189,636	215,842	253,611	348,749	374,671
6108	Kadın gece giyim eşyası	262,912	269,808	283,576	292,801	319,707
6105	Erkek gömlekleri	187,633	199,125	225,024	242,611	259,169
6107	Erkek gece giyim eşyası	77,506	90,999	107,751	118,263	150,756
6111	Bebek giyim eşyası	83,608	103,634	117,547	141,915	146,105
6114	Diğer giyim eşyası	165,707	150,264	119,92	115,268	85,4
6112	Spor kayak yüzme eşyası	69,957	69,746	62,781	73,892	76,074
6117	Diğer hazır giyim aksesuar ve parçaları	35,703	39,554	37,952	41,925	53,793
6101	Erkek dış giyim	36,228	40,285	37,239	35,431	38,455
6102	Kadın dış giyim	27,981	30,817	27,998	30,14	37,822

	giyim					
6116	Eldiven	2,712	2,945	2,472	2,511	2,946
6113	Mensucattan örülmüş giyim eşyası	200	408	176	298	636

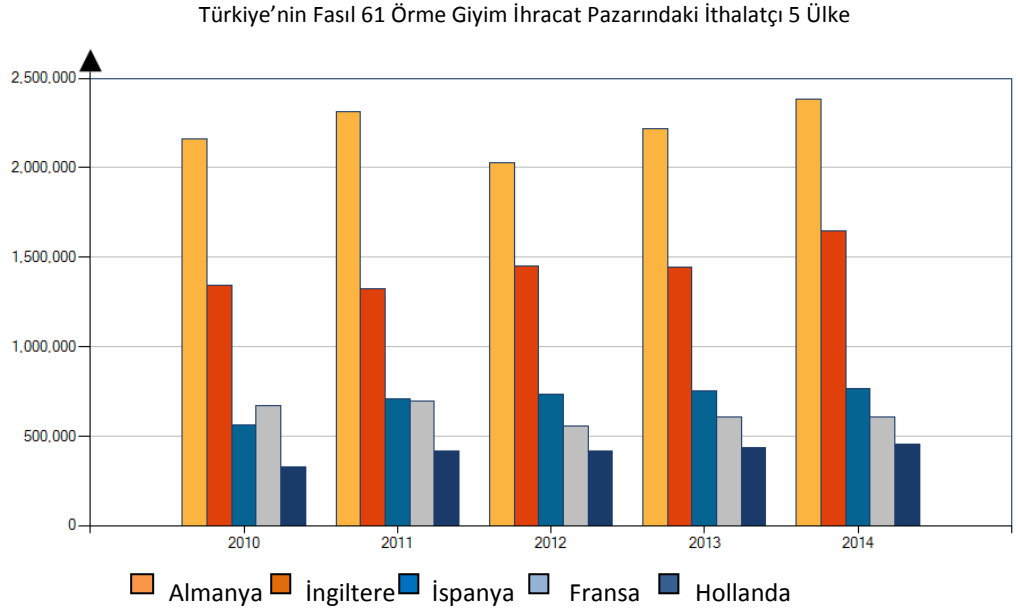
Kaynak: Trademap'ten alınan veriler kullanılarak tarafımızca hazırlanmıştır.

2010 yılı itibariyle Türkiye örme hazır giyim eşyası tüm alt sektörlerinde ihracatın sürekli arttığı görülmektedir. 2014 yılı itibariyle Türkiye'nin fasıl 61 örme giyim eşya ihracatında 3,5 milyar dolarla tişörtler, 1,7 milyar dolarla kazak, hırka, süveter ve yelekler, 1,3 milyar dolarla kadın/kız çocuk takım elbise ceket ve pantolonlar, yaklaşık 1,2 milyar dolarla çorapların öne çıkan ihracat kalemleri olduğu görülmektedir.

Ayrıca kadın/kız çocuk bluz ve gömlek ürün grubunda 2010 yılında yapılan ihracat 627 milyon dolar iken 2014 yılında yaklaşık 570 milyon dolara düşmüş olsa da kayda değer örme hazır giyim ürün grubunu oluşturmaktadır. 2010 yılında erkek gece giyim eşyasında 77 milyon dolar olan ihracat 2014 yılında iki katına çıkarak 150 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Sentetik ve suni liflerden mamul edilen diğer örme giyim eşya ihracatı yıllar itibariyle düşüş eğilimi göstermiş ve 2014 yılında 85 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir. Kadın ve erkek dış giyim ürünlerinde yapılan ihracat yaklaşık aynı değerlerde olup 38 milyon dolar civarında gerçekleşmiştir.

Grafik 4. Türkiye'nin Örme Giyim İhracat Pazarındaki İthalatçı 5 Ülke

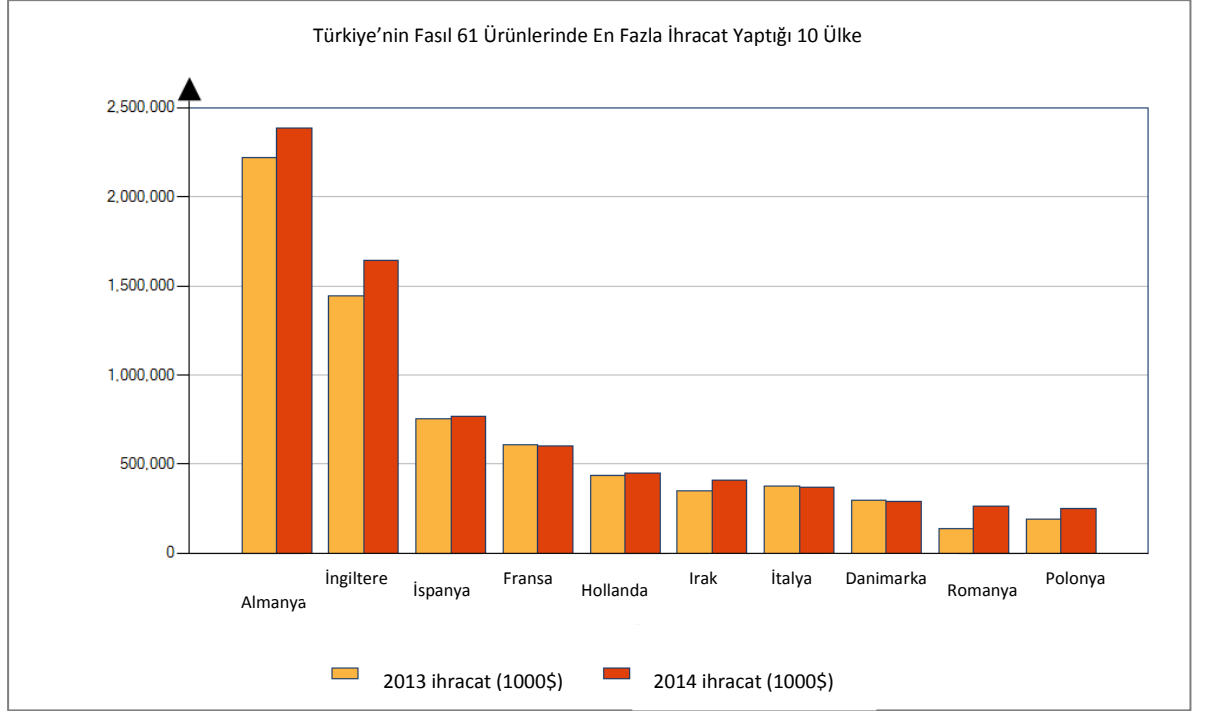
Kaynak: Trademap

Türkiye örme hazır giyim ürünleri ihracatında Almanya 2 milyar dolar civarında dalgalı bir eğim gösterse de ihracat pazarında önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir. İngiltere 1,5 milyar dolar ile Almanya'yı takip etmekte ve 2010 yılı itibariyle örme hazır giyim ithalatında bir artış eğilimi göstermektedir. İspanya'ya yapılan ihracat 2010 yılında 500 milyon iken yıllar itibari ile 5 yıl boyunca bu rakam artış göstermiş ve 2014 yılında örme hazır giyim ihracatı 767 milyon dolara ulaşmıştır.

Örme hazır giyim ürünlerinde Fransa'ya yapılan ihracat son 5 yılda artış eğilimi olmamakla birlikte önemli bir düşüş de göstermemiştir. 2010 yılında 673 milyon dolarlık ihracat değeri 2014 yılında 600 milyon dolara gerilemiştir. Hollanda'ya yapılan örme hazır giyim ihracatı 2010 yılında 330 milyon dolardan 2014 yılında 450 milyon dolara ulaşmıştır.

Aşağıda Türkiye'nin 2013 ve 2014 yıllarında Fasıl 61 örme giyim ürünlerinde en fazla ihracat yaptığı 10 ülkenin bulunduğu grafik yer almaktadır:

Grafik 5. Türkiye'nin Örme Giyim Fası 61 Ürünlerinde En Fazla İhracat Yaptığı 10 Ülke

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin hazır giyim sektörü dış ticaretindeki en önemli ihracat pazarı 2,5 milyar dolara yakın ticaret hacmi ile Almanya olduğu görülmektedir. 2013 yılında fasıl 61 ürün grubundaki ithalatı 1,5 milyar dolar olan İngiltere, 2014 yılında bu değeri 1,7 milyar dolara çıkararak Türkiye'nin örme hazır giyim ürünlerinde en fazla ihracat yaptığı ikinci ülke olmuştur.

İspanya'ya yapılan ihracat 2014 yılında 767 milyon dolar, Fransa'ya yapılan ihracat yaklaşık 600 milyon dolar değerinde olmuştur. 2014 yılında örme hazır giyim ürünlerinde diğer ülkelere yapılan ihracat sırasıyla Hollanda'ya 450 milyon \$, Irak'a 407 milyon \$, İtalya'ya 370 milyon \$, Danimarka'ya yaklaşık 300 milyon \$, Romanya'ya 260 milyon \$ ve Polonya'ya yaklaşık 250 milyon dolar değerinde gerçekleşmiştir.

Tablo 20. Türkiye'nin Hazır Giyim Fasıl 61 Örme Giyim İthalatı (1000 \$)

GTİP	Ürün Tanımı	2010	2011	2012	2013	2014
6110	Kazak, hırka, yelek vb.	414,367	400,006	276,508	323,646	312,063
6109	Tişört, fanila vb.	166,159	194,208	127,575	168,52	186,261
6116	Eldiven	59,295	80,244	101,965	76,087	90,018
6104	Kadın takım elbise vb.	77,604	76,755	68,352	72,559	86,824
6111	Bebek giyim eşyası	26,227	33,885	32,699	43,757	48,027
6115	Çoraplar	46,017	61,128	56,091	48,534	41,742
6105	Erkek gömlekleri	40,991	47,105	33,058	35,683	39,543
6103	Erkek takım elbise vb.	24,437	23,809	22,276	30,541	34,391
6112	Spor kayak yüzme eşyası	24,017	29,686	24,536	28,216	30,907
6106	Kadın bluz ve gömlekler	44,911	44,39	27,794	34,25	28,608
6108	Kadın gece giyim eşyası	20,358	27,036	21,859	22,2	26,736
6117	Diğer hazır giyim aksesuar ve parçaları	18,499	19,819	17,647	17,653	13,498
6102	Kadın dış giyim	9,859	11,318	8,116	9,224	13,01
6107	Erkek gece giyim eşyası	7,535	9,729	6,874	8,843	11,94
6101	Erkek dış giyim	11,438	13,817	9,459	11,175	10,154
6114	Diğer giyim eşyası	13,598	9,228	6,197	6,621	6,684
6113	Mensucattan örülmüş giyim eşyası	2,057	2,737	2,389	3,717	4,594

Kaynak: Trademap'ten alınan veriler kullanılarak tarafımızca hazırlanmıştır.

Türkiye örme hazır giyim alt sektörlerine ait ithalat rakamlarının verildiği tablo incelendiğinde örme hazır giyim ithalatının kayda değer bir artış sergilemediği hatta bazı alt sektörlerde ithalatın azaldığı görülmektedir. Kazak, hırka ve yelek ürün kategorisinde yapılan ithalat 2010 yılında 414,367 milyon dolardan 2011 yılında 400,006 milyon dolara gerilemiştir.

2012 yılında yarı yarıya azalan ithalat 2013 ve 2014 yıllarında sırasıyla 323,646 milyon \$ ve 312,063 milyon \$ değerinde gerçekleşerek bu ürün grubundaki ithalat azalma trendi sergilemektedir.

Tişört, fanila vb. ürünlerde 2010 ve 2014 yılları arasında gerçekleşen ithalat değerleri dalgalı bir seyir göstermektedir. Bu ürün kategorisinde toplam ithalat 2010 yılında 166,159 milyon dolar değerinde, 2014 yılında 186,261 milyon dolar değerinde gerçekleşmiştir. Eldiven grubunda gerçekleşen ithalat 2010 yılı itibariyle sürekli artış trendi sergilemiştir. 2010 yılında 59,295 milyon dolar değerinde gerçekleşen ithalat 2012 yılına kadar artış göstermiştir. 2012 yılında eldiven ürünlerinde yapılan ithalat 101,965 milyon dolardan 2013 yılında 76,087 milyon dolara gerilemiş ancak 2014 yılında toplam ithalat 90,018 milyon dolar değerinde gerçekleşmiştir.

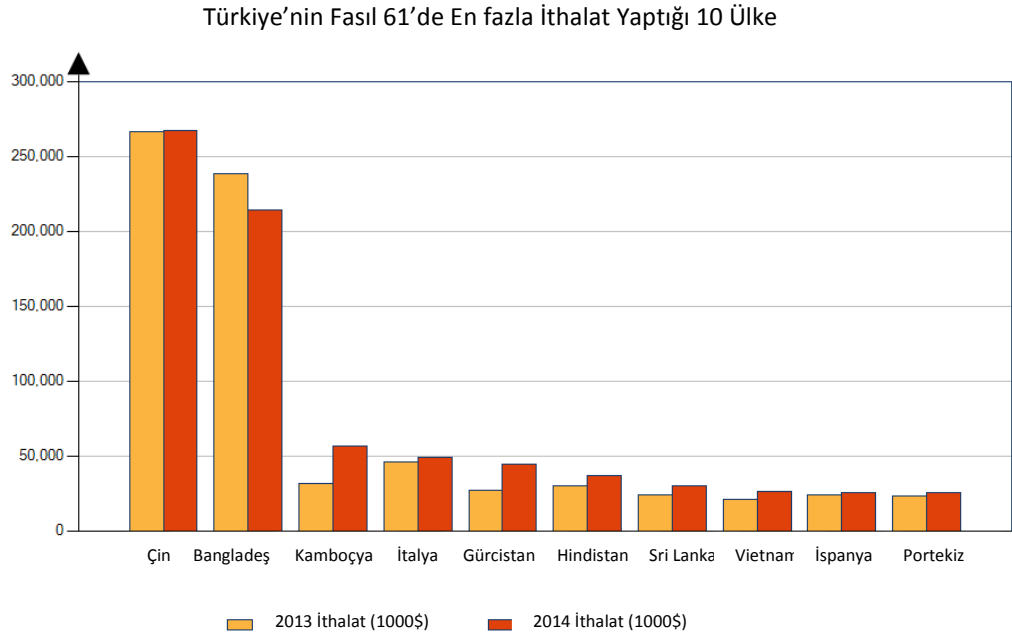
Kadın takım elbise, ceket kategorisinde yapılan ithalat 2010 yılında 77,604 milyon dolar değerinde, 2014 yılında 86,824 milyon dolar değerinde gerçekleşmiştir. Son beş yılda ithalatında sürekli artış görülen alt sektörlerden biri olan bebek giyim eşyası ürünlerinde 2010 yılında yapılan 26,227 milyon dolarlık ithalat 2014 yılında 48,027 milyon dolara ulaşmıştır.

Çorap ürünleri kategorisinde yapılan ithalat 2011 yılı itibariyle azalma eğilimi göstermektedir. 2011 yılında 61,128 milyon dolar olan ithalat, 2014 yılında 41,742 milyon dolara gerilemiştir. Erkek gömlekleri kategorisinde yapılan ithalat 2012 yılı itibariyle artış sergilemiş ve 2012 yılında 33,058 milyon dolar değerinde gerçekleşen ithalat 2014 yılında 39,543 milyon dolar değerinde gerçekleşmiştir.

Yıllar itibariyle sürekli artış sergileyen bir başka ürün grubu erkek takım elbise, ceket ve pantolonlardır. 2010 yılında 24,437 milyon dolar değerinde olan ithalat 2014 yılında 34,391 milyon dolar değerinde gerçekleşmiştir. Spor kıyafetleri ve yüzme giyim eşyasında gerçekleşen ithalat yıllar içinde dalgalı bir seyir göstermiş ve 2014 yılında toplam ithalat 30,907 milyon dolar değerinde gerçekleşmiştir.

Kadın bluz ve gömlek ürünlerinde yapılan ithalat azalma trendi göstermektedir. 2013 yılında 34,25 milyon dolar değerindeki ithalat 2014 yılında 28,608 milyon dolar değerine gerilemiştir. Kadın gece giyim eşyasında yapılan ithalat 2012 yılı itibariyle artış göstermiş ve 2014 yılında 26,736 milyon dolar değerinde ithalat yapılmıştır. Kadın dış giyim ürünlerinde yapılan ithalat 2012 yılı itibariyle artış göstermiş ve 2014 yılında 13,01 milyon dolar değerinde ithalat yapılmıştır. Erkek dış giyim kategorisinde ithalat düşmüş ve 2014 yılında 10,154 milyon dolar değerinde gerçekleşmiştir.

Grafik 6. Türkiye'nin Hazır Giyim Fası 61'de En Fazla İthalat Yaptığı 10 Ülke

Kaynak: Trademap

Türkiye örme hazır giyim sektörü ithalatında Çin ve Bangladeş'in en önemli paya sahip olduğu görülmektedir. 2014 yılında yapılan yaklaşık 267,510 milyon dolar değerindeki ithalat ile Çin ilk sırada gelmektedir. İkinci sırada 2014 yılında yapılan 214,339 milyon dolar değerindeki ithalat ile Bangladeş gelmektedir. Ardından 2013 yılında yaklaşık 30 milyon dolardan 2014 yılında 56,674 milyona ulaşan ithalat değeri ile Kamboçya gelmektedir. Örme hazır

giyim ürünlerinde İtalya'dan 2014 yılında 49,233 milyon değerinde ithalat gerçekleşmiştir. İtalya'yı yaklaşık 45 milyon dolar ile Gürcistan takip etmektedir. Hindistan'dan yapılan ithalat 2013 yılında yaklaşık 30 milyon dolardan 2014 yılında 37 milyon dolara yükselmiştir. Sri Lanka'dan yapılan hazır giyim ithalatı 2014 yılında 30 milyon değerinde gerçekleşmiştir. 2014 yılında Vietnam, İspanya ve Portekiz'den örme hazır giyim ürünlerinde yaklaşık 25 milyon dolar değerinde ithalat yapılmıştır. Aşağıdaki tabloda Türkiye'nin hazır giyim sektörünün fasıl 62 dokuma hazır giyim ürün grubuna ait ihracat değerlerini gösteren veriler yer almaktadır.

Tablo 21. Türkiye'nin Hazır Giyim Fası 62 Dokuma Giyim İhracatı (1000 \$)

GTİP	Ürün Tanımı	2010	2011	2012	2013	2014
6204	Kadın takım elbise, etek, ceket vb.	1,855,484	2,070,061	2,204,520	2,283,085	2,418,754
6203	Erkek takım elbise, ceket, pantolon	1,285,572	1,382,208	1,474,705	1,512,380	1,567,297
6206	Kadın bluz ve gömlekler	448,357	511,827	565,917	630,687	732,903
6205	Erkek gömlekleri	458,725	546,937	540,434	533,457	630,197
6208	Kadın gece giyim eşyası	152,813	150,675	163,551	205,01	217,48
6202	Kadın dış giyim	85,724	96,503	104,448	108,616	142,506
6211	Spor, Kayak ve yüzme kıyafetleri	56,591	65,612	83,164	98,351	129,872
6201	Erkek dış giyim	84,798	81,338	73,114	86,465	96,097
6209	Bebek giyim eşyası	34,984	38,601	43,748	54,972	74,757
6212	Korse, pantolon askısı iç giyim aksesuarlar	66,849	67,777	64,252	63,468	69,215
6214	Şal, fular ve kaşkollar	31,362	34,226	43,933	57,869	68,831
6207	Erkek iç giyim	46,11	47,636	39,78	42,912	46,941
6210	Mensucattan Giyim Eşyası ve Aksesuarları	16,185	15,688	18,593	20,535	23,978
6217	Giyim Eşyası Tamam-	11,543	11,906	10,555	10,877	9,976

	layıcı Aksesuarlar					
6215	Boyun bağları, papyon ve kravatlar	3,659	3,318	3,739	4,001	4,511
6216	Eldivenler	886	854	965	1,098	1,036
6213	Mendiller	257	253	454	417	810

Kaynak: Trademap

Türkiye hazır giyim dokuma alt sektörlerinde öne çıkan ürün grupları gümrük tarife istatistik pozisyonu (GTİP) 6204, 6203, 6206 ve 6205 olan Kadın takım elbise, ceket; erkek takım elbise, ceket, pantolon; kadın bluz gömlekler ve erkek gömlekleridir. Bu dört ürün grubu 2010 yılı itibariyle artan ihracat değerleri ile dokuma hazır giyim ihracatının en önemli kalemlerini oluşturmaktadır. Kadın takım elbise ve ceket ürünlerindeki ihracat 2010 yılında 1,8 milyar dolar iken 2014 yılında 2,4 milyar dolara ulaşmıştır.

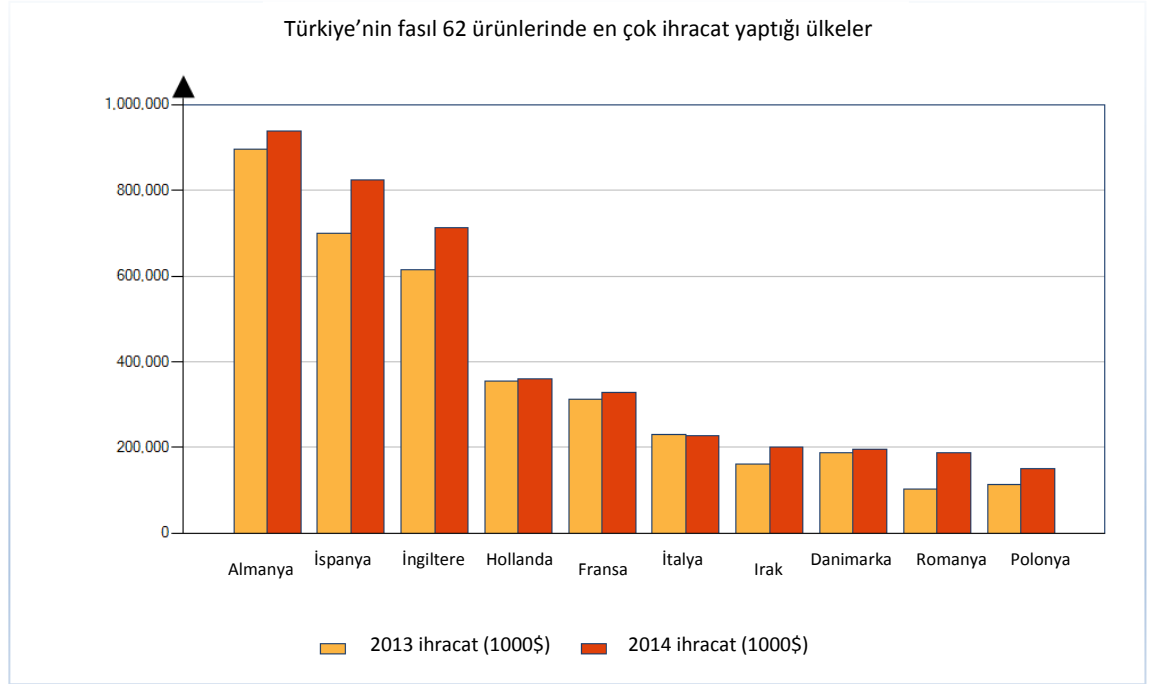
Erkek takım elbise, ceket ve pantolonlardaki ihracat son 5 yılda 300 milyon dolar artarak 2014 yılında 1,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Kadın bluz gömlek ve erkek gömleklerinde yıllar itibariyle önemli bir artış göstermemekle birlikte 2014 yılında sırasıyla 732,903 milyon \$ ve 630,197 milyon \$ ihracat yapılmıştır. Kadın gece giyim eşyasında yapılan ihracat yıllar itibariyle devamlı artış göstermiş ve 201 yılında yaklaşık 150 milyon \$ olan ihracat 2014 yılında 217,480 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir.

Dış giyim dokuma ürünlerindeki ihracat değerlerine baktığımızda kadın dış giyim ürünlerindeki ihracatın daha fazla olduğu görülmektedir. 2014 yılında kadın dış giyim eşyasında 142,506 milyon \$, erkek dış giyim eşyasında 96,097 milyon \$ ihracat yapılmıştır. Bebek dokuma giyim eşyası (6209) ile bebek örme giyim eşyası (6111) ihracat değerlerini karşılaştırdığımızda; 2014 yılında dokuma ürünlerindeki 75,757 milyon \$ ihracata karşılık bebek örme giyim ürünlerinde 146,105 milyon \$ ihracat gerçekleştirilmiştir.

Tablonun geneli incelendiğinde 6217 GTİP Giyim eşyası tamamlayıcı aksesuarları hariç ihracat değerlerinde artış olduğu görülmektedir. Son olarak dokuma alt sektörlerinde biri olan mendil ürün grubunda 2010 yılında 257 bin \$

olan ihracat yıllar itibariyle kayda değer bir artış göstererek 2014 yılında 810 bin dolara ulaşmıştır.

Grafik 7. Türkiye’nin 2013 ve 2014 Yıllarında Hazır Giyim Fası 62 Dokuma Ürünlerinde En Fazla İhracat Yaptığı 10 Ülke

Kaynak: Trademap

Türkiye’nin dokuma hazır sektöründe yapılan ihracata baktığımızda 2013 yılında 895,066 milyon \$ ve 2014 yılında 937,264 milyon \$ ile Almanya hazır giyim ihracat pazarındaki en önemli ihracatçı ülke konumundadır. İkinci sırada 2013 yılında 698,763 milyon \$ ve 2014 yılında 823,499 milyon \$ ile İspanya gelmektedir. Örme hazır giyim ürünlerinde ikinci sırada yer alan İngiltere, dokuma grubunda 2013 yılında 613,406 milyon \$ ve 2014 yılında 713,650 milyon \$ ile en fazla ihracat yapılan üçüncü ülke konumundadır.

Dokuma ürün grubunda Hollanda’ya yapılan ihracat 2013 yılında 354,463 milyon \$ ve 2014 yılında 361,229 milyon \$ Fransa’ya yapılan ihracat 2013 yılında 311,429 milyon \$ ve 2014 yılında 327,822 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında İtalya’ya dokuma hazır giyim ürünleri ihracatı 228,523 milyon \$, Irak’a yaklaşık 200 milyon \$, Danimarka’ya 195,658 milyon \$

olarak gerçekleşmiştir. Türkiye dokuma hazır giyim ürünlerinde Romanya'ya 2013 yılında 102,190 milyon \$ olan ihracatını 2014 yılında 80 milyon\$ artırmış ve 2014 yılında yapılan ihracat 188,328 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 22. Türkiye'nin Hazır Giyim Fasıl 62 Dokuma Giyim İthalatı (1000 \$)

GTIP	Ürün Tanımı	2010	2011	2012	2013	2014
6204	Kadın takım elbise, etek, ceket vb.	395,92	449,418	355,682	442,724	414,296
6203	Erkek takım elbise, ceket, pantolon	307,028	341,648	293,315	367,141	345,528
6210	Mensucattan Giyim Eşyası ve Aksesuarları	49,683	152,858	172,285	211,565	214,767
6202	Kadın dış giyim	140,565	152,499	134,965	165,645	206,679
6205	Erkek gömlekleri	139,38	157,672	122,271	173,646	176,768
6201	Erkek dış giyim	160,945	177,954	137,267	157,635	171,78
6206	Kadın bluz ve gömlekler	105,931	126,935	99,092	119,413	130,979
6214	Şal, fular ve kaşkollar	42,839	51,552	45,23	51,521	56,333
6211	Spor, Kayak ve yüzme kıyafetleri	54,204	73,137	47,366	67,818	53,925
6212	Korse, pantolon askısı iç giyim aksesuarlar	92,147	117,926	34,663	43,585	49,938
6217	Giyim Eşyası Tamamlayıcı Aksesuarlar	19,533	20,717	21,769	21,236	21,322
6209	Bebek giyim eşyası	15,131	19,701	14,351	19,477	20,614
6215	Boyun bağları, papyon ve kravatlar	14,287	17,147	8,204	9,093	8,727
6208	Kadın gece giyim eşyası	6,836	7,289	5,076	4,658	4,656
6216	Eldivenler	2,481	3,432	3,241	5,035	3,316
6207	Erkek iç giyim	2,201	3,354	2,586	2,111	2,422
6213	Mendiller	902	1,075	508	615	812

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin dokuma hazır giyim sektörü ithalatında en önemli paya sahip olan alt sektörler; kadın takım elbise ve ceket ürünleri, erkek takım elbise, ceket ve pantolon ürünleri, mensucattan giyim eşyası ve aksesuarları, kadın dış giyim

ürünleri, erkek gömlekleri, erkek dış giyim ve kadın bluz ve gömlek ürünleridir. Kadın takım elbise ve ceket ürünlerinde 2010 yılında gerçekleşen ithalat 395,920 milyon dolardan 2014 yılında 414,296 milyon dolara ulaşmıştır.

Erkek takım elbise ceket ve pantolon ürün kategorisinde yıllar içinde dalgalı bir eğilim olsa da 2010 yılında 307,028 milyon dolar değerinde gerçekleşen ithalat 2014 yılında 345,528 milyon dolar değerine ulaşmıştır.

Kadın dış giyim ürünleri ithalatı yıllar itibariyle artış göstermektedir. 201 yılında 140,565 milyon dolar olan ithalat 2014 yılında 206,679 milyon dolar değerine ulaşmıştır. 2010 yılı itibariyle artış eğilimi gösteren bir diğer alt sektör erkek gömlekleridir. 2010 yılında 139,38 milyon dolar olan ithalat 2014 yılında 176,768 milyon dolar değerinde gerçekleşmiştir.

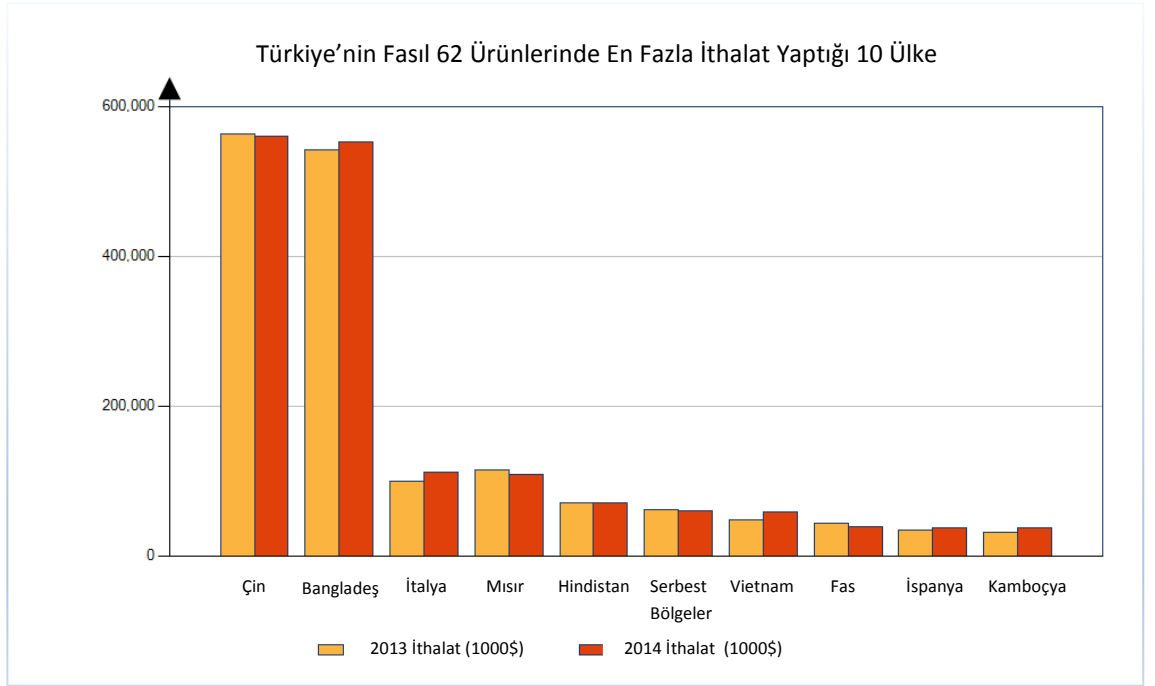
Erkek dış giyim ürünleri kategorisinde 2012 yılı itibari ile bir artış söz konusudur. 2012 yılında 137,267 milyon dolar olan ithalat 2014 yılında 171,78 milyon dolar değerinde gerçekleşmiştir. 2012 yılında kadın bluz ve gömlek ürünlerinde yapılan ithalat 99,092 milyon dolardan 2014 yılında 130,979 milyon dolara yükselmiştir.

İthalatında artış görülen bir diğer ürün grubu bebek giyim eşyasıdır. 2010 yılında 15,131 milyon dolar olan ithalat 2014 yılında 20,614 değerine ulaşmıştır. İthalatında azalma olan ürün grupları kadın gece giyim eşyası ve kravat, papyon ürün kategorisidir.

Kravat ve papyon ürünlerinde 2010 yılında 14,287 milyon dolar değerindeki ithalat 2014 yılında 8,727 milyon dolar değerine gerilemiştir.

Kadın gece giyim eşyasında 2011 yılında 7,289 milyon dolar olan ithalat 2014 yılında 4,656 milyon dolar değerinde gerçekleşmiştir. Erkek iç giyim ürünlerinde yapılan ithalat yıllar itibariyle kayda değer değişimler göstermemiştir. 2010 yılında 2,201 milyon dolar değerinde olan ithalat 2014 yılında 2,422 milyon dolar değerinde gerçekleşmiştir.

Grafik 8. Türkiye'nin 2013 ve 2014 Yıllarında Hazır Giyim Fası 62 Dokuma Ürünlerinde En Fazla İthalat Yaptığı 10 Ülke

Kaynak: Trademap

Türkiye'nin dokuma hazır giyim ürünlerinde en fazla ithalat yaptığı iki ülke örme ürün grubunda olduğu gibi Çin ve Bangladeş'tir. 2014 yılında Çin'den yapılan ithalat 560,740 milyon dolar değerinde, Bangladeş'ten yapılan ithalat 552,761 milyon dolar değerinde gerçekleşmiştir.

İkinci sırada 2014 yılında gerçekleşen ithalat değeri 111,025 milyon dolar ile İtalya ve üçüncü sırada 109,108 milyon dolar ile Mısır gelmektedir. Yaklaşık 60 milyon dolar ile Serbest Bölgeler ve Vietnam Türkiye'nin en fazla dokuma hazır giyim ürünü ithal ettiği ülkeler arasındadır. Fas, İspanya ve Kamboçya'dan 2014 yılında sırasıyla 38,913 milyon \$, 37,901 milyon \$, 37,339 milyon \$ değerinde dokuma hazır giyim ürünü ithal edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HAZIR GİYİM SEKTÖRÜNÜN REKABET GÜCÜNÜN DEĞERLENDİRİLMESİ

3.1 Çalışmanın Amacı ve Önemi

3.1.1. Çalışmanın Amacı

Çalışmanın amacı Türkiye'nin hazır giyim sektörünün, GATT kapsamında ticaretin serbestleştirilmesine yönelik olan Tekstil ve Giyim Anlaşmasıyla (ATC) birlikte miktar kısıtlamalarının kalktığı 2005 yılı ve sonrasındaki 10 yıllık dönem itibariyle her bir alt sektör için sahip olduğu rekabet gücünü ortaya koymaktır. Elde edilen sonuçlar ile hazır giyim sektörüne ve bu alanda yapılacak çalışmalara katkı sağlamak amaçlanmıştır.

3.1.2. Çalışmanın Önemi

Hazır giyim sektörü Türkiye ekonomisi için önemli sektörlerden biridir. Türkiye hazır giyim sektörü dokuma kategorisinde 9. örme kategorisinde 4. İhracatçı ülke konumundadır. Yapılan birçok çalışmada hazır giyim tekstil sektörü ile beraber ele alınmıştır. Çalışmanın hazır giyim sektörünü dokuma ve örme sektörlerini ayrı ayrı ele alması ve her iki kategoride toplam 34 alt sektörün de rekabet gücünü ortaya koyması önem arz etmektedir.

3.2 Çalışmanın Yöntemi ve Veri Kümesi

Çalışmada yöntem olarak 2. Bölümde ele alınan Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler yaklaşımın Vollrath tarafından görelî ithalat avantajı da dâhil edilerek formüle edilen RCA (Revealed Comparative Advantage) indeksi kullanılmıştır.

3.2.1 Çalışmanın Yöntemi

Çalışmanın bu bölümünde 62 ve 61 GTIP numaralı 34 alt sektörün 2005- 2014 yılları arasındaki rekabet gücü Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir. Kullanılan hesaplama yöntemi aşağıda yer almaktadır:

$$RCA = [\ln(X_{ij}/X_{it})/(X_{nj}/X_{nt})] - \ln [(M_{ij}/M_{it}) / (M_{nj}/M_{nt})]$$

$$RCA = \ln (X_{ij} / X_{it}) - \ln (X_{nj} / X_{nt}) - \ln (M_{ij} / M_{it}) + \ln (M_{nj} / M_{nt})$$

Burada , (X_{nj} / X_{nt}) dünyadaki (ülkeler grubundaki) j malının toplam ihracatının dünya (ülkeler grubu) toplam ihracatına oranını ve (M_{nj} / M_{nt}) de dünyadaki (ülkeler grubundaki) j malının toplam ithalatının, dünya (ülkeler grubu) toplam ithalatına oranını göstermektedir. İhracat ve ithalat arasındaki hesaplama farkları (sigorta, navlun vb) ihmal edildiğinde $(X_{nj}/X_{nt}) = (M_{nj}/M_{nt})$ olup; bir malın dünyadaki toplam ihracatı, o malın dünyadaki toplam ithalatına eşittir. Bu durumda; $\ln (X_{nj} / X_{nt}) - \ln (M_{nj} / M_{nt}) = 0$ olacaktır ve $RCA = \ln (X_{ij} / X_{it}) - \ln (M_{ij} / M_{it})$ halini alacaktır. Bu ifadeyi aşağıdaki gibi yazmak mümkündür;

$$RCA = \ln [(X_{ij} / X_{it}) / (M_{ij} / M_{it})]$$

RCA indeksi mal grubu (j) sabitken, farklı ülkelerin (i) aynı mal grubundaki göreceli üstünlüklerini karşılaştırmaya yöneliktir. Formüldeki i indisi belirli bir ülkeyi ifade etmektedir. Çalışmada, ülkelerin değil sektörlerin göreceli rekabet güçleri karşılaştırılacaktır. Bu nedenle, Türkiye'nin hazır giyim sektörünün dünyaya ihracatı ile Türkiye'nin hazır giyim sektörünün dünyadan ithalatı dikkate alınacağından, formüldeki ülke indisi olan (i), her bir sektör (j) için sabittir ve ihmal edilebilir. Bu durumda formülün yeni hali,

$RCA = \ln [(X_j / X_t) / (M_j / M_t)]$ olacaktır. Dolayısıyla, herhangi bir mal (sektör) için rekabet gücü o malın (sektörün) ihracatının ülke toplam ihracatına oranının, o malın (sektörün) ithalatının ülke toplam ithalatına oranının doğal logaritmasına eşit olacaktır. RCA değerinin sıfır olması bu değere sahip mal (sektör) için

rekabet gücü sınırda; RCA değerinin sıfırdan büyük olması bu mal (sektör) için rekabet gücünün yüksek olduğunu ve nihayet de RCA değerinin 0'dan küçük olması, o mal için de rekabet gücün zayıf olduğu (rekabet gücünün bulunmadığı) anlamına gelecektir. RCA değerinin daha da hassas ölçümü ve bir endeks olarak ifade edebilmek için eşitliğin sağ tarafı 100 ile çarpılırsa, formülümüz, $RCA = (\ln [(X_j / X_t) / (M_j / M_t)]) * 100$ halini alacaktır.

Bu çerçevede, RCA'lara göre sektörlerin rekabet gücü; $RCA > 50$ ise o sektörün rekabet gücünün yüksek, $-50 < RCA < 50$ ise o sektörün rekabet gücünün sınırda olduğu, $RCA < -50$ ise o sektörün rekabet gücünün düşük olduğu kabul edilmektedir (Adıgüzel, 2013).

3.2.2 Çalışmanın Veri Kümesi

Ülkelerin dış ticaret istatistikleri kullanılarak ulusal veya uluslararası karşılaştırmalar yapabilmek için oluşturulmuş kodlama sistemleri mevcuttur. Araştırmada Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (GTİP) kullanılmıştır. Bu sınıflandırmaya göre örme hazır giyim 61, dokuma hazır giyim 62 olarak kodlanmıştır.

Araştırmada Uluslararası Ticaret Merkezi (ITC) tarafından ülkelerin gümrüklerinden ithalat ve ihracat verilerinin derlendiği Trademap verilerinden yararlanılmıştır. Çalışmada kullanılan Türkiye'nin hazır giyim sektörünün 2005 – 2014 dönemine ait dış ticaret verileri Trademap'ten alınmıştır.

3.3 Çalışma Sonucunda Elde Edilen Sonuçlar ve Değerlendirilmesi

Türkiye'nin hazır giyim sektörünün, ticaretin serbestleştirilmesine yönelik olan Tekstil ve Giyim Anlaşmasıyla (ATC) birlikte miktar kısıtlamalarının kalktığı 2005 yılı ve sonrasındaki 10 yıllık dönem itibariyle sahip olduğu rekabet gücünü değerlendirmek amacıyla örme ve dokuma hazır giyim ve her bir alt sektör için Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler (AKÜ) indeksi hesaplanmıştır.

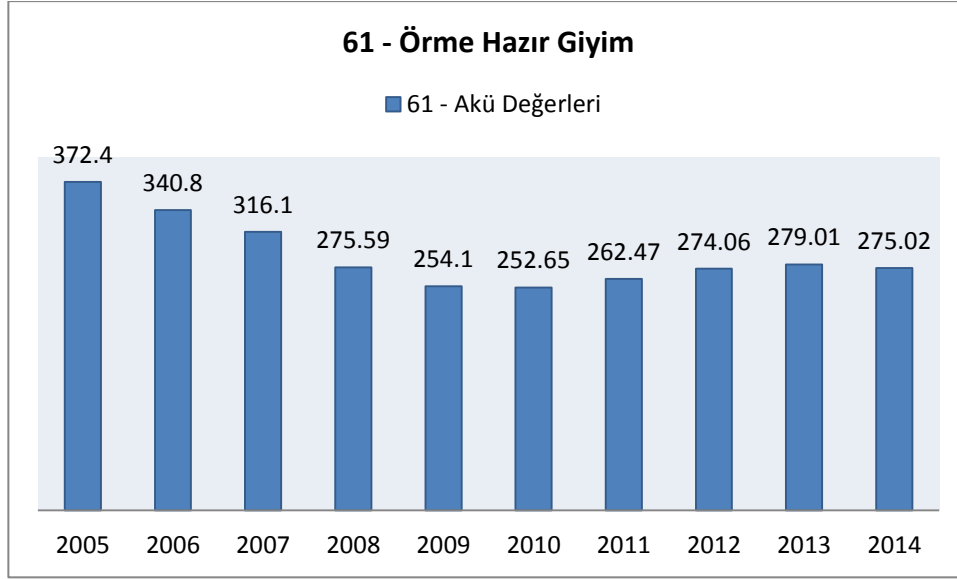
Tablo 23. GTİP 61 – 62 için Hesaplanan AKÜ Değerleri

GTİP	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
61	372,4	340,8	316,1	275,59	254,1	252,65	262,47	274,06	279,01	275,02
62	288,09	258,48	230,87	189,02	163,28	158,36	158,54	172,77	162,63	162,64

Türkiye'nin hazır giyim sektöründe örme ve dokuma ürün grubu olmak üzere genel çerçevede hesaplanan AKÜ değerlerine bakıldığında her iki alanda da rekabet gücü olmakla beraber 61 GTİP örme ürün alanındaki rekabet gücü dokuma grubuna göre daha yüksektir.

Türkiye'nin hazır giyim sektöründe kayda değer bir rekabet gücü olduğunu ancak 2005 yılı itibariyle azalan AKÜ değerleri rekabet gücünün gerileme trendi içinde olduğunu göstermektedir. Rekabet gücünü değerlendirmek adına kullanılan AKÜ yöntemindeki $-50 < AKÜ < 50$ olan ölçüte göre Türkiye'nin hazır giyim sektöründeki rekabet gücü örme ve dokuma olmak üzere her iki alanda da yüksektir.

Grafik 9. Gtip 61 Örme Grubu 2005- 2014 Akü Değerleri

Örme hazır giyim grubunda 2005 yılında 372,4 olan akü değeri 2010 yılına kadar düşüş göstermiş ve 2010 yılında 252,65 değerine gerilemiştir. Ancak 2011 yılı itibariyle örme hazır giyim ürünlerinde rekabet gücü artış trendi göstererek 2014 yılındaki akü değeri 275,02 değerine yükselmiştir. Aşağıdaki tabloda Türkiye hazır giyim sektörünün örme ürün grubunun alt sektörlerine ait hesaplanan AKÜ değerleri bulunmaktadır.

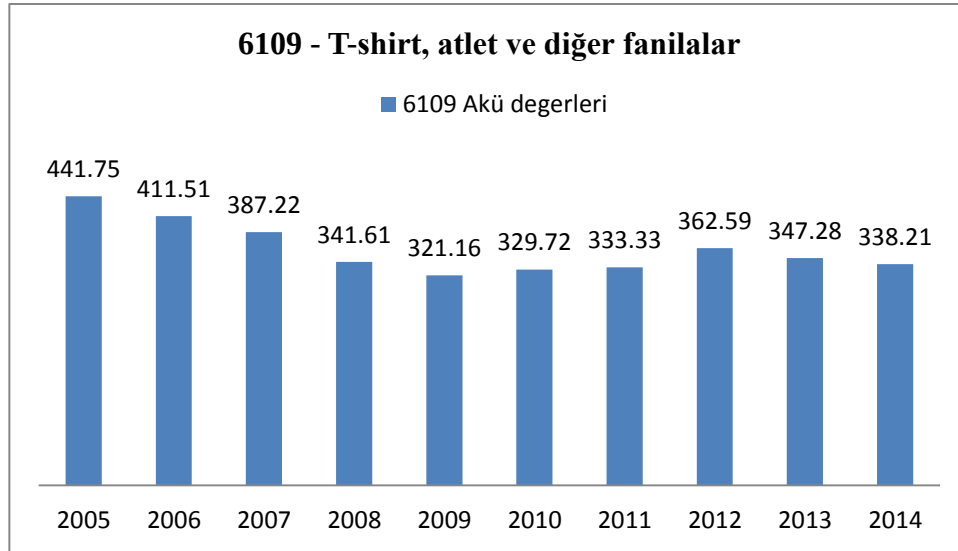
Tablo 24. Gtip 61 Örme Grubu Alt Sektörleri için Hesaplanan Akü İndeksi

GTİP	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
6109	441,75	411,51	387,22	341,61	321,16	329,72	333,33	362,59	347,28	338,21
6110	288,17	249,37	221,92	184,62	153,79	155,64	177,38	218,31	212,17	215,68
6104	429,71	392,26	359,29	302,46	297,59	309,57	326,36	322,45	332,09	318,87
6115	454,31	406,84	386,69	367,85	375,93	351,85	342,99	331,25	325,41	380,27
6106	364,35	370,21	357,31	322,12	314,27	304,11	321,96	344,41	325,01	342,72
6103	381,35	360,61	334,93	293,27	299,67	253,62	278,39	287,11	294,07	281,73
6108	442,71	424,27	370,56	339,99	295,45	304,56	288,01	300,15	308,49	291,04
6105	360,89	332,47	343,35	275,87	218,81	200,83	202,11	235,66	242,22	230,91
6107	419,61	414,86	325,75	291,48	286,75	325,71	281,52	319,08	309,87	296,48
6111	337,71	277,72	230,43	193,87	161,36	164,66	169,73	171,82	168,21	154,16
6114	278,64	289,45	316,12	270,59	303,78	298,75	336,96	340,14	336,25	297,67
6112	258,47	231,78	213,31	193,76	158,91	155,63	143,36	137,82	146,82	132,97

6117	180,11	208,65	191,43	173,99	111,81	114,47	127,05	120,44	137,04	181,16
6101	351,49	311,23	311,71	247,22	200,33	164,01	164,95	180,91	165,94	176,06
6102	326,38	281,11	261,44	205,51	176,74	153,03	158,11	167,71	168,95	150,01
6116	-54,81	-132,39	-186,11	-208,75	-204,09	-259,75	-272,54	-328,08	-290,56	-299,04
6113	-178,49	-111,71	-97,78	-137,38	-177,71	-203,09	-132,38	-216,94	-201,79	-154,82

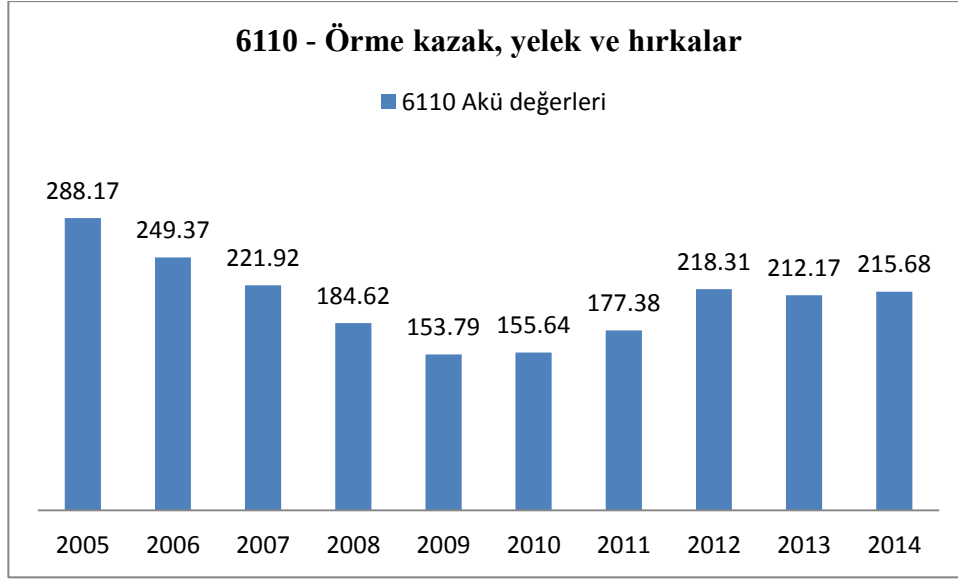
Tablonun geneline bakıldığında örme hazır giyim ürün grubunda gümrük tarife istatistik pozisyonu 6116 ve 6113 olan Eldiven ve Örme Mensucattan Yapılmış Giyim Eşyası ve Aksesuarları hariç alt sektörlerin tümünde rekabet gücünün olduğu görülmektedir. Ayrıca örme hazır giyim alt sektörlerindeki akü değerlerinin 2005 yılı itibariyle düşüş trendi sergilediği görülmektedir. Ancak Türkiye'nin hazır giyim örme ürün grubunun 10 yıllık süreçte rekabet gücünü koruduğunu ve artış eğilimi gösterdiği görülmektedir. Aşağıda her bir alt sektör için hesaplanan akü değerlerinin grafiği bulunmaktadır.

Grafik 10. T-shirt, Atlet ve diğer fanilalar – Akü değerleri

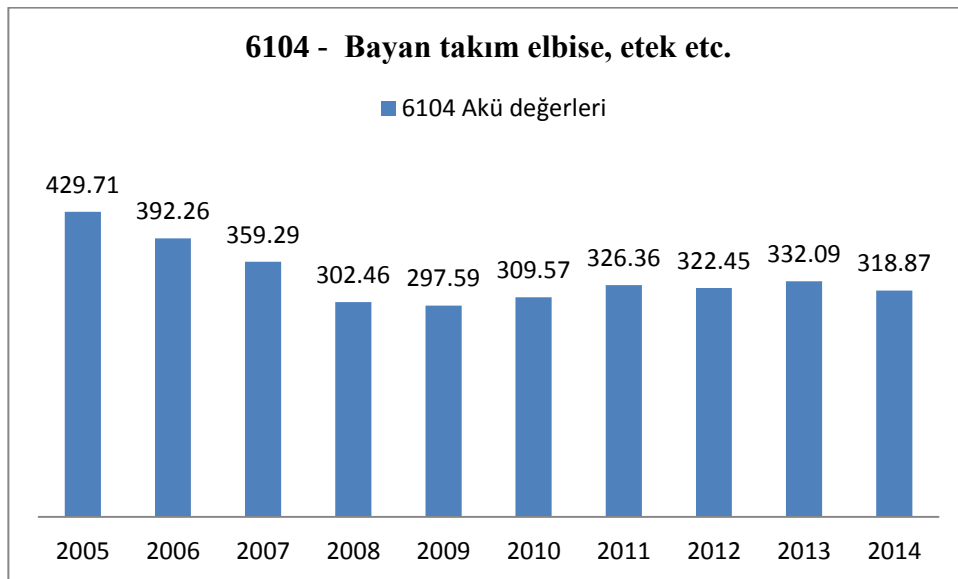
Gümrük tarife istatistik pozisyonu 6109 olan tişört, atlet ve diğer fanilalar ürün sınıfında Türkiye'nin rekabet gücünün yüksek olduğu görülmektedir. 2005 yılında 441,75 olan akü değeri 2009 yılında 321,16 değerine gerilemiştir. Türkiye'nin bu alanda yüksek rekabet gücü olmasıyla birlikte akü değerlerinin düşüş trendi sergilediği görülmektedir.

Grafik 11. Örne Kazak, Yelek ve Hırkalar – Akü değerleri

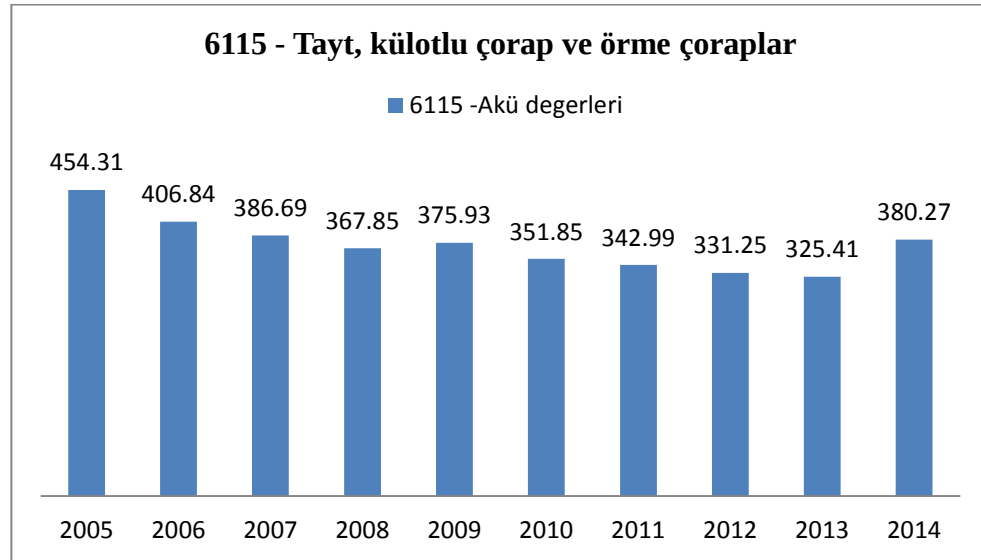
Örne kazak, yelek ve hırka ürün grubundaki akü değerlerine baktığımızda 2005 yılı itibariyle 288,17 olan değer 2009 yılında 155,64 değerine gerilemiştir. 2010 yılı itibariyle artış gösteren akü değerleri 2014 yılında 215,68 değerine ulaşarak Türkiye'nin bu alanda rekabet gücü olduğunu göstermektedir.

Grafik 12. Bayan Takım Elbise, Etek, Blazer ve Tulumlar – Akü değerleri

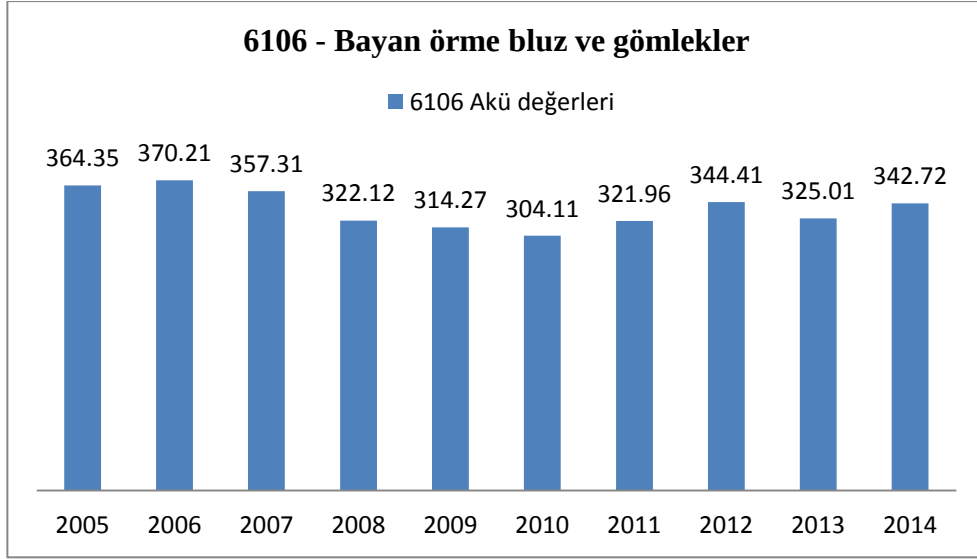
Bayan takım elbise ve etek ürün sınıfında akü değerleri oldukça yüksektir. 2005 yılında 429,71 değeri 2006 yılında 392,26 değerine ve 2007 yılında 359,29 değerine gerilemesine ve 2009 yılına kadar bir düşüş trendi sergilese de 2010 yılında 309,57 değerine, 2013 yılında 332,09 değerine yükselmiştir. Hesaplanan akü değerleri Türkiye'nin bayan takım elbise ve etek ürün sınıfında yüksek rekabet gücüne sahip olduğunu göstermektedir.

Grafik 13. Tayt, Külotlu Çorap, Örme Çorap ve Patikler - Akü Değerleri

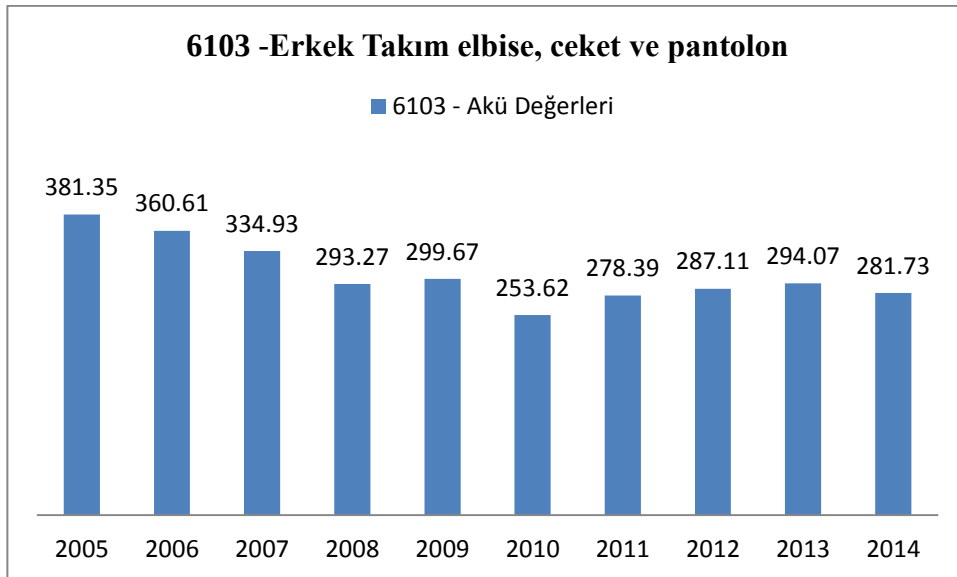
Tayt, çorap ve patik ürünlerinde 2005 yılında 454,31 olan akü değeri Türkiye'nin bu ürün grubunda da rekabet gücüne sahip olduğunu göstermektedir. Yıllar itibariyle düşüş trendi sergilemiş olmasına rağmen 2014 yılında 380,27 akü değeri ile Türkiye'nin bu ürün grubunda rekabet gücünü arttırdığı görülmektedir.

Grafik 14. Bayan, Kız Çocuk Örme Bluz ve Gömlekler - Akü Değerleri

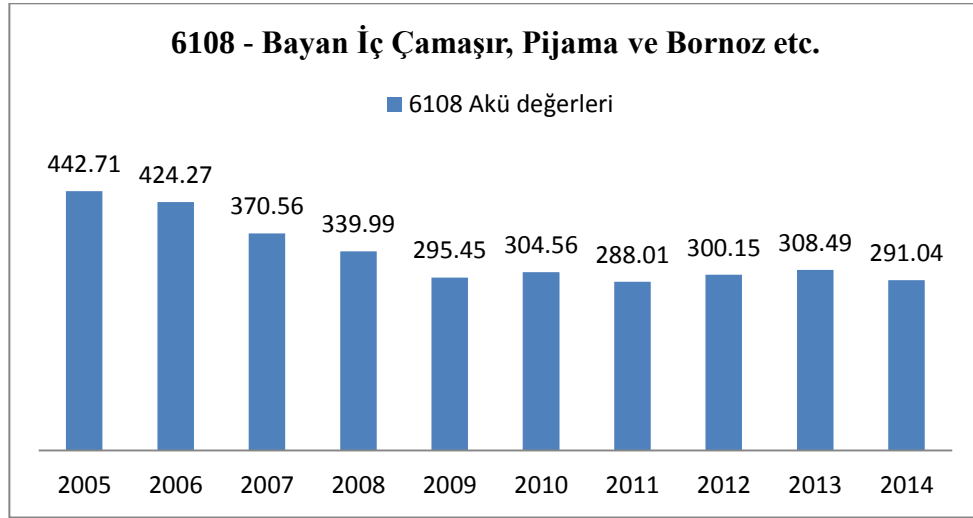
Bayan/kız çocuk bluz ve gömlek sınıfında 2005 yılında 364,35 olan akü değeri 2007 yılında 370,21 değerine yükselmiştir. Genel olarak 2005 ve 2014 yılları arasındaki değerleri bakıldığında 364,35 ve 342,72 değerleri ile Türkiye bu ürün sınıfında rekabet gücüne sahiptir.

Grafik 15. Erkek Takım elbise, ceket ve pantolon - Akü Değerleri

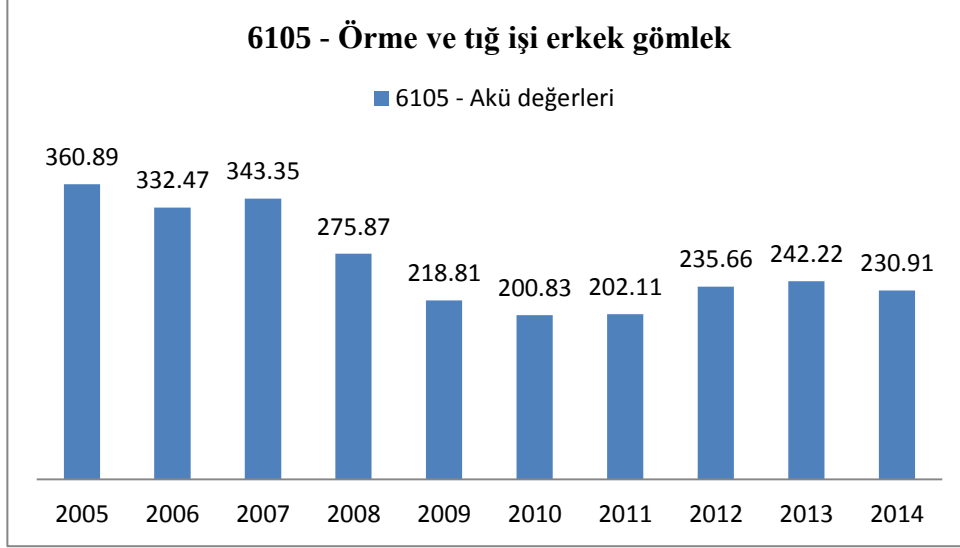
Erkek takım elbise, ceket ve pantolon sınıfında 2005 yılında 381,35 olan akü değeri 2010 yılında 253,62 değerine gerilemiş olsa da 2010 yılı itibariyle akü değerlerinde giderek artan bir eğilim gözlemlenmiştir. Türkiye'nin erkek takım elbise, ceket ve pantolon ürün grubuna ait akü değerlerine bakıldığında rekabet gücünün olduğu görülmektedir.

Grafik 16. Bayan İç Çamaşır, Pijama ve Bornoz - Akü Değerleri

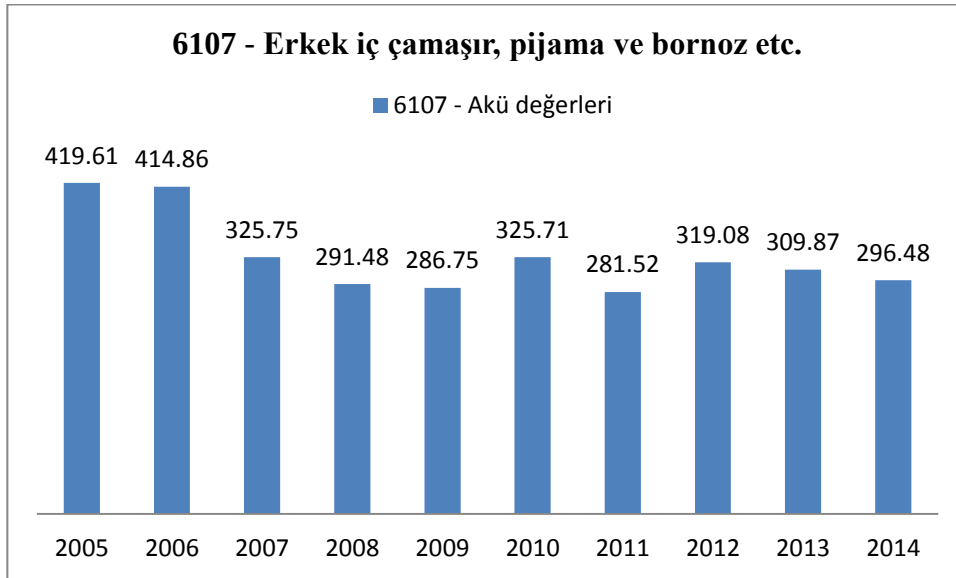
Bayan iç giyim, pijama ve bornoz ürün grubundaki Akü değerlerine bakıldığında 2005 yılında 442,71 olan akü değeri sürekli olarak düşüş göstererek 2009 yılında 295,45 değerine gerilemiştir. Ancak son yıllarda akü değerlerinde artış gözlemlenmekle beraber Türkiye'nin bayan iç giyim, pijama ve bornoz ürün sınıfında rekabet gücü olduğu görülmektedir.

Grafik 17. Örme ve Tığ işi Erkek Gömlek - Akü Değerleri

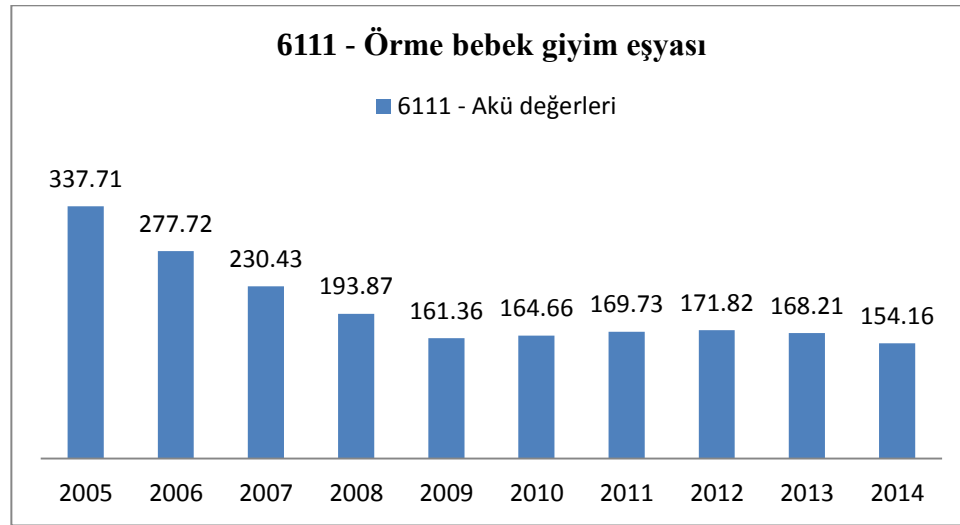
GTIP 6102 erkek gömlek ürün sınıfında 2005 yılında 360,89 akü değeri 5 yıllık süreçte 2010 yılında 200,83 değerine gerilemiştir. 2011 yılı itibariyle akü değeri artış göstermiştir. Örme ve Tığ işi erkek gömleklerinde Türkiye rekabet gücüne sahiptir.

Grafik 18. Erkek iç çamaşır, pijama ve bornoz - Akü Değerleri

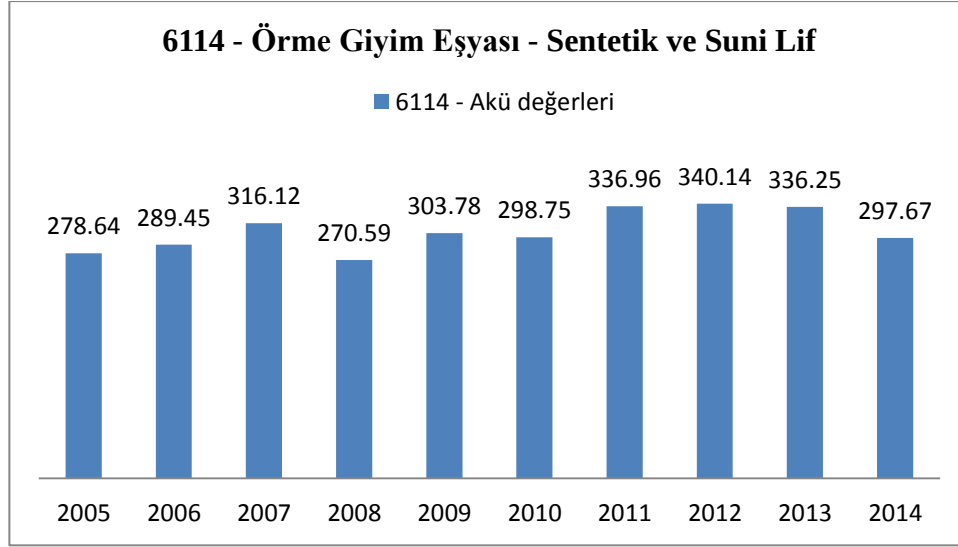
Erkek iç giyim, pijama ve bornoz ürün grubundaki akü değerleri incelendiğinde yıllar itibariyle dalgalanmalar olsa da Akü değerlerinin önemli ölçüde düşmediği görülmektedir. 2005 yılında 419,61 olan akü değeri 2010 yılında 325,71 değerine, 2014 yılında ise 296,48 değerine gerilemiştir. Genel itibariyle Türkiye'nin hem bayan hem erkek iç giyim, bornoz ve pijama ürün grubunda rekabet gücüne sahip olduğu görülmektedir.

Grafik 19. Bebek Giyim Eşyası ve Aksesuarları - Akü Değerleri

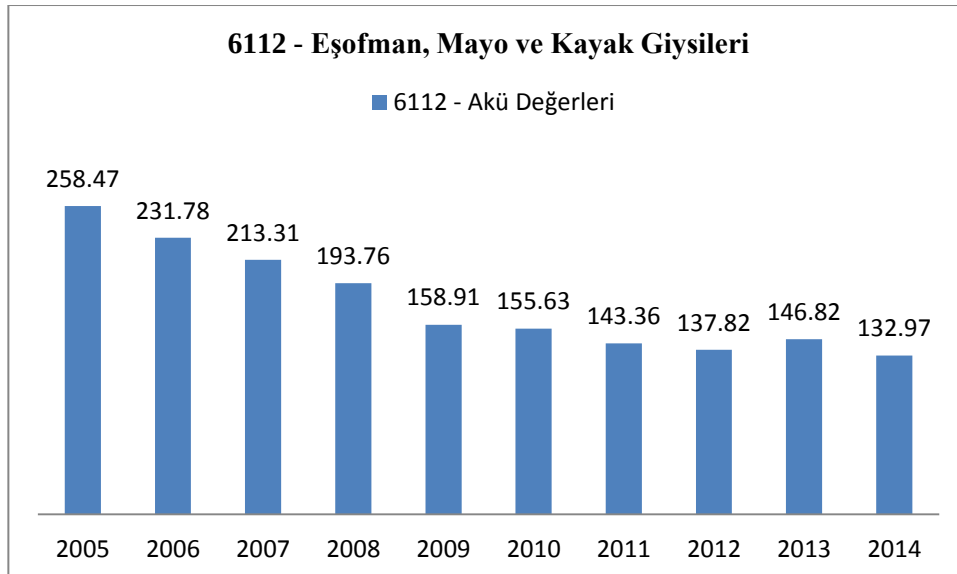
Örme bebek giyim eşyasında 2005 yılında 337,71 akü değeri 2006 yılında 277,72 değerine 2007 yılında 230,43 değerine gerilemiştir. 2008 yılından sonra akü değeri 160 seviyelerinde seyrederek bir düşüş trendi sergilemiştir. Genel olarak grafik incelendiğinde Türkiye'nin bebek giyim eşyasında rekabet gücü var ama akü değerleri son yıllarda bir gerileme trendi göstermektedir.

Grafik 20. Sentetik veya Suni Liflerden Örme Giyim Eşyası - Akü Değerleri

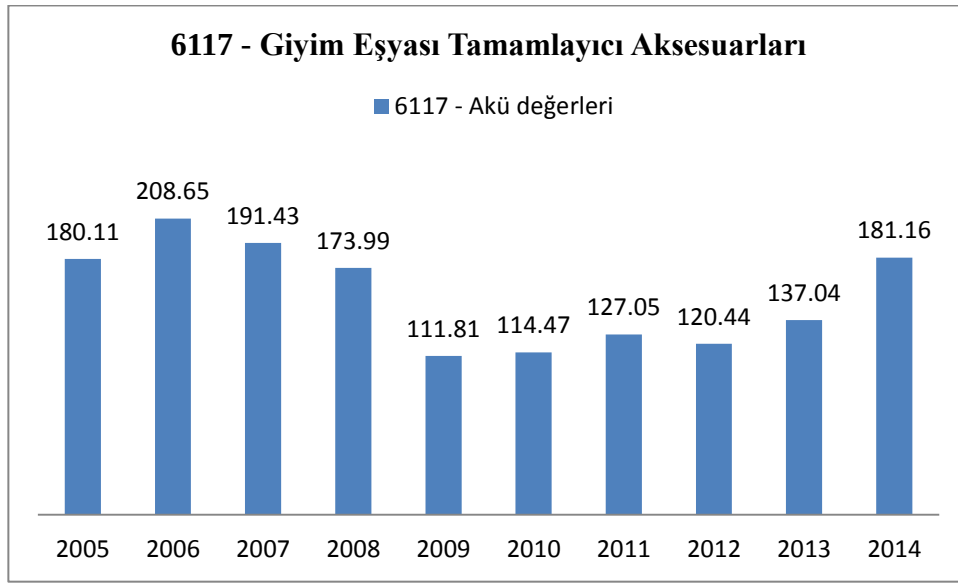
Sentetik/Suni liflerden örme giyim eşya sınıfında 2005 yılında 278,64 değerinden 2007 yılında 316,12 değerine kadar artış gösteren akü değeri 2008 yılında 270,59 değerine gerilemiş ancak 2009 yılında 303,78 değerine ulaşmıştır. 2014 yılında akü değerinin 297,67 olmasına rağmen akü değerlerinin son yıllarda artış eğiliminde olduğu gözlemlenmiştir. Türkiye sentetik ve suni liflerden elde edilen giyim eşyasında rekabet gücüne sahiptir.

Grafik 21. Eşofmanlar, Yüzme ve Kayak Giysileri – Akü Değerleri

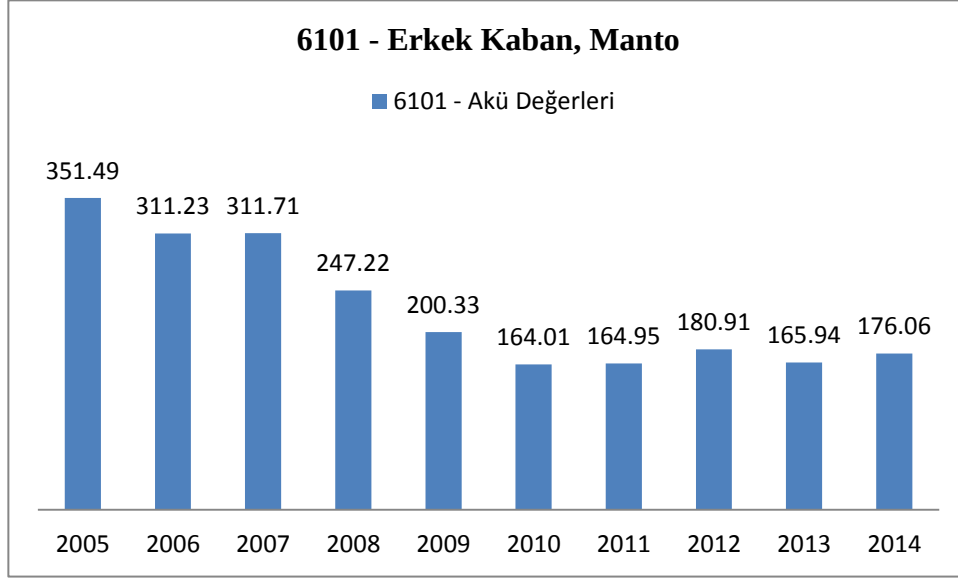
Spor kıyafetleri, yüzme ve kayak giysilerinde 2005 yılında 258,47 olan akü değeri yıllar itibariyle sürekli düşü sergilemiş 2010 yılında 155,63 değerine, 2014 yılında ise 132,97 değerine gerilemiştir. Türkiye'nin bu ürün sınıfında rekabet gücü olmakla birlikte sürekli gerileme eğilimindedir.

Grafik 22. Giyim Eşyası Tamamlayıcı Aksesuarları (Şal, Kravat) Akü Değerleri

Giyim eşyası tamamlayıcı aksesuarları olan şal, kravat ve benzeri ürünlerdeki akü değerleri grafiğine bakıldığında 2005 yılında 180,11 olan değer 2006 yılında 208,65 değerine yükselmiştir. Ancak 2007 yılı itibariyle bu değer düşüşe geçmiş ve 2009 yılında 111,81 değerine gerilemiştir. 2010 yılında 114,47 ve 2011 yılında 127,05 değerine yükseldiği ancak 2012 yılında 120,44 değerine gerilediği görülmektedir. 2013 ve 2014 akü değerlerine bakıldığında sırasıyla 137,04 ve 181,16 değerleri ile Türkiye'nin bu ürün grubunda rekabet gücünü koruduğu ve artış eğilimi gösterdiği görülmektedir.

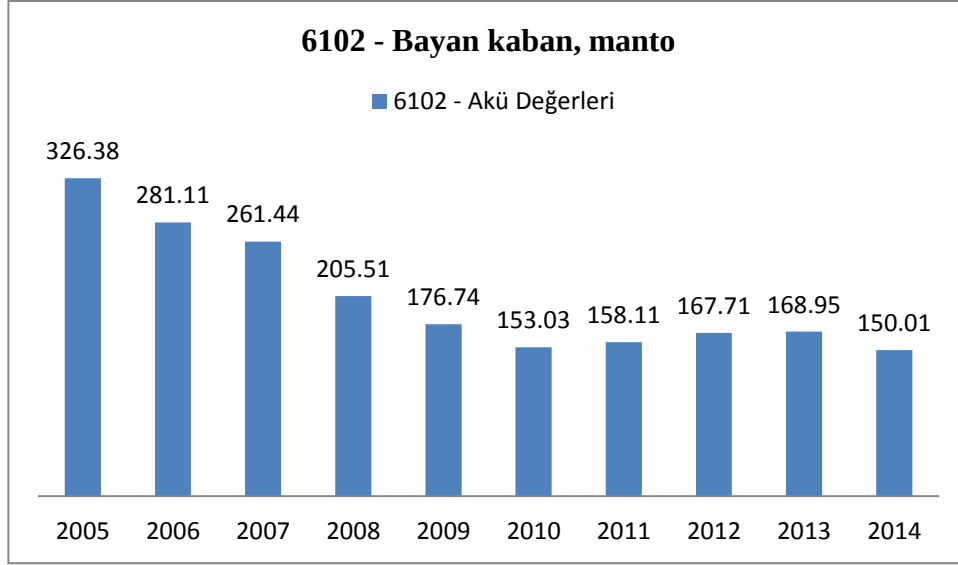
Grafik 23. Erkek Kaban, Manto – Akü Değerleri

Erkek kaban, palto ürün grubunda Türkiye'nin rekabet gücü olduğu ancak düşüş eğilimi gösterdiği görülmektedir. Gtip 6101 ürün grubunun 2005 yılında 351,49 olan akü değeri 2008 yılında 247,22 değerine, 2011 yılında 164,01 değerine gerilemiştir. 2012 yılında 180,91 değerine yükselmesine rağmen 2013 yılında 165,94 değerine gerilemiştir ve 2014 yılında 176,06 değerine yükselmiştir.

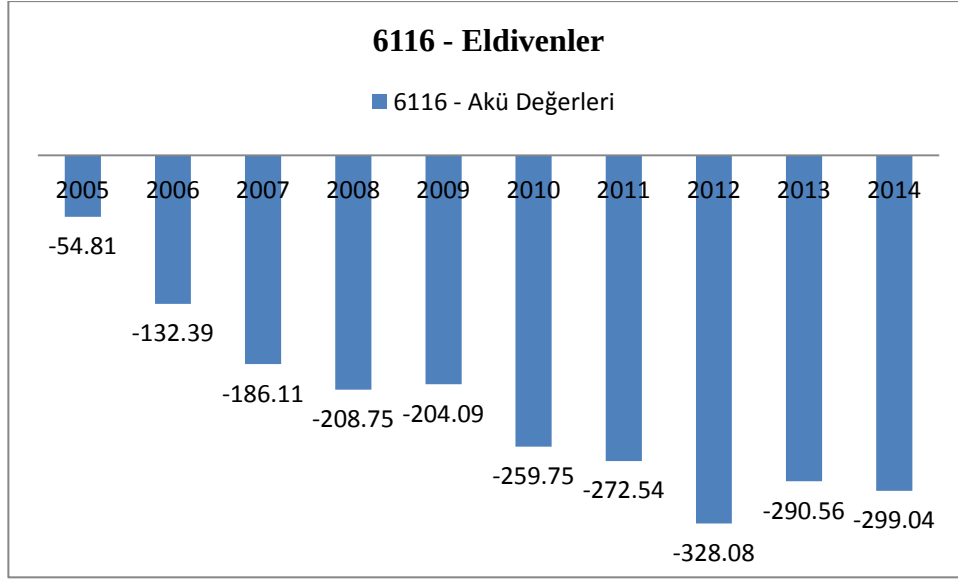
Türkiye'nin 2005 ve 2007 yıllarında sahip olduğu rekabet gücü son yıllarda gerileme trendi içinde olmasına rağmen genel olarak on yıllık akü değerleri grafiğine bakıldığında erkek kaban ve palto ürün grubunda rekabet gücüne sahip olduğu görülmektedir.

Grafik 24. Bayan Kaban, Manto, Pelerin- Akü Değerleri

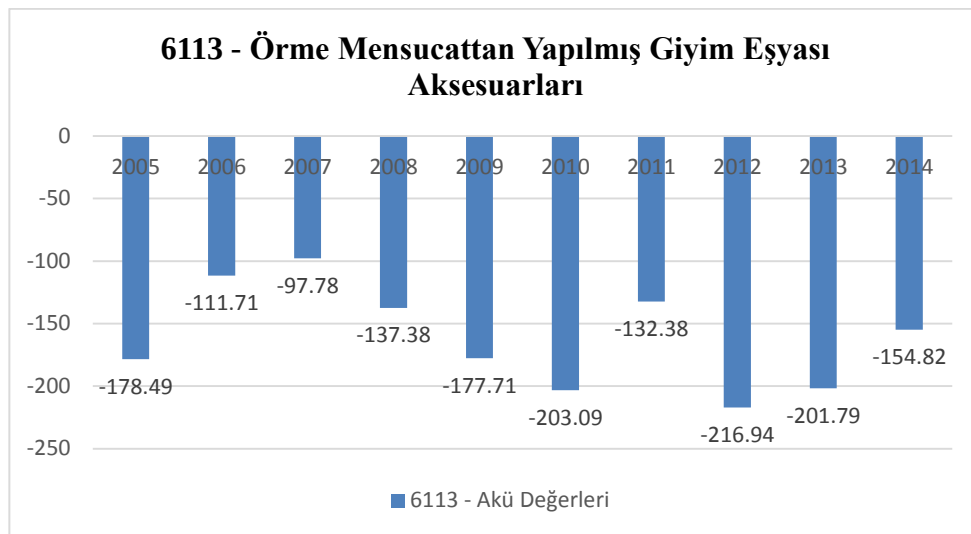
Bayan kaban, manto ve pelerin ürünlerine ait akü değerleri grafiğine bakıldığında Türkiye'nin bu ürün grubunda rekabet gücü olduğunu ancak bir gerileme trendi olduğu görülmektedir. 2005 yılında 326,38 olan akü değeri ilerleyen beş yılda sürekli düşmüş ve 2010 yılında 153,03 değerine gerilemiştir. 2011 yılı itibariyle bir artış gösterse de 2014 yılında 150,01 değerine gerilediği görülmektedir. Türkiye'nin bayan dış giyim ürünlerinde rekabet gücü olmasıyla birlikte gerileme trendi sergilediği görülmektedir.

Grafik 25. Eldivenler, Parmaklı ve Parmaksız Eldivenler – Akü Değerleri

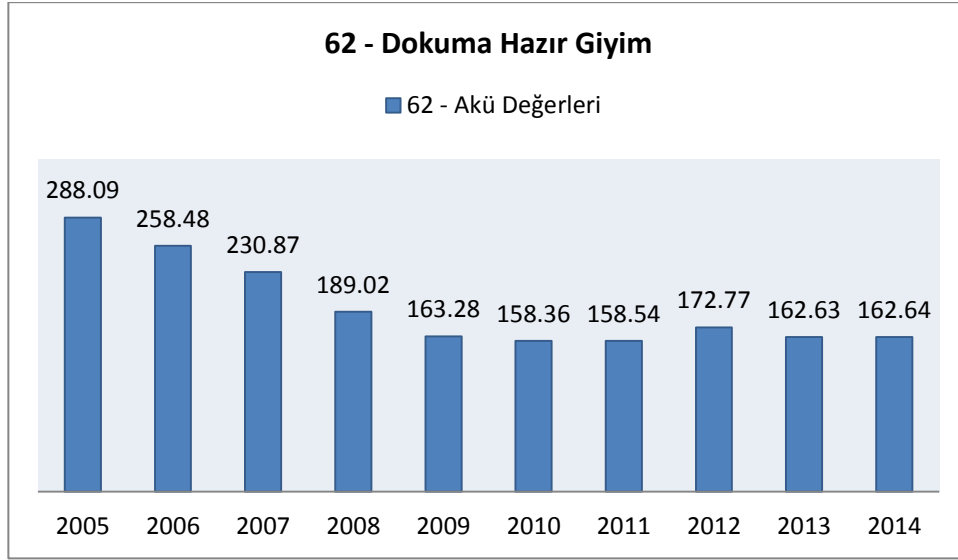
Eldivenler, parmaklı, parmaksız eldivenler sınıfında 2005 yılında -54,81 olarak gerçekleşen akü değeri 2008 yılında -208,75 olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılında akü değeri -259,75 ve 2012 yılında -328,08 olarak gerçekleşmiştir. Akü değerlerini $-50 < AKÜ < 50$ temel alınarak 2005 ve 2014 yılları arasındaki hesaplanan değerlere bakıldığında Türkiye'nin bu alt sektörde rekabet gücünün olmadığı görülmektedir.

Grafik 26. Örme Mensucattan Yapılmış Giyim Eşyası ve Aksesuarları

Örme mensucattan yapılmış giyim eşyası ve aksesuarları kategorisinde 2005 yılındaki akü değeri -178,49 olarak gerçekleşmiştir. 2007 yılında -97,78 değerine yükselmesine rağmen 2010 yılında akü değeri -203,09 ve 2012 yılında -216,94 olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında gerçekleşen akü değeri de $-50 < AKÜ < 50$ arasında gerçekleşmemiştir. Dolayısıyla, örme mensucattan yapılmış giyim eşyası ve aksesuarları sınıfında Türkiye'nin rekabet gücü olmadığı görülmektedir.

Grafik 27. Fasil 62 Dokuma Grubu 2005- 2014 Akü Değerleri

Dokuma hazır giyim grubunda 2005 yılında 288,09 olan akü değeri de yıllar itibariyle düşüş trendi sergilemiş ve 2010 yılında 158,36 değerine kadar düşmüştür. Her ne kadar 2012 yılında 172,77 değerine çıksa da 2013 ve 2014 yıllarında sırasıyla 162,63 ve 162,64 akü değerleri ile düşük ve stabil bir trend sergilemiştir.

Tablo 25. Fasil 62 Dokuma Grubu Alt Sektörleri için Hesaplanan Akü İndeksi

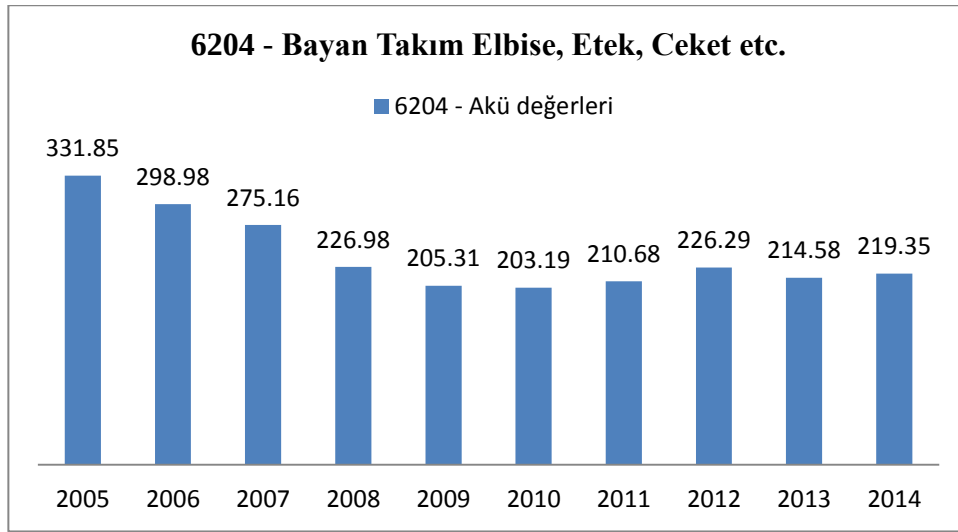
GTIP	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
6204	331,85	298,98	275,16	226,98	205,31	203,19	210,68	226,29	214,58	219,35
6203	296,15	277,89	253,76	217,96	197,01	191,92	197,71	205,36	192,11	194,11
6206	297,49	265,76	249,66	202,12	190,41	193,01	197,37	218,11	216,97	215,11
6205	364,61	324,01	285,97	213,67	177,18	167,85	182,32	192,48	173,56	170,02
6208	445,62	429,84	399,77	389,36	377,64	359,42	360,82	391,13	428,99	427,31
6202	131,31	80,55	78,62	30,39	-6,44	-0,72	12,18	18,24	8,34	5,72
6211	145,47	117,26	101,46	69,53	58,13	53,03	47,09	100,16	87,72	130,81
6201	108,26	76,31	51,01	32,71	-8,48	-15,35	-20,34	-19,11	-9,51	-15,17
6209	258,27	240,96	224,11	191,21	116,25	132,54	125,21	155,33	154,31	171,73
6212	215,17	154,23	74,11	59,69	24,48	16,63	2,56	105,58	88,13	75,55
6214	117,98	60,37	19,18	4,68	22,48	17,54	16,98	40,96	62,16	63,01
6207	457,11	464,34	363,66	344,21	343,23	352,93	323,29	317,19	351,74	339,33
6210	-67,76	32,17	52,14	72,73	-16,57	-63,43	-169,71	-178,76	-182,68	-176,33
6217	1,07	1,62	15,25	-4,24	2,46	-3,87	2,55	-28,21	-16,35	-33,04
6215	-46,52	-27,16	-35,79	-51,09	-70,11	-87,49	-106,29	-34,71	-31,54	-23,08
6216	-31,71	24,78	-43,75	-36,06	-26,27	-54,24	-81,14	-77,27	-101,74	-73,43
6213	-33,16	-81,87	-72,25	-58,86	-62,91	-76,83	-86,72	32,63	11,69	42,65

Gümrük tarife istatistik pozisyonu 62 dokuma hazır giyim ürün grubu 2005 – 2014 yıllarına ait akü indeks değerlerine göre Türkiye'nin gtıp 6201, 6210, 6215, 6216, 6217 alt sektörlerinde rekabet gücü yoktur. Tablonun geneline bakıldığında 2005 yılından sonraki yıllarda düşme eğilimi göstermektedir. Yalnızca gümrük tarife istatistik pozisyonu 6207 erkek iç giyim pijama ve bornoz ürünlerinde 2006 yılındaki akü değeri artmış fakat devam eden yıllarda rekabet gücünü korumakla birlikte akü indeks değerlerinde gerileme olmuştur.

GTIP 6201 ve 6202 alt sektörlerindeki akü indeksine bakıldığında rekabet gücünü koruyamadığı görülmektedir. 2005 yılında sırasıyla 108,26 ve 131,31 olan akü

değeri 2014 yılına kadar gerileme trendi içinde olmuş ve 2014 yılında akü değerleri sırasıyla -15,17 ve 5,72 değerinde gerçekleşmiştir. Aşağıda grafiklerle birlikte tüm alt sektörler için akü indeks değerleri bulunmaktadır.

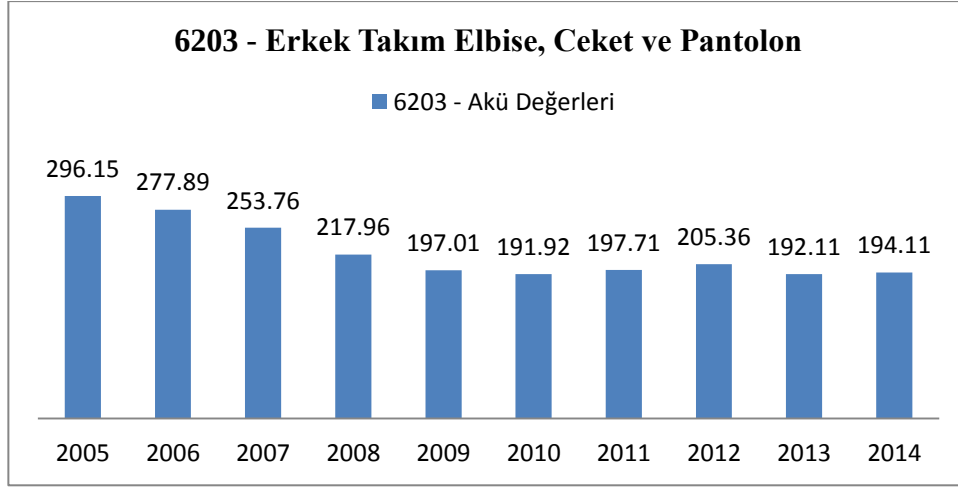
Grafik 28. Bayan Dokuma Takım Elbise, Etek, Ceket – Akü Değerleri

Bayan/kız çocuk dokuma takım elbise, etek ve ceket ürünlerinde akü değerleri Türkiye'nin bu alt sektörde rekabet gücünün olduğunu göstermektedir. 2005 yılında 331,85 olarak gerçekleşen akü değeri 2010 yılına kadar gerileme trendi için olmuş ve 203,19 değerine kadar gerilemiştir. 2011 ve 2012 yıllarında akü değerleri sırasıyla 210,68 ve 226,29 değerinde olmuş 2013 yılında 214,58 değerine gerilemiş fakat 2014 yılında 219,35 değerine yükselmiştir.

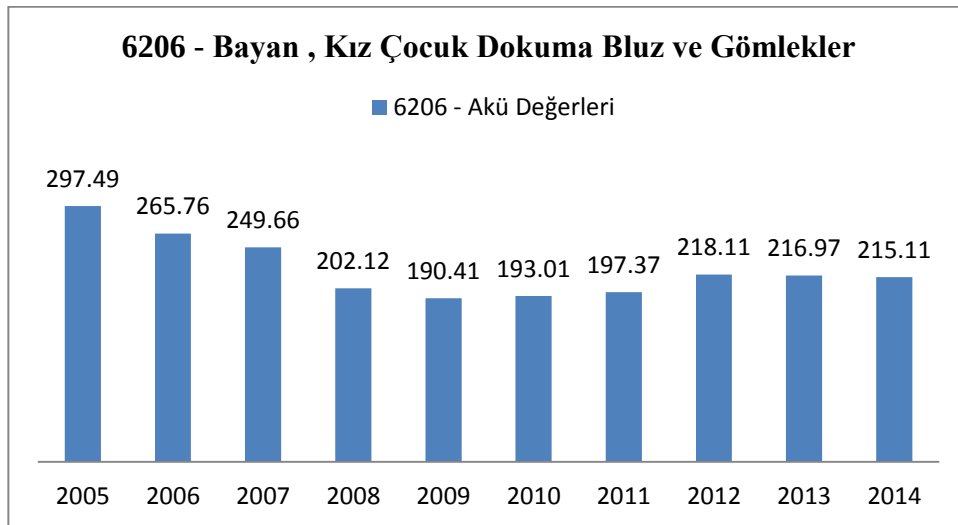
Grafik genel olarak incelendiğinde bu ürün grubundaki akü indeksi 2010 yılına kadar gerileme trendi gösterse de son yıllarda daha durağan ve rekabet gücünün korunduğu görülmektedir. Türkiye bayan takım elbise, etek ve ceket ürünlerinde rekabet gücüne sahiptir.

Grafik 29. Erkek Takım Elbise, Ceket ve Pantolon –Akü Değerleri

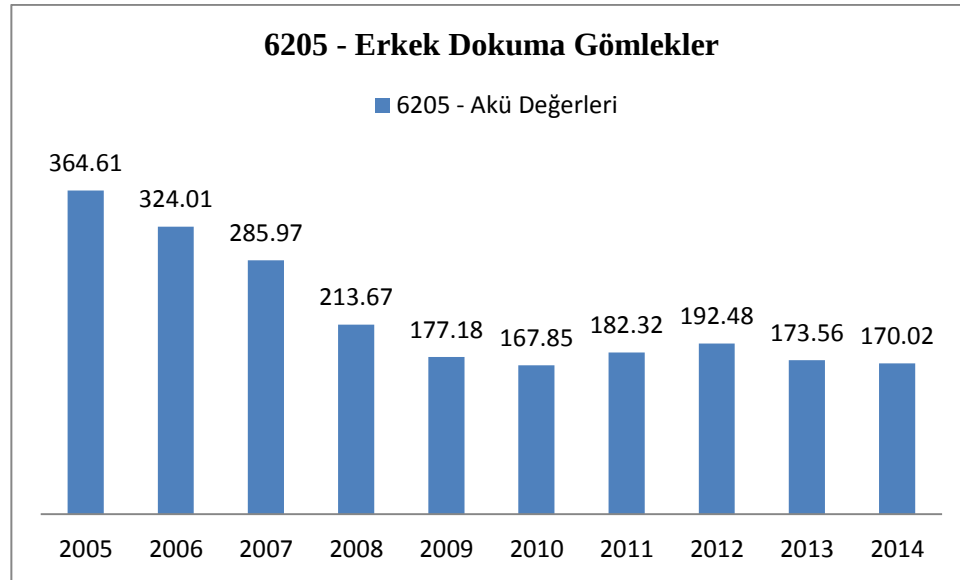
Erkek takım elbise, ceket ve pantolon ürünleri akü indeksine göre Türkiye'nin bu alt sektörde rekabet gücü vardır. 2005 yılında 296,15 olan akü değeri 2010 yılına kadar gerileme trendi sergilemiş ve 2010 yılında akü değeri 191,92 olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılında akü değeri 205,36 değerinde ve 2014 yılında 194,11 değerinde gerçekleşmiştir. Akü indeksi ve 10 yıllık period değerlendirildiğinde Türkiye'nin bu alt sektörde rekabet gücü vardır.

Grafik 30. Bayan Dokuma Bluz ve Gömlekler- Akü Değerleri

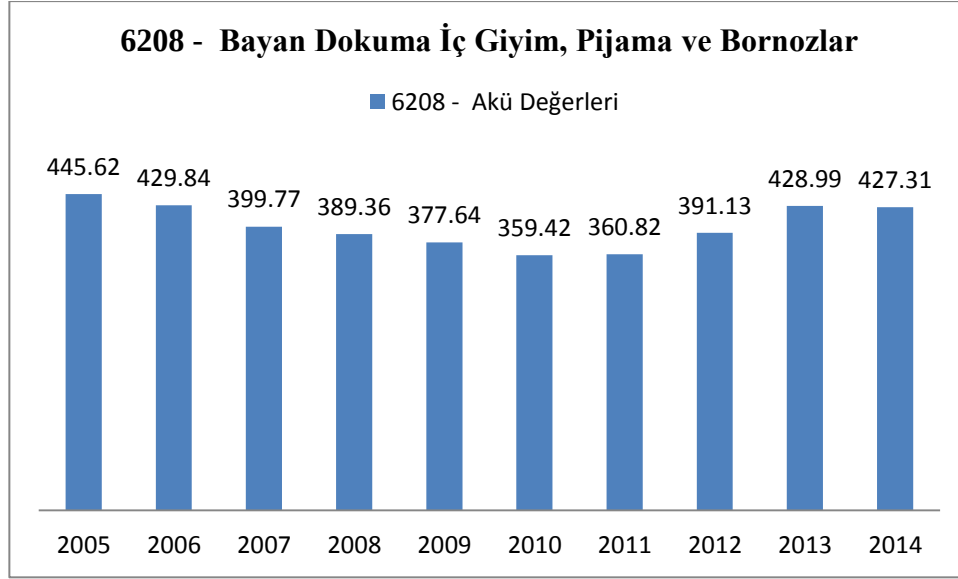
Bayan/kız çocuk dokuma bluz ve gömlek ürünlerinde Türkiye rekabet gücüne sahiptir. Akü değeri 2005 yılında 297,49 değerinde 2006 yılında 265,76, 2008 yılında 202,12 ve 2009 yılında 190,41 değeri ile gerileme trendi göstermiştir. 2010 yılı itibariyle akü değerleri tekrar yükselme göstermiş ve 2011 yılında 197,37 değerinde, 2012 yılında 218,11 olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında akü değeri 215,11 olarak gerçekleşmiştir. Bayan bluz ve gömlek ürünlerindeki akü indeksi sonuçlarına göre Türkiye bu alt sektörde rekabet gücüne sahiptir.

Grafik 31. Erkek Dokuma Gömlekler – Akü Değerleri

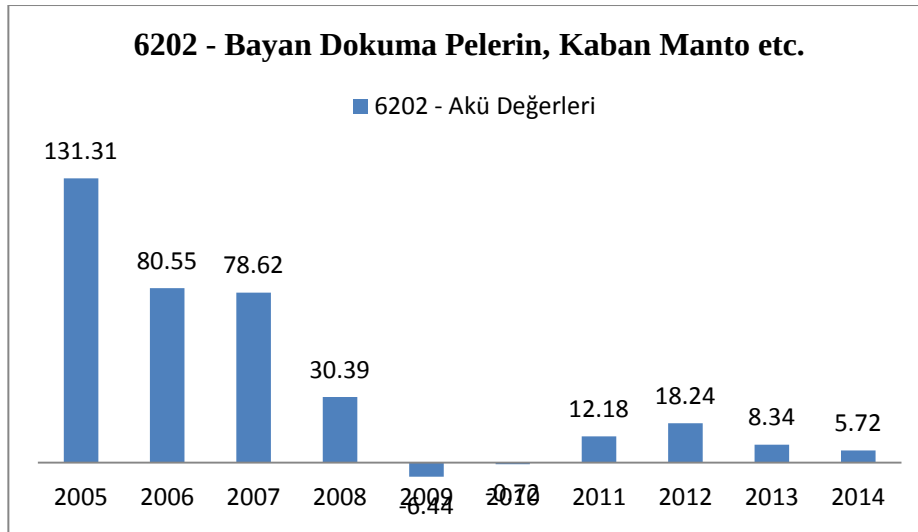
Erkek dokuma gömlek ürünleri akü indeksi Türkiye'nin bu alt sektörde rekabet gücüne sahip olduğunu göstermektedir. Ancak 2005 yılında 364,61 olan akü değeri yıllar itibariyle gerileme göstermiştir. 2007 yılında 285,97 olan akü değeri 2009 yılında 177,18 değerine 2010 yılında 167,85 değerine gerilemiştir. 2011 ve 2012 yılında akü değeri yükselmiş ve sırasıyla 182,32 ve 192,48 değerinde gerçekleşmiştir. 2013 yılında 173,56 değerinde olan akü değeri 2014 yılında 170,02 değerine gerilemiştir. Erkek gömlek ürün grubunda 2013 ve 2014 yılları itibariyle akü değerlerinde gerileme olmasına rağmen rekabet gücü korunmaktadır.

Grafik 32. Bayan Dokuma İç Giyim, Pijama ve Borno­zlar – Akü Değerleri

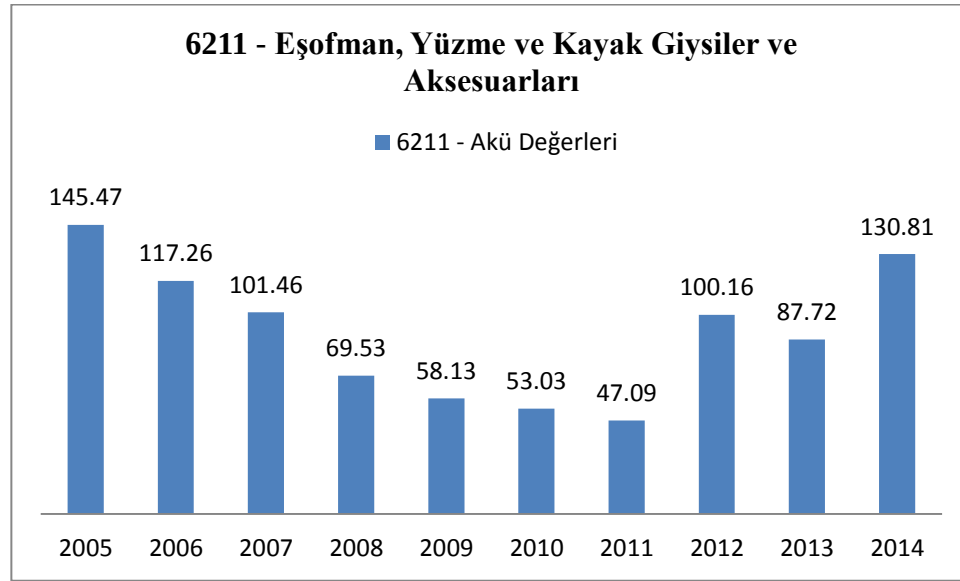
Bayan iç giyim ürünleri akü indeks değerleri Türkiye'nin bu alt sektörde oldukça yüksek bir rekabet gücünün olduğunu göstermektedir. 2005 yılında 445,62 olan akü değeri 2010 yılına kadar düşme eğilimi gösterse de 2010 yılındaki minimum değeri bile 359,42 değerinde gerçekleşmiştir. 2010 yılı itibariyle akü değeri artmaya devam etmiş 2013 yılında 428,99 değerinde, 2014 yılında 427,31 değerinde gerçekleşmiştir. Türkiye'nin bayan iç giyim, bornoz ve pijama ürünlerinde sahip olduğu rekabet gücü yüksektir.

Grafik 33. Bayan Dokuma Dış Giyim – Akü Değerleri

Bayan dış giyim ürünlerinde 2005 yılında akü değeri 131,31 değerinde gerçekleşmiştir. 2006 yılında 80,55 değerine, 2007 yılında 78,68 değerine gerilemiştir. Diğer yıllardaki akü indeks değerleri rekabet gücünün sınırda olduğunu göstermektedir. 2008'den 2014 yılına kadar akü değerleri $-50 < AKÜ < 50$ arasında gerçekleşmiştir. 2011 yılından sonra akü değerleri 2011 yılında 12,18 değerine 2012 yılında 18,24 değerine yükselmiştir. Ancak 2013 ve 2014 yıllarında tekrar düşmüş ve akü değerleri sırasıyla 8,34 ve 5,72 değerinde gerçekleşmiştir. Türkiye'nin bayan dış giyim ürünlerindeki rekabet gücü sınırdadır. Akü değerlerindeki düşüş trendi Türkiye'nin bu alt sektördeki rekabet gücünü koruyamadığını göstermektedir.

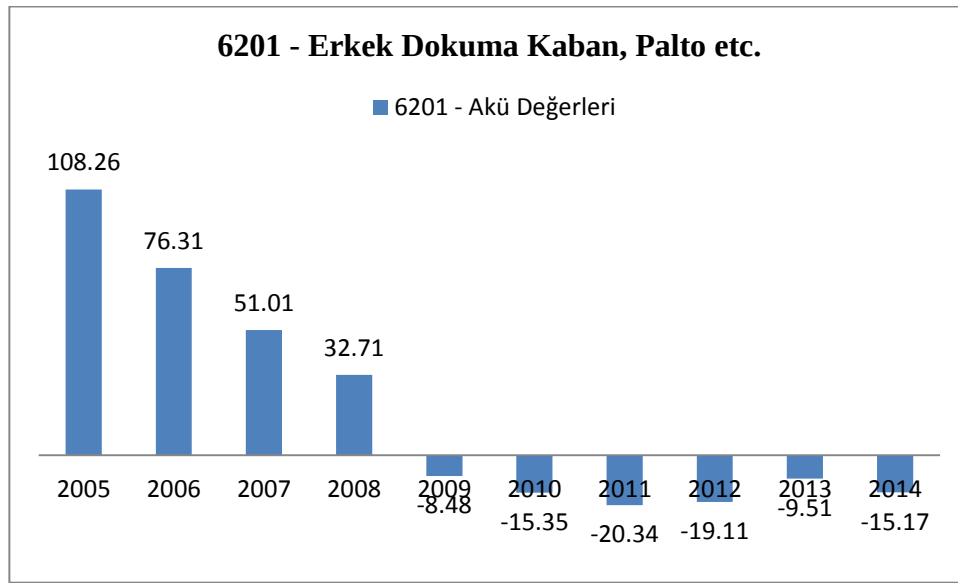
Grafik 34. Eşofman, Yüzme, Kayak Giysileri ve Aksesuarları – Akü Değerleri Grafiği

Spor giysileri, yüzme, kayak giysi ve aksesuarları ürün grubundaki akü indeksi Türkiye'nin bu ürün grubunda 2005 ve 2010 yılları arasında rekabet gücü olduğunu ve 2011 yılına kadar akü değerlerinin gerileme trendi sergilediği görülmektedir. 2005 yılına akü değeri 145,47 değerinde, 2007 yılında 101,46 değerine, 2009 yılında 58,13 değerine ve 2011 yılında 47,09 değerine kadar gerilemiştir. 2011 yılında akü değerleri sınır değerler içindedir ve bu yıllarda Türkiye'nin bu ürün grubundaki rekabet gücü de sınırdadır. 2012 yılında akü değeri 100,16 değerine ulaşarak rekabet gücü yükselmiştir. 2013 yılında 87,72

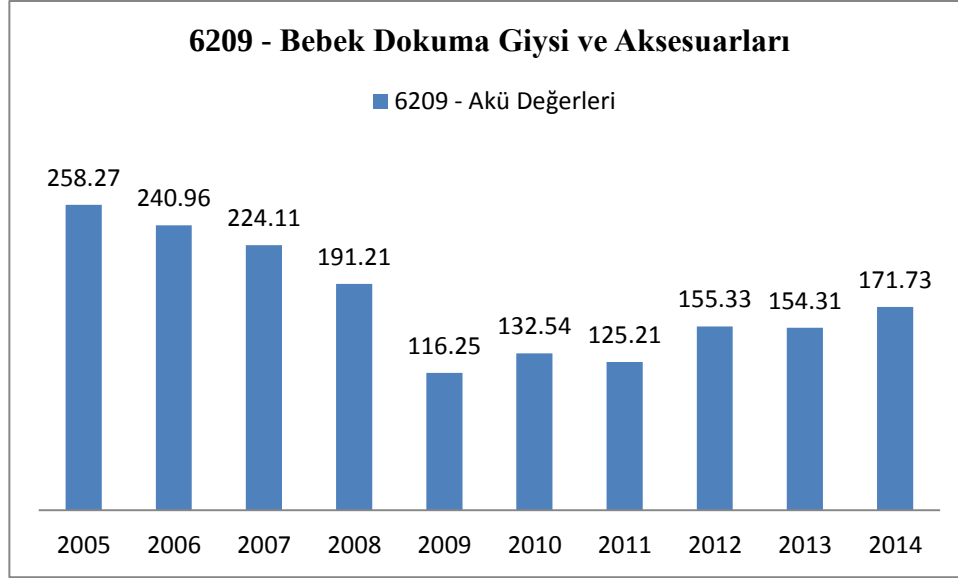
değerinde gerçekleşen akü değeri 2014 yılında 130,81 değerine yükselmesi rekabet gücünün korunduğunu göstermektedir. Türkiye'nin spor giysileri ve aksesuarları ürün grubunda rekabet gücü vardır ve akü değerleri son üç yılda artma eğilimi göstermektedir.

Grafik 35. Erkek Dokuma Dış Giyim – Akü Değerleri

Erkek dış giyim ürünleri akü değerleri grafiği incelendiğinde 2005 yılında 108,26 değerinde gerçekleşen akü değerinin yıllar itibariyle gerilediği ve Türkiye'nin bu alt sektördeki rekabet gücünün azaldığı görülmektedir. 2007 yılında akü değeri 51,01 ve 2008 yılında 32,71 değeriyle rekabet gücü sınır seviyesine gerilemiştir. 2009 itibariyle akü değerleri sıfırın altında seyretmiş ve Türkiye 2005 yılındaki mevcut yüksek rekabet gücünü koruyamamış ve yıllar itibariyle rekabet gücünü kaybetmiştir. Son beş yıl dikkate alındığında Türkiye erkek dış giyim ürün grubunda rekabet gücüne sahip değildir.

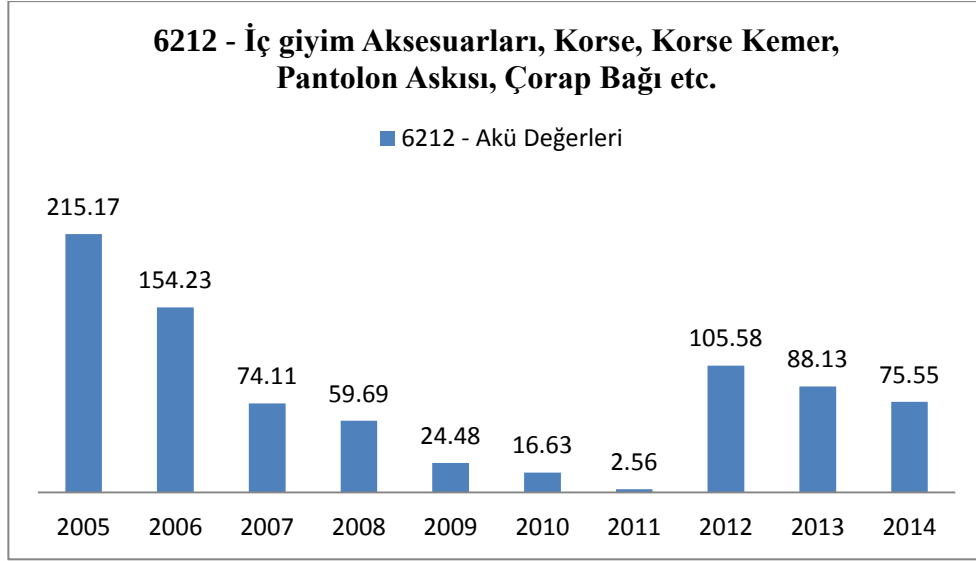
Grafik 36. Bebek Dokuma Giyim Eşyası ve Aksesuarları – Ak Değerleri

Bebek giyim eşyası ve aksesuarları ürün grubunda akü indeks değerlerine göre Türkiye'nin rekabet gücü vardır. 2005 yılında akü deri 258,27 değerinde gerçekleşmiştir. İlerleyen yıllarda akü değeri gerileme eğilimi göstererek 2009 yılında 116,25 değerine düşmüştü. 2010 yılında 132,24 değerinde gerçekleşen akü değeri 2011 yılında 125,21 değerine gerilemiştir. 2012 itibariyle akü değerleri yükselmiş ve 2014 yılında 171,73 değerine ulaşmıştır.

Türkiye bu alt sektördeki rekabet gücü 2005 yılındaki kadar olmasa da son yıllarda yükselme eğiliminde olduğu görülmektedir. Bebek eşyası akü indeksine göre Türkiye'nin bu ürün grubunda rekabet gücü vardır.

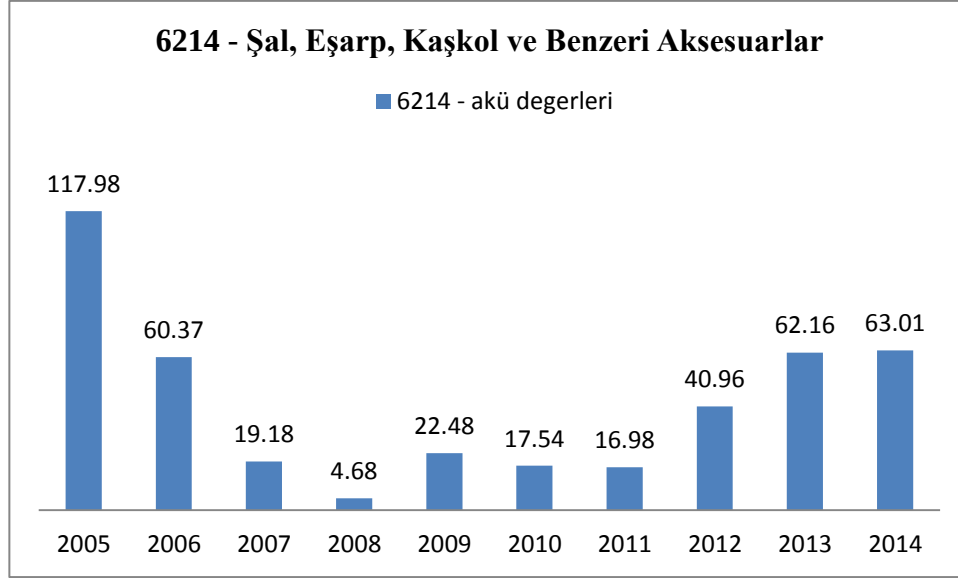
Grafik 37. Korse, Pantolon Askısı, Çorap Bağı, İç giyim Aksesuarları

Korse, pantolon askısı, çorap bağı ve iç giyim aksesuarları ürün grubunda 2005 yılında 215,17 olan akü değeri 2006 yılında 154,23 değerine gerilemiştir. 2007 yılında yarı yarıya sert bir düşüş ile 74,11 değerine gerilemiştir. 2008 yılında 59,69 ola akü değeri 2009 yılında 24,48 değerine 2010 yılında 16,63 değerine ve 2011 yılında 2,56 değerine kadar gerilemiştir. 2009 - 2011 yıllarındaki akü değerleri rekabet gücünün sınırda olduğunu göstermektedir. 2011 yılına kadar rekabet gücü sürekli azalırken 2012 yılında akü değeri kayda değer bir artış göstererek 105,58 değerine ulaşmıştır. Ancak 2013 ve 2014 yıllarında düşme eğilimi göstermiş ve akü değerleri sırasıyla 2013 yılında 88,13 ve 2014 yılında 75,55 değerinde gerçekleşmiştir.

Akü indeks değerleri $-50 < AKÜ < 50$ değerleri arasında gerçekleşmiş ve Türkiye bu ürün grubunda 2005 ve 2006 yıllarındaki yüksek rekabet gücü 2008-2011 yıllarında sınırda iken 2012 de tekrar artmış fakat son iki yılda gerileme trendi göstermektedir.

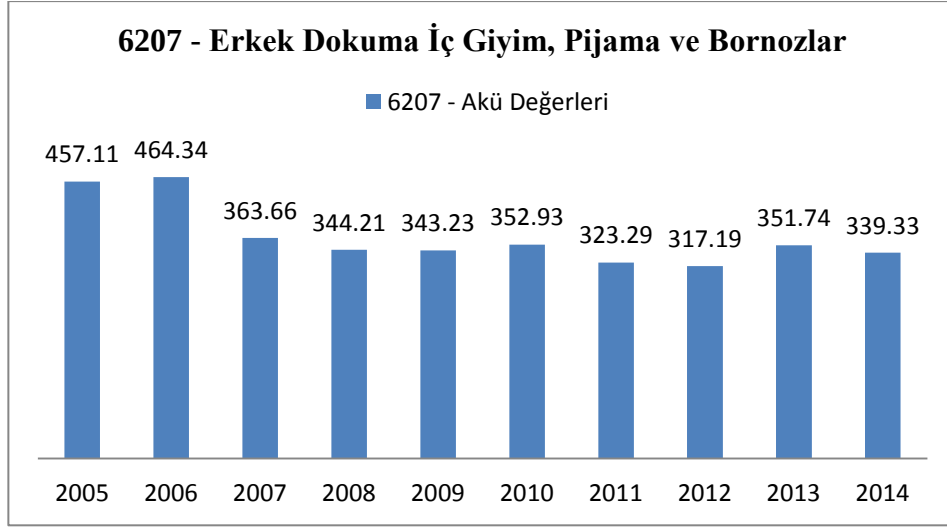
Grafik 38. Şal, Eşarp, Kaşkol ve Benzeri Aksesuarlar – Akü Değerleri

Şal, eşarp, kaşkol ve benzeri ürünlerde 2005 yılında akü değeri 117,98 iken 2006 yılında 60,37 değerine, 2007 yılında 19,18 değerine ve 2008 yılında 4,68 değerine gerileyerek mevcut rekabet gücünün sınır seviyelere düştüğü görülmektedir. 2009 yılında 22,48 değerine yükselse de 2010 yılında 17,54 değerine, 2011 yılında 16,98 değerine gerilemiştir. Ancak 2012 yılında akü değeri 40,94 olarak gerçekleşmesiyle son üç yılda artış trendi sergilediği görülmektedir. 2012 yılında 62,16 olan akü değeri 2014 yılında 63,01 değerinde gerçekleşmiştir.

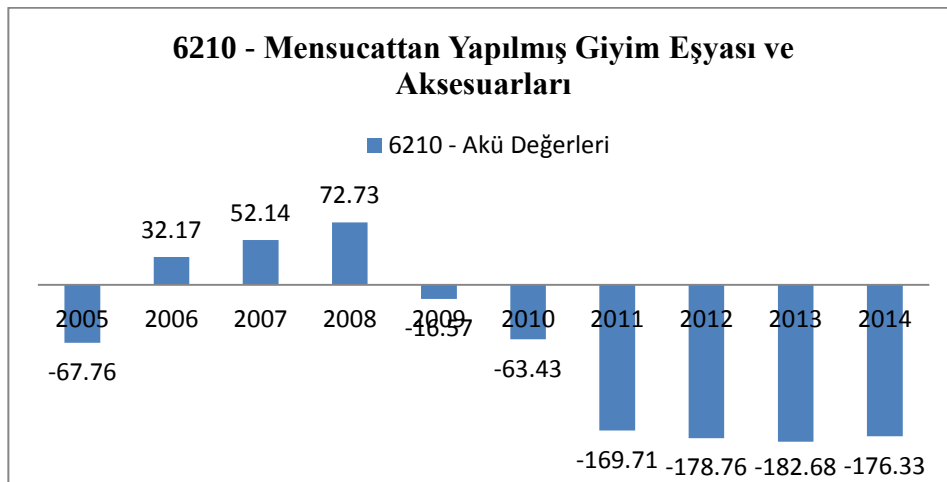
Türkiye'nin bu ürün grubunda 2005 yılındaki rekabet gücü yüksek, 2007-2012 yılları arasında sınır seviyesinde ancak son iki yılda artan akü değerleri ile rekabet gücünün sınırın üstünde olduğu görülmektedir.

Grafik 39. Erkek Dokuma İç Giyim, Pijama ve Bornozlar – Akü Değerleri

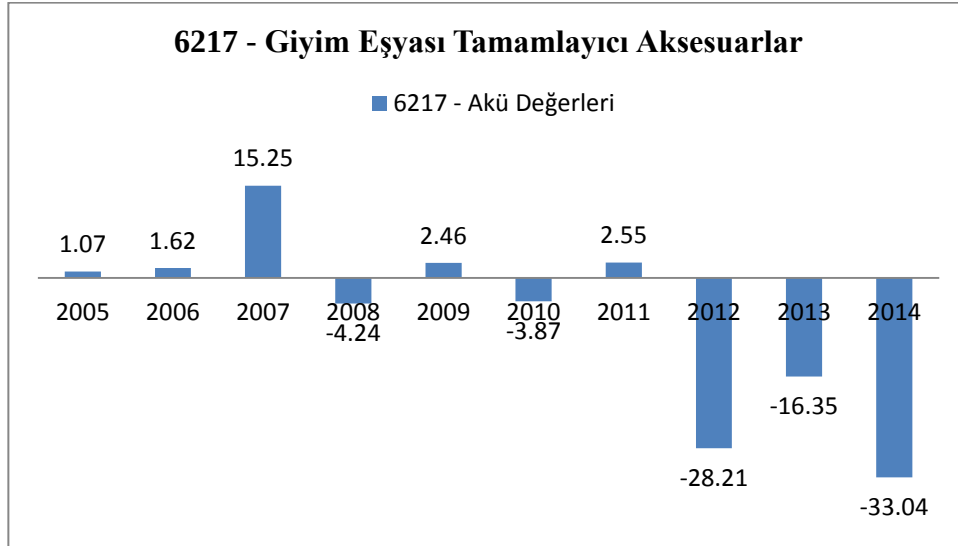
Erkek iç giyim ürünlerindeki akü indeks değerleri 2005-2014 yılları arasındaki büyük değişiklik göstermemektedir. 2005 yılında 457,11 olan akü değeri 2006 yılında 464,34 değerine yükselmiştir. 2007 yılında 363,66 değerinde gerçekleşen akü değeri 2014 yılına kadar yaklaşık bu değer etrafında gerçekleşmiştir. Grafik ve akü indeksine göre Türkiye'nin erkek iç giyim, bornoz ve pijama ürünlerinde yüksek rekabet gücü vardır.

Grafik 40. Mensucattan Yapılmış Giyim Eşyası ve Aksesuarları – Akü Değerleri

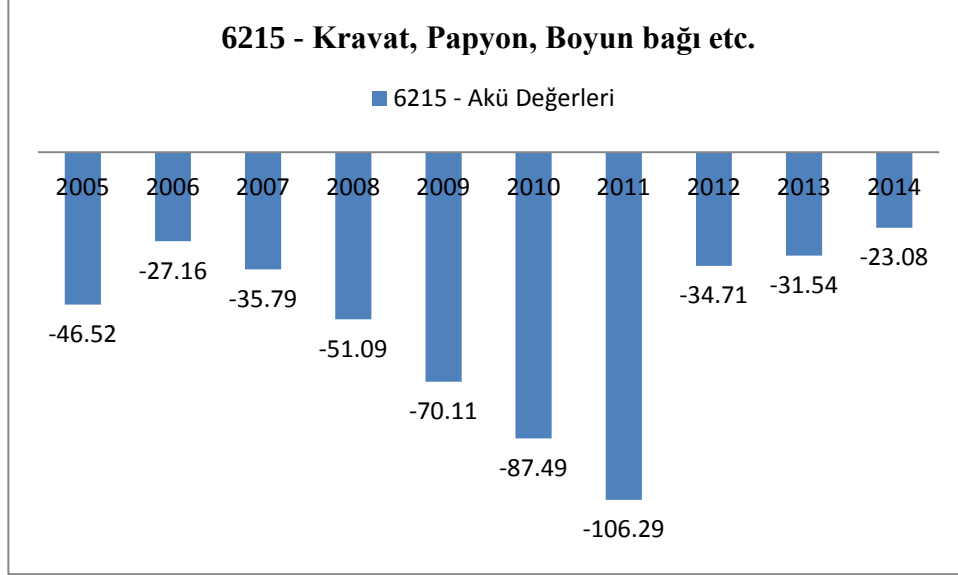
Mensucattan yapılmış giyim eşyası ve aksesuarları ürün grubunda 2005 yılında akü değeri -67,76 değerindedir. Rekabet gücünü değerlendirdiğimizde -50<AKÜ<50 değerlerine göre 2005 yılında Türkiye'nin bu ürün grubunda rekabet gücü yoktur. 2006 yılı itibariyle akü değerleri sırasıyla 2006 yılında 32,17 değerinden, 2007 yılında 52,14 değerine, 2008 yılında 72,73 değerine yükselmiştir. 2008 yılında rekabet gücü elde edilmiş ancak 2009 yılı itibariyle sıfırın altında gerçekleşen akü değerleri Türkiye'nin bu ürün grubunda rekabet gücünü kaybettiğini göstermektedir.

Grafik 41. Giyim Eşyası Tamamlayıcı Aksesuarlar – Akü Değerleri

Giyim eşyası tamamlayıcı aksesuarlar kategorisinde 2005 yılında 1,07 değerinde, 2006 yılında 1,62 olan akü değeri kayda değer bir artış göstererek 2007 yılında 15,25 değerine yükselmiştir. 2008 yılında -4,24 değerinde, 2009 yılında 2,46 değerinde, 2010 yılında -3,87 değerinde, 2011 yılında 2,55 değerinde gerçekleşen akü değerleri sınır değerler arasındadır. Türkiye bu ürün kategorisinde rekabet gücü sınırda ve düşüktür. Ancak 2012 yılı itibariyle akü değerleri gerileme trendi içine girmiş ve akü değeri 2014 yılında -33,04 değerine kadar gerilemiştir. Türkiye bu ürün kategorisinde 2005 ve 2007 yılları arasında sınırda olan rekabet gücünü 2012 yılı itibariyle kaybetmiştir.

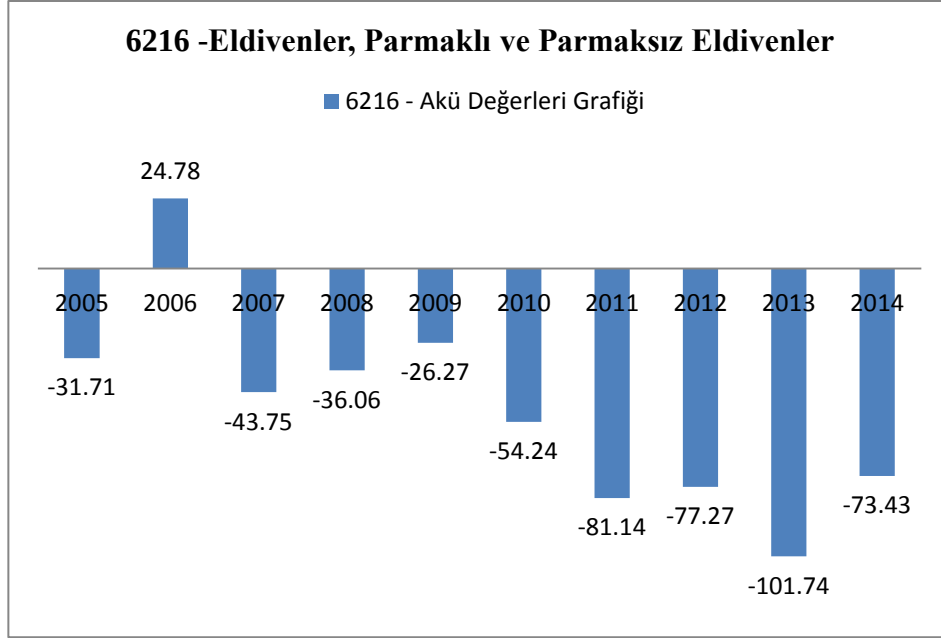
Grafik 42. Kravat, Papyon, Boyun bağı vb. –Akü Değerleri

Kravat, papyon ve boyun bağı ürün kategorisinde hesaplanan akü değerleri incelendiğinde akü indeks değerlerinin son on yılda sıfırın altında gerçekleştiği görülmektedir. 2005 yılında -46,52 olan akü değeri 2006 yılında -27,16 değerinde, 2007 yılında -35,79 değerinde gerçekleşmiştir. 2008 yılı itibariyle akü değerleri 2011 yılına kadar düşmüştür.

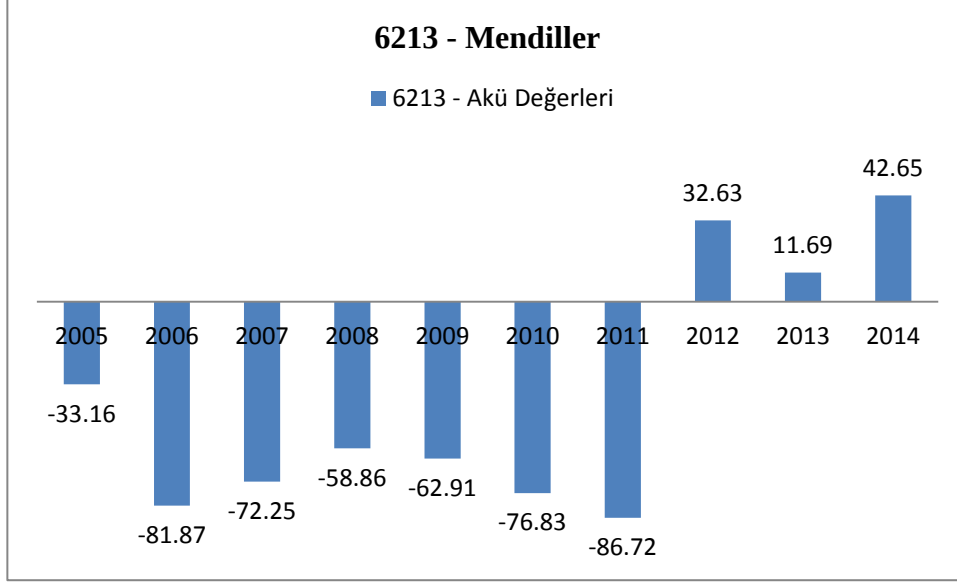
Süç yıl değerlendirildiğinde akü değerlerinin sınır seviyesine yaklaştığı görülmektedir. Ancak hesaplanan akü değerlerine bakıldığında Türkiye 2005 ve sonrasındaki 10 yıllık dönemde bu ürün kategorisinde rekabetçi potansiyel elde edememiştir.

Grafik 43. Eldivenler, Parmaklı ve Parmaksız Eldivenler – Akü Değerleri

Eldivenler kategorisinde 2005 yılında -31,71 olan akü değeri 2006 yılında 24,78 değerinde gerçekleşmiştir. 2007 yılında -43,75 değerine gerileyen akü değerlerinin 2008 ve 2009 yılında yükselme kaydetse de 2010 yılından sonra gerileme trendi içine girdiği görülmektedir. Bu ürün grubunda yalnızca 2006 yılında akü değeri sınır seviyesinde gerçekleşmiştir. Ancak 2007 yılı itibariyle Türkiye'nin bu alt sektörde rekabet gücünün olmadığı görülmektedir.

Grafik 44. Mendiller – Akü Değerleri

Mendiller kategorisinde 2005 yılındaki akü değeri -33,16 olarak gerçekleşmiş ve 2006 yılı itibariyle akü değerleri gerileme trendi sergilemiştir. 2012 yılında akü değeri 32,63 değerinde, 2013 yılında 11,69 değerinde, 2014 yılında 42,65 değerinde gerçekleşmiştir. 2012 -2014 yılları itibariyle sınır değerler arasında gerçekleşen akü değerleri Türkiye'nin bu alt sektördeki rekabet gücünün sınırda olduğunu göstermektedir.

SONUÇ

GATT kapsamında ticaretin serbestleştirilmesine yönelik olan Tekstil ve Giyim Anlaşmasıyla (ATC) birlikte miktar kısıtlamalarının kalktığı 2005 yılı ve sonrasındaki 10 yıllık dönem itibariyle Türkiye hazır giyim sektörünün 2005-2014 dönemindeki rekabet gücünün Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler (AKÜ) indeksi kullanılarak incelendiği bu çalışmada;

Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonuna göre (GTİP) 61 ve 62 kodlu örme ve dokuma hazır giyim ve içerdiği toplam 34 alt sektör düzeyinde yapılan hesaplamalar ve analizler doğrultusunda elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir:

- Türkiye hazır giyim sektörünün 2005-2014 yılları arasındaki rekabet gücünü ifade eden AKÜ indeks değerlerine bakıldığında hazır giyim sektörünün genel çerçevede rekabet gücünün yüksek olduğu görülmektedir.
- Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonuna göre (GTİP) 61 kodlu örme hazır giyim sektörüne ait AKÜ indeks değerleri Türkiye'nin bu kategoride rekabet gücünün olduğunu göstermektedir. Ancak 2005 yılında 372,4 olan akü indeks değeri 2014 yılında 275,02 değerine gerilemiştir. Bu gelişme rekabet gücünde bir gerileme olduğunu göstermektedir.
- Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonuna göre (GTİP) 62 kodlu dokuma hazır giyim sektörüne ait AKÜ indeks değerlerine bakıldığında, 2005 yılında 288,09 olan AKÜ indeks değeri yıllar itibariyle düşüş trendi sergilemiş ve 2014 yılında 162,64 değerine gerilediği görülmektedir. Bu gelişme rekabet gücünde bir düşüş olduğunu göstermektedir.
- Türkiye'nin örme sektörüne ait Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu 6116 eldiven, 6113 mensucattan yapılmış giyim eşyası ve aksesuarları alt sektörlerinde rekabet gücü yoktur.
- Dokuma sektörüne ait GTIP 6201 erkek dış giyim, 6215 kravat, papyon, 6217 giyim eşyası tamamlayıcı aksesuarları, 6216 eldivenler, 6213 mendiller ve 6210 mensucattan yapılmış giyim eşyası ve

tamamlayıcı aksesuarları alt sektörlerinde rekabet gücü olmadığı tespit edilmiştir.

- Akü indeks değerlerinin hazır giyim sektörünün örme ve dokuma olmak üzere her iki kategoride de yıllar itibariyle düşmesi Türkiye'nin hazır giyim sektöründe rekabet gücünün yıllar itibariyle zayıfladığını göstermektedir. Dolayısıyla Türkiye'nin hazır giyim sektöründe rekabet gücü olduğu ancak 2005 yılındaki kadar güçlü olmadığı görülmektedir.

- Türkiye'nin rekabet gücünün son yıllarda sergilediği gerileme trendi, Çin'in Dünya Ticaret Örgütüne katılımı ve diğer gelişmekte olan ülkelerin emek yoğun bu sektördeki pazara giderek daha yoğun şekilde katılmaları nedeniyle artan küresel rekabetten olumsuz etkilendiğini göstermektedir.

- Türk firmalarının, hazır giyim sektöründe katma değeri yüksek ürünlerin üretimini ve uluslararası markalaşmayı arttırması küresel pazarda rekabet gücümüzü arttıracaktır. Bu bağlamda sektörün tasarım faaliyetleri ve markalaşmaya yönelik adımları desteklenmeli ve teşvik edilmelidir. Hazır giyim sektörünün ekonomiye ve istihdama olan katkısı göz önüne alındığında Türkiye'nin sahip olduğu rekabet gücünü artırması ve bunu sürdürülebilir kılması büyük önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

ADIGÜZEL, M. (2011.a), **Küresel Rekabet Gücü ve Türkiye için Sistematik ve Eklektik bir Yaklaşım**, Nobel Yayınevi, Ankara

ADIGÜZEL, M. (2011.b), **Uluslararası Rekabet Gücü**, Nobel Yayınevi, Ankara

ADIGÜZEL, M. (2013), **Küresel Rekabet Gücünün Ölçülmesi ve Türkiye Bağlamında Bir Değerlendirme**, Akademik Bakış Dergisi, Sayı: 37

AFATOĞLU, A. (2013), **Turkishtime**, Temmuz

AIGINGER, K.(2006), “**Competitiveness: From a Dangerous Obsession to a Welfare Creating Ability with Positive Externalities**”, Journal of Industry, Competition and Trade, Vol.6, No.2

AKGEMCİ, T. (2007): **Stratejik Yönetim**, Gazi Kitabevi, Ankara

AKTAN, C.C.; VURAL, İ.Y. (2003), "**Türkiye'de Üretim ve İstihdama Yönelik Ulusal Rekabet Gücü Politikası**" s.115. (2003 Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) Araştırma Yarışması Mansiyon Ödülü)

AKTAN, C.C.; VURAL, İ.Y. (2004a): **Yeni Ekonomi ve Yeni Rekabet**, Ankara, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK), Rekabet Dizisi:1, Yayın No:253.

AKTAN, C.C.; VURAL, İ.Y. (2004b): **Rekabet Gücü ve Rekabet Stratejileri**, TİSK Yayınları, C.II Ankara, 2004

ALTUNYALDIZ, Z. (2004): “**Tekstil ve Hazır Giyim Sektöründe Zorlaşan Uluslararası Rekabet ve Çin Tehdidi**”, İGEME'den Bakış, Yıl: 8, Ocak-Nisan 2004, Sayı: 26

ARNOLD, R.A. (2008): **Economics**, 9. bs, South-Western Cengage Learning

ATİK, Hayriye, (2005), **Yenilik ve Ulusal Rekabet Gücü**, Ankara: Detay Yayıncılık

AYNAGÖZ ÇAKMAK, Özge, 2005, **Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler ve Rekabet Gücü: Türkiye Tekstil ve Hazır Giyim Endüstrileri Üzerine Bir Uygulama**, Ege Akademik Bakış Dergisi, Cilt:5, Sayı:1-2

BEDİR, Atilla (2009): **Uluslar arası Ticarete Dayalı Rekabet Gücü ile Endüstri-İçi Ticaret Arasındaki İlişki: Türk İmalat Sanayi Örneği**, Doktora Tezi, Danışmanı Prof. Dr. Aykut Kibritçioğlu, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı

BENGTTSSON, M. (1998) : **Climates of Competition**, Harwood Academic Publishers, Amsterdam

BISHOP, S. M. WALKER (1999); **The Economics of EC Competition Law**

BOSTAN A. ,KELLEÇİ S.Ü. ,ATEŞ İ. (2010): **Türkiye Tekstil Ve Hazır Giyim Sektörünün Rekabet Gücü: Avrupa Birliği ülkeleri İle Bir Karşılaştırma**, Akademik Fener

BRYAN, A. (1994), **Canada in the New Global Economy: Problems and Process**, Toronto: John Wiley and Sons

BUCKLEY, P. J. C. L. Passand Kate Prescott (1988): **Measures of International Competitiveness: A critical survey**, Journal of Marketing Vol:4: 2

CHARBAUGH, R. J. (2005); **International Economics**, Tenth Edition, Thomson South-Western, USA

CLAYTON, G.E. (2008): **Economics: Principles and Practices**, McGraw- Hill Glencoe.

COMMISSION of the EUROPEAN COMMUNITIES (2006); “**Economic reforms and competitiveness: Key measures from the European Competitiveness Report 2006**”. Commission Staff Working Document, accompanying Document to the Communication from the Commission. SEC(2006) 1467/2’ den aktaran Bedir, A. (2009): “**Uluslar arası Ticarete Fiyata Dayalı Rekabet Gücü ile Endüstri-İçi Ticaret Arasındaki İlişki: İmalat Sanayi Örneği**”, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, (2009)

COLANDER, D.C.(2003) : **Economics**, 5. bs, Irwin/McGraw-Hill.

ÇOBAN, O., Çoban, S., 2004, “**Globalleşme Endeksiyle Türkiye’nin Rekabet Gücünün Ölçülmesi: AB Ülkeleriyle Bir Karşılaştırma, 1970-2001**”, Manas Üniversitesi, SBE. Dergisi: 10, 2004. KTMÜ yayınları: 53 dizi: 14

DIŞ TİCARET MEVZUATI, <http://www.orgtr.org/tr/turk-gumruk-tarife-cetveli-gtip-kodu-sorgulama-gtip-kodu-bulma-gtip-aciklama-notlari>

DPT, Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) **Tekstil Deri ve Giyim Sanayi Özel İhtisas Komisyon Raporu**, Ankara, 2007

DPT, Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018) **Tekstil – Deri – Hazır Giyim Çalışma Grubu Raporu**, Ankara, 2014

DTM, (2004), “**Tekstil-Hazır Giyim Deri ve Deri Mamulleri Sektör Raporu**”, Ankara.

DULUPÇU Murat Ali, **Küresel Rekabet Gücü**, Nobel Yayın Dağıtım, 2001

EKONOMİ BAKANLIĞI, **Hazır Giyim Sektör Raporu**, 2012

EKTİ, E. (2013) : **Tekstil Sektörü Raporu, Sektörel Raporlar Serisi V**

ENCYCLOPEDIA International, Cilt 5. Bölümün yazarı: Benjamin, J. Katz; New York University.

FAGERBERG, J. (1988), “**International Competitiveness**”, The Economic Journal, Vol. 98, No. 391

FERTO, Imre ve HUBBARD, Lionel J. (2001): “**Regional comparative advantage and competitiveness in Hungarian agri-food sectors**”, 77th EAAE Seminar / NJF Seminar No. 325’ den Aktaran; Aynagöz, Ç. (2005); a.g.e, s.69-70

GÖKMENOĞLU, M.; AKAL, M.; ALTUNIŞIK, R.; (2012): Rekabet Dergisi, **Ulusal Rekabet Gücünü Belirleyen Faktorler Üzerine Değerlendirmeler**, A Review on Factors Determining National Competitiveness, C.13, S.4, Ekim

GRANT, R.M., (1991): **The resource-based theory of competitive advantage: Implications for strategy formulations**, California Management Reviews

Güleryüz, Ö.,(2011), **Küresel Gelişmeler Işığında Türkiye’de Tekstil Sektörü ve Geleceği**, Tezsiz Yüksek Lisans Bitirme Projesi, T.C. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Isparta.

GÜLEŞ, Hasan K., H.Bülbul (2004): **Yenilikçilik, İşletmeler İçin Stratejik Rekabet Aracı**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara

GÜZEL, Ö. (2008): **Ülkeler İtibariyle Türk Hazır Giyim Sektörünün Mukayeseli Üstünlüğü ve Rekabet Stratejileri**, Yüksek Lisans Tezi, Danışman: Yrd. Doç. Dr. Fuat Oktay

HALL, R.E.; LIEBERMAN, M.(2007): **Economics: Principles and Applications**, 4. bs, Thomson/South-Western

HAMMER M. ve CHAMPY J. (1993); **Reengineering the Corporation**, Harper Business, New York.

HATSOPOULOS, G., P. KRUGMAN, L. SUMMERS, (1988), “**U.S. Competitiveness: Beyond the Trade Deficit**”, Science

KANIBİR, H. (2004): “**Yeni Bir Rekabet Gücü Kaynağı Olarak Entelektüel Sermaye ve Organizasyonel Performansa Yansımaları**”, Havacılık ve Uzak Teknolojileri Dergisi, C:1 S: 3

İTO, Çin Menşeli Ürünlerin İthalatı Karşısında Yerli Ürünlerin Rekabet Gücünün Araştırılması/Araştırması, İstanbul, 2007

KESTER, C. W. Ve T. A. Luehrman (1989): **Are We Feeling More Competitive Yet?** The Exchange Rate Gambit Sloan Management Review, 1989, Kış

KİBRİTÇİOĞLU, A (1996), “**Uluslararası Rekabet Gücüne Kavramsal Bir Yaklaşım**”, Uluslararası (Makro)İktisat-Okumalar, Ankara: 72 TDFOB Yayıncılık

KİBRİTÇİOĞLU, A. (1998), “**Porter’in Rekabetçi Avantajlar Yaklaşımı ve İktisat Kuramı**”, Future’s Technologies

KOGUT, B. (1991): “**Country Capabilities and The Permeability of Borders**” Strategic Management Journal, no: 12

KRUGMAN, P. (1994), “**Competitiveness: A Dangerous Obsession**”, Foreign Affairs, March/April 1994, Vol.73., No.2

KRUGMAN, P.; WELLS, R.; GRADDY, K. (2010): **Essentials of Economics**, 2. bs, Worth Publishers

MANKIW, N.G (2011): **Essentials of Economics**, 6. bs, South-Western Cengage Learning

MARKUSEN, J. R, 1992, **Productivity, Competitiveness, Trade performance and real Income: the Nexus Among Four Concepts**, Minister of Supply and Services, Canada, Ottawa'dan aktaran ATİK, H. (2005) **Yenilik ve Ulusal Rekabet Gücü**, Ankara: Detay Yayıncılık

MCFETRİDGE, Donald G. (1995), "**Competitiveness: Concepts and Measures**", Indusrtly Canada Occasional Paper, S: 5, April' den aktaran KESKİN, B. (2011): **Türkiye'nin Uluslararası Rekabet Gücü ve Doğrudan Yabancı Sermaye Açısından Değerlendirilmesi**, Yüksek Lisans Tezi

MİTTELHAUSER M., (1997), "**Employment Trends in Textiles and Apparel: 1973– 2005**", Monthly Labor Review, August

MOMAYA, K. (1998):"**Evaluating International Competitiveness at the Industry Level**",http://www.vikalpa.com/pdf/articles/1998/1998_apr_jun_039_046.pdf, (26.04.2014)

OECD, (2004): **Ekonomik Büyümeyi Anlamak: Makro düzeyde, Sektör düzeyinde, firma düzeyinde**, İstanbul: TUSİAD, Yayın no: 2005-04-392

ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI (OKA); **Tekstil ve Hazır Giyim Sektör Raporu 2014**

ORAL, M. (2004), **Rekabet Gücü Ölçümü ve Strateji Saptanması**.

ORAL, M., SİNGER, E. and KETTANİ, O. (1989): "**The Level Of International Competitiveness and Its Strategic Implications**," International Journal Of Research in Marketing, Vol.6

PORTER. Michael(2000): **Rekabet Stratejisi: Sektör ve Rakip Analizi Teknikleri**, çev. Gülen Ulubilgen, Sistem Yayıncılık, İstanbul,2000

PROPOHENKO, Joseph (1992) : **Verimlilik Yönetimi** S. MPM Yayını, İkinci Baskı, Ankara, s.23' den akt. Aktan, C.C.; Vural, İ.Y

President's Commission on Industrial Competitiveness (1985), **Report of the President's Commission on Industrial Competitiveness**, Washington

REKABET FORUMU (2006), **Rekabet Postası**, No:1, Sabancı Üniversitesi, İstanbul. www.ref.sabanciuniv.edu/

REKABET KURUMU (2014), **Rekabet Terimleri Sözlüğü**, www.rekabet.gov.tr

ROSSELET, McCauley (2008), “ **Methodolgy And Principles Of Analysis**”, IMD World Competitiveness Yearbook, 2008

SALVATORE, D. (1990), **Theory and Problems of International Economics**, Third Edition, McGraw-Hill, USA

SANDIFORD, W. (1994): **Gatt And The Uruguay Round**, Eastern Caribbean Central Bank, Research Paper, 1994

SAYGILI, Ş. (2003), **Bilgi Ekonomisine Geçiş Sürecinde Türkiye Ekonomisinin Dünyadaki Konumu**, DPT Yayın No:2675, <http://ekutup.dpt.gov.tr/ekonomi/tarih/saygili/bilgieko.pdf>

SCOOT, B. R. ve C. LODGE (1985), **US Competitiveness in the World Economy**, Boston: Harvard Business School Press

SCHULTZ, W. T. (1962), "**Reflections on Investment in Man**", Journal of Political Economy,October

SEZER,H.,BİLGİN, F.,KAYAOĞLU.A., **Hazır Giyim Üretimi**, Ankara, 2006

SNOWDON, B., STONEHOSE, G., (2006), “**Competitiveness in a globalised world: Michael Porter on the microeconomic foundations of the competitiveness of nations, regions, 267 and firms**”, interview with Professor Michael Porter, Journal of International Business Studies, vol. 37, s.163-175’ den aktaran BEDİR, A. (2009): **Uluslar arası Ticarete Dayalı Rekabet Gücü ile Endüstri-İç Ticaret Arasındaki İlişki: Türk İmalat Sanayi Örneği**, Doktora Tezi

SCHWAB, K. (2014): **The Global Competitiveness Report 2013-2014**, Geneva, Switzerland, 2014, (Çevrimiçi)
http://www3.weforum.org/docs/WEF_Global-CompetitivenessReport_2013-14.pdf, 27.04.2014

TDK Sözlüğü, Ankara, 1998

TEPAV(2007): **Türkiye yatırım ortamı değerlendirme raporu** cilt.2

TİSK, İŞVEREN DERGİSİ (2014), cilt: 52, sayı: 5, Eylül-Ekim, s.78 (Çevrimiçi)
<http://tisk.org.tr/tr/e-dergiler/isveren/2014/eylul-ekim/files/page/78.swf>
(29.04.2015)

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), (2003): **Vizyon 2023 Teknoloji Öngörüsü Projesi, Tekstil Paneli** (Son Rapor)

TOBB, (2013) : **Türkiye Mobilya Ürünleri Meclisi Sektör Raporu**

TÜRKER, O. (2009) : **Gümrük Birliği Sonrası Türkiye’nin Dış Ticaretinin Rekabet Gücü**, Erciyes Üniversitesi İİF Dergisi sayı.32

TÜRKKAN, E. “**Rekabet Nedir?**”, Rekabet Derneği Web sitesi, (Çevrimiçi)
<http://www.rekabetderneği.org/rekabethakkında.htm#rekabetnedir> (24.04.2015)

WEF (2013), **“The Global Competitiveness Report 2012-2013”** Full Data Edition, World Economic Forum.

UĞUR, A, (2004): **“Türkiye’nin Dış Ticaretinde Tekstil-Giyim Sektörünün Yeri Ve Yeni Rekabet Dönemi”**, Ankara Üniversitesi, Coğrafi Bilimler Dergisi, Cilt: 2 Sayı: 2 Yayın Tarihi, 2004

UNIDO (2002), **Industrial Development Report 2002/2003: Competing Through Innovation and Learning**

UYANIK, Ş.; OĞULATA, T.R. (2013): **Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sanayinin Mevcut Durumu ve Gelişimi**, Tekstil ve Mühendis, 20: 92

UYTUN, E. (1996): **Türk Tekstil Sektörü (Suni- Sentetik, Yünlü, Hazır Giyim, Deri ve Deri Mamulleri)**, İMKB Sektör Araştırmaları Serisi, Nisan 1996

UZUNOĞLU, H. (2008): **Türk Hazır Giyim ve Tekstil Sektörünün 2008 Yılı Rekabet Durumu (II)**, AR-GE Bülten, Aralık

YENTÜRK, Nurhan (1991): **Teknoloji Yoğun Mallar Açısından Türk Sanayiinin Rekabet Gücü, Geliştirme Stratejileri ve Politika Önerileri**, 1991 Sanayi Kongresi Bildiriler Kitabı, TMMOB

YÜCEL, Y. (2010) : **Küreselleşme Sürecinde Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sektörünün Rekabet Gücü**, Yüksek Lisans tezi, Danışman: Prof. Dr. Suat Oktar, İstanbul, 2010

EKLER

EK - 1: GTIP 62: Türkiye Dokuma Giyim Eşyası ve Aksesuarları 2005 – 2014 İhracat Verileri (1000\$)

GTIP	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
6204	2,209,090	2,152,777	2,380,774	2,196,335	1,704,683	1,855,484	2,070,061	2,204,520	2,283,085	2,418,754
6203	1,243,828	1,165,216	1,350,666	1,453,991	1,192,489	1,285,572	1,382,208	1,474,705	1,512,380	1,567,297
6206	309,976	360,129	492,062	466,046	431,955	448,357	511,827	565,917	630,687	732,903
6205	447,426	420,51	510,814	488,732	411,597	458,725	546,937	540,434	533,457	630,197
6208	213,131	201,703	227,917	212,8	154,889	152,813	150,675	163,551	205,01	217,48
6202	84,321	70,102	96,258	94,169	68,114	85,724	96,503	104,448	108,616	142,506
6211	46,082	47,276	59,167	60,394	56,128	56,591	65,612	83,164	98,351	129,872
6201	76,228	72,74	94,158	106,963	79,909	84,798	81,338	73,114	86,465	96,097
6209	24,172	25,018	37,502	38,806	30,445	34,984	38,601	43,748	54,972	74,757
6212	105,891	90,636	89,911	91,157	64,767	66,849	67,777	64,252	63,468	69,215
6214	29,874	18,024	16,108	24,834	29,683	31,362	34,226	43,933	57,869	68,831
6207	61,244	68,639	63,654	59,483	38,935	46,11	47,636	39,78	42,912	46,941
6210	1,558	5,151	10,586	15,409	16,869	16,185	15,688	18,593	20,535	23,978
6217	4,66	5,835	7,497	9,034	8,536	11,543	11,906	10,555	10,877	9,976
6215	3,547	5,1	6,73	7,354	4,818	3,659	3,318	3,739	4,001	4,511
6216	1,221	1,919	1,091	849	1,158	886	854	965	1,098	1,036
6213	126	207	388	439	332	257	253	454	417	810

Kaynak: Trademap

EK - 2: GTIP 62: Türkiye Dokuma Giyim Eşyası ve Aksesuarları 2005 – 2014 İthalat Verileri (1000\$)

GTIP	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
6204	127,106	176,682	240,893	347,23	301,75	395,92	449,418	355,682	442,724	414,296
6203	102,278	118,082	169,278	251,561	229,316	307,028	341,648	293,315	367,141	345,528
6210	4,876	6,093	9,963	11,391	27,459	49,683	152,858	172,285	211,565	214,767
6202	36,047	51,115	69,522	106,311	100,197	140,565	152,499	134,965	165,645	206,679
6205	18,555	26,873	46,39	88,263	96,517	139,38	157,672	122,271	173,646	176,768
6201	41,033	55,343	89,635	118,001	119,968	160,945	177,954	137,267	157,635	171,78
6206	25,15	41,203	64,248	94,466	88,738	105,931	126,935	99,092	119,413	130,979
6214	14,591	16,081	21,079	36,257	32,695	42,839	51,552	45,23	51,521	56,333
6211	17,097	23,88	34,004	46,101	43,285	54,204	73,137	47,366	67,818	53,925
6212	19,568	31,632	67,937	76,777	69,929	92,147	117,926	34,663	43,585	49,938
6217	7,327	9,368	10,204	14,421	11,486	19,533	20,717	21,769	21,236	21,322
6209	2,903	3,668	6,322	8,774	13,13	15,131	19,701	14,351	19,477	20,614
6215	8,977	10,92	15,261	18,755	13,397	14,287	17,147	8,204	9,093	8,727
6208	3,931	4,473	6,633	6,632	4,893	6,836	7,289	5,076	4,658	4,656
6216	2,665	2,444	2,679	1,863	2,077	2,481	3,432	3,241	5,035	3,316
6207	1,007	1,078	2,658	2,912	1,735	2,201	3,354	2,586	2,111	2,422
6213	279	766	1,267	1,21	859	902	1,075	508	615	812

Kaynak: Trademap

EK – 3: GTIP 61: Türkiye Örmeye Giyim Eşyası ve Aksesuarları 2005 – 2014
İhracat Verileri (1000\$)

GTIP	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
6109	2,765,043	2,867,921	3,087,539	2,904,710	2,398,899	2,759,825	3,049,792	3,090,074	3,276,038	3,569,463
6110	1,216,029	1,181,685	1,270,495	1,233,140	1,080,213	1,207,068	1,320,577	1,399,396	1,629,288	1,756,315
6104	579,436	646,981	888,341	777,67	816,362	1,053,802	1,124,197	1,108,216	1,211,741	1,371,324
6115	713,938	728,37	856,369	871,996	881,179	953,636	1,057,229	993,028	1,151,172	1,218,207
6106	286,341	406,64	586,787	687,906	590,566	627,632	622,123	561,219	532,896	573,546
6103	120,544	130,273	147,037	178,529	198,941	189,636	215,842	253,611	348,749	374,671
6108	381,643	367,255	357,532	339,359	251,354	262,912	269,808	283,576	292,801	319,707
6105	76,116	118,215	193,43	250,802	204,001	187,633	199,125	225,024	242,611	259,169
6107	100,011	108,346	118,053	111,223	82,45	77,506	90,999	107,751	118,263	150,756
6111	91,834	82,453	102,912	100,495	71,179	83,608	103,634	117,547	141,915	146,105
6114	80,702	111,988	187,192	148,33	173,961	165,707	150,264	119,92	115,268	85,4
6112	55,244	52,298	58,827	72,778	63,751	69,957	69,746	62,781	73,892	76,074
6117	25,77	39,469	35,857	36,142	34,466	35,703	39,554	37,952	41,925	53,793
6101	38,557	44,814	77,356	60,92	42,408	36,228	40,285	37,239	35,431	38,455
6102	57,065	49,222	52,05	50,832	35,084	27,981	30,817	27,998	30,14	37,822
6116	2,009	2,191	2,455	2,939	2,493	2,712	2,945	2,472	2,511	2,946
6113	70	153	228	227	188	200	408	176	298	636

Kaynak: Trademap

EK – 4: GTIP 61: Türkiye Örmeye Giyim Eşyası ve Aksesuarları 2005 – 2014
İthalat Verileri (1000\$)

GTIP	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
6110	108,293	159,274	218,929	297,787	320,042	414,367	400,006	276,508	323,646	312,063
6109	53,011	76,634	101,865	145,938	133,296	166,159	194,208	127,575	168,52	186,261
6116	5,523	13,437	25,029	36,264	26,469	59,295	80,244	101,965	76,087	90,018
6104	12,532	20,891	38,754	57,793	57,419	77,604	76,755	68,352	72,559	86,824
6111	4,984	8,37	16,286	22,126	19,551	26,227	33,885	32,699	43,757	48,027
6115	12,074	20,33	28,414	33,7	28,315	46,017	61,128	56,091	48,534	41,742
6105	3,276	6,941	9,896	24,316	31,549	40,991	47,105	33,058	35,683	39,543
6103	4,228	5,773	8,184	14,545	13,705	24,437	23,809	22,276	30,541	34,391
6112	6,621	8,405	11,048	16,039	17,947	24,017	29,686	24,536	28,216	30,907
6106	11,904	16,37	26,113	41,999	35,156	44,911	44,39	27,794	34,25	28,608
6108	7,248	8,611	13,935	17,328	18,062	20,358	27,036	21,859	22,2	26,736
6117	6,763	7,994	8,381	9,706	15,539	18,499	19,819	17,647	17,653	13,498
6102	3,468	4,83	6,041	9,961	8,263	9,859	11,318	8,116	9,224	13,01
6107	2,393	2,791	7,202	9,225	6,463	7,535	9,729	6,874	8,843	11,94
6101	1,823	3,254	5,431	7,866	7,889	11,438	13,817	9,459	11,175	10,154
6114	7,906	10,11	12,575	15,162	11,502	13,598	9,228	6,197	6,621	6,684
6113	663	763	961	1,372	1,533	2,057	2,737	2,389	3,717	4,594

Kaynak: Trademap

EK – 5: Türkiye 2005 – 2014 Toplam İthalat ve İhracat Verileri

	Türkiye Toplam İhracat Değerleri (\$)	Türkiye Toplam İthalat Değerleri (\$)
YIL		
2005	73,476,408	116,774,151
2006	85,534,676	139,576,174
2007	107,271,750	170,062,715
2008	132,027,196	201,963,574
2009	102,135,006	140,928,421
2010	113,883,221	185,544,332
2011	134,571,387	240,841,676
2012	152,536,653	236,545,141
2013	151,812,239	251,661,250
2014	157,620,427	242,176,944

Kaynak: TÜİK

EK – 6: Hazır Giyim 61 GTİP Kod ve Tanımları

POZİSYON NO	EŞYANIN TANIMI
GTİP	
61.01	Erkekler ve erkek çocuklar için paltolar, kabanlar, kolsuz ceketler,
	pelerinler, anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar ve benzeri
	eşya (örme) (61.03 pozisyonundakiler hariç):
6101.20	- Pamuktan:
6101.20.10.00.00	- - Paltolar, kabanlar, kolsuz ceketler, pelerinler ve benzeri eşya
6101.20.90.00.00	- - Anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar ve benzeri eşya
6101.30	- Sentetik veya suni liflerden:
6101.30.10.00.00	- - Paltolar, kabanlar, kolsuz ceketler, pelerinler ve benzeri eşya
6101.30.90.00.00	- - Anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar ve benzeri eşya
6101.90	- Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
6101.90.20.00.00	- - Paltolar, kabanlar, kolsuz ceketler, pelerinler ve benzeri eşya
6101.90.80.00.00	- - Anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar ve benzeri eşya
61.02	Kadınlar ve kız çocuklar için mantolar, kabanlar, kolsuz ceketler,
	pelerinler, anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar ve benzeri eşya (örme) (61.04 pozisyonundakiler hariç):
6102.10	- Yünden veya ince hayvan kıllarından:

6102.10.10.00.00	- - Mantolar, kabanlar, kolsuz ceketler, pelerinler ve benzeri eşya
6102.10.90.00.00	- - Anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar ve benzeri eşya
6102.20	- Pamuktan:
6102.20.10.00.00	- - Mantolar, kabanlar, kolsuz ceketler, pelerinler ve benzeri eşya
6102.20.90.00.00	- - Anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar ve benzeri eşya
6102.30	- Sentetik veya suni liflerden:
6102.30.10.00.00	- - Mantolar, kabanlar, kolsuz ceketler, pelerinler ve benzeri eşya
6102.30.90.00.00	- - Anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar ve benzeri eşya
6102.90	- Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
6102.90.10.00.00	- - Mantolar, kabanlar, kolsuz ceketler, pelerinler ve benzeri eşya
6102.90.90.00.00	- - Anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar ve benzeri eşya
61.03	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbiseler, takımlar, ceketler,
	blazerler, pantolonlar, askılı ve üst ön parçası olan tulumlar, kısa
	Pantolonlar ve şortlar (örme) (yüzme kıyafeti hariç):
6103.10	- Takım elbiseler:
6103.10.10.00.00	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6103.10.90.00.00	- - Diğerleri
	- Takımlar:
6103.22.00.00.00	- - Pamuktan
6103.23.00.00.00	- - Sentetik liflerden

6103.29	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
6103.29.00.00.11	- - - Suni liflerden
6103.29.00.00.12	- - - İpek veya ipek döküntülerinden
6103.29.00.00.13	- - - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6103.29.00.00.18	- - - Diğerleri
	- Ceketler ve blazerler:
6103.31.00.00.00	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6103.32.00.00.00	- - Pamuktan
6103.33.00.00.00	- - Sentetik liflerden
6103.39	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
6103.39.00.00.11	- - - Suni liflerden ceketler
6103.39.00.00.12	- - - Suni liflerden blazerler
6103.39.00.00.13	- - - Dokumaya elverişli diğer maddelerden ceketler
6103.39.00.00.14	- - - Dokumaya elverişli diğer maddelerden blazerler
	- Pantolonlar, askılı ve üst ön parçası olan tulumlar, kısa pantolonlar ve şortlar:
6103.41.00.00.00	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6103.42.00.00.00	- - Pamuktan
6103.43.00.00.00	- - Sentetik liflerden
6103.49	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
6103.49.00.00.11	- - - Pantolonlar ve kısa pantolonlar
	- - - Diğerleri:
	- - - - Suni liflerden
6103.49.00.00.91	- - - - Şortlar
6103.49.00.00.92	- - - - Askılı ve üst ön parçası olan tulumlar
	- - - - Diğerleri
6103.49.00.00.93	- - - - Şortlar
6103.49.00.00.94	- - - - Askılı ve üst ön parçası olan tulumlar

61.04	Kadınlar ve kız çocuklar için takım elbiseler, takımlar, ceketler,
	blazerler, elbiseler, etekler, pantolon etekler, pantolonlar, askılı
	ve üst ön parçası olan tulumlar, kısa pantolonlar ve şortlar (örme)
	(yüzme kıyafeti hariç) :
	- Takım elbiseler:
6104.13.00.00.00	- - Sentetik liflerden
6104.19	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
6104.19.20.00.00	- - - Pamuktan
	- - - Diğerleri
6104.19.90.00.12	- - - - Sentetik veya suni liflerden
6104.19.90.00.13	- - - - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6104.19.90.00.17	- - - - Diğerleri
	- Takımlar:
6104.22.00.00.00	- - Pamuktan
6104.23.00.00.00	- - Sentetik liflerden
6104.29	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
6104.29.10.00.00	- - - Yünden veya ince hayvan kıllarından
	- - - Diğerleri
6104.29.90.00.11	- - - - Suni liflerden
6104.29.90.00.17	- - - - Diğerleri
	- Ceketler, blazerler:
6104.31.00.00.00	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6104.32.00.00.00	- - Pamuktan
6104.33.00.00.00	- - Sentetik liflerden
6104.39	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden

6104.39.00.00.11	- - - İpek ve ipek döküntülerinden
6104.39.00.00.12	- - - Suni liflerden
6104.39.00.00.19	- - - Diğerleri
	- Elbiseler:
6104.41.00.00.00	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6104.42.00.00.00	- - Pamuktan
6104.43	- - Sentetik liflerden:
6104.43.00.00.11	- - - Gelinlikler
6104.43.00.00.19	- - - Diğerleri
6104.44	- - Suni liflerden:
6104.44.00.00.11	- - - Gelinlikler
6104.44.00.00.19	- - - Diğerleri
6104.49	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
	- - - İpek ve ipek döküntülerinden:
6104.49.00.00.12	- - - - Gelinlikler
6104.49.00.00.18	- - - - Diğerleri
6104.49.00.00.19	- - - Diğerleri
	- Etekler ve pantolon etekler:
6104.51.00.00.00	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6104.52.00.00.00	- - Pamuktan
6104.53.00.00.00	- - Sentetik liflerden
6104.59	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
6104.59.00.00.11	- - - Suni liflerden etekler
6104.59.00.00.12	- - - Suni liflerden pantolon etekler
6104.59.00.00.13	- - - Dokumaya elverişli diğer maddelerden etekler
6104.59.00.00.14	- - - Dokumaya elverişli diğer maddelerden pantolon etekler
	- Pantolonlar, askılı ve üst ön parçası olan tulumlar, kısa
	pantolonlar ve şortlar:

6104.61.00.00.00	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6104.62.00.00.00	- - Pamuktan
6104.63.00.00.00	- - Sentetik liflerden
6104.69	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
6104.69.00.00.11	- - - Pantolonlar ve kısa pantolonlar
	- - - Diğerleri :
	- - - - Suni liflerden
6104.69.00.00.91	- - - - Şortlar
6104.69.00.00.92	- - - - Askılı ve üst ön parçası olan tulumlar
	- - - - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
6104.69.00.00.93	- - - - Şortlar
6104.69.00.00.94	- - - - Askılı ve üst ön parçası olan tulumlar
61.05	Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler (örme) :
6105.10.00.00.00	- Pamuktan
6105.20	- Sentetik veya suni liflerden:
6105.20.10.00.00	- - Sentetik liflerden
6105.20.90.00.00	- - Suni liflerden
6105.90	- Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
6105.90.10.00.00	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6105.90.90.00.00	- - Diğerleri
61.06	Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler,
	gömlek -bluzlar (örme) :
6106.10.00.00.00	- Pamuktan
6106.20.00.00.00	- Sentetik veya suni liflerden
6106.90	- Dokumaya elverişli diğer maddelerden:

6106.90.10.00.00	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6106.90.30.00.00	- - İpek veya ipek döküntülerinden
6106.90.50.00.00	- - Keten ve ramiden
6106.90.90.00.00	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
61.07	Erkekler ve erkek çocuklar için külotlar, slipler, gece gömlekleri,
	pijamalar, bornozlar, robdöşambırlar ve benzeri eşya (örme):
	- Külotlar ve slipler:
6107.11.00.00.00	- - Pamuktan
6107.12.00.00.00	- - Sentetik ve suni liflerden
6107.19.00.00.00	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
	- Gece gömlekleri ve pijamalar:
6107.21.00.00.00	- - Pamuktan
6107.22.00.00.00	- - Sentetik veya suni liflerden
6107.29.00.00.00	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
	- Diğerleri:
6107.91.00.00.00	- - Pamuktan
6107.99.00.00.00	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
61.08	Kadınlar ve kız çocuklar için kombinezonlar, jüp veya jüponlar,
	slipler ve külotlar, gecelikler, pijamalar, lizözler, bornozlar,
	sabahlıklar ve benzeri eşya (örme) :
	- Kombinezon, jüp veya jüponlar:
6108.11.00.00.00	- - Sentetik veya suni liflerden
6108.19.00.00.00	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden:

	- Slipler ve külotlar:
6108.21.00.00.00	- - Pamuktan
6108.22.00.00.00	- - Sentetik ve suni liflerden
6108.29.00.00.00	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
	- Gecelikler ve pijamalar:
6108.31.00.00.00	- - Pamuktan
6108.32.00.00.00	- - Sentetik veya suni liflerden
6108.39.00.00.00	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
	- Diğerleri:
6108.91.00.00.00	- - Pamuktan
6108.92.00.00.00	- - Sentetik veya suni liflerden
6108.99.00.00.00	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
61.09	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme) :
6109.10.00.00.00	- Pamuktan
6109.90	- Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
	- - Yünden, ince hayvan kıllarından, sentetik veya suni liflerden:
6109.90.20.00.11	- - - Yünden, ince hayvan kıllarından
6109.90.20.00.12	- - - Sentetik veya suni liflerden
6109.90.90.00.00	- - Diğerleri
61.10	Kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler ve benzeri eşya (örme) :
	- Yünden veya ince hayvan kıllarından:
6110.11	- - Yünden:
6110.11.10.00.00	- - - Kazaklar ve süveterler (ağırlık itibariyle en az %50 yün içeren ve her birinin ağırlığı 600 gr. veya daha fazla

	olanlar)
	- - - Diğerleri:
6110.11.30.00.00	- - - - Erkekler ve erkek çocuklar için
6110.11.90.00.00	- - - - Kadınlar ve kız çocuklar için
6110.12	- - Kaşmir keçisinin kıllarından
6110.12.10.00.00	- - - Erkekler ve erkek çocuklar için
6110.12.90.00.00	- - - Kadınlar ve kız çocuklar için
6110.19	- - Diğerleri:
6110.19.10.00.00	- - - Erkekler ve erkek çocuklar için
6110.19.90.00.00	- - - Kadınlar ve kız çocuklar için
6110.20	- Pamuktan:
6110.20.10.00.00	- - Yuvarlak, balıkçı veya "polo" yakalı hafif ince örme kazak ve süveterler
	- - Diğerleri:
6110.20.91.00.00	- - - Erkekler ve erkek çocuklar için
6110.20.99.00.00	- - - Kadınlar ve kız çocuklar için
6110.30	- Sentetik veya suni liflerden:
6110.30.10.00.00	- - Yuvarlak, balıkçı veya "polo" yakalı hafif ince örme kazak ve süveterler
	- - Diğerleri:
6110.30.91.00.00	- - - Erkekler ve erkek çocuklar için
6110.30.99.00.00	- - - Kadınlar ve kız çocuklar için
6110.90	- Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
6110.90.10.00.00	- - Keten ve ramiden
	- - Diğerleri

6110.90.90.00.11	- - - İpek veya ipek döküntülerinden kadınlar ve kız çocukları için hırkalar
6110.90.90.00.12	- - - İpek veya ipek döküntülerinden erkekler ve erkek çocukları için hırkalar
6110.90.90.00.13	- - - İpek veya ipek döküntülerinden kadınlar ve kız çocukları için yelekler
6110.90.90.00.14	- - - İpek veya ipek döküntülerinden erkekler ve erkek çocukları için yelekler
6110.90.90.00.19	- - - Dokumaya elverişli diğer maddelerden kadınlar ve kız çocukları için hırkalar
6110.90.90.00.29	- - - Dokumaya elverişli diğer maddelerden erkekler ve erkek çocukları için hırkalar
6110.90.90.00.39	- - - Dokumaya elverişli diğer maddelerden kadınlar ve kız çocukları için yelekler
6110.90.90.00.49	- - - Dokumaya elverişli diğer maddelerden erkekler ve erkek çocukları için yelekler
6110.90.90.00.51	- - - Kadınlar ve kız çocukları için ipektan süveterler
6110.90.90.00.59	- - - Diğerleri
61.11	Bebekler için giyim eşyası ve aksesuarı (örme) :
6111.20	- Pamuktan:
6111.20.10.00.00	- - Eldivenler
6111.20.90.00.00	- - Diğerleri
6111.30	- Sentetik liflerden:
6111.30.10.00.00	- - Eldivenler
6111.30.90.00.00	- - Diğerleri
6111.90	- Dokumaya elverişli diğer maddelerden
	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından:
6111.90.11.00.00	- - - Eldivenler
6111.90.19.00.00	- - - Diğerleri

	-- Diğerleri:
6111.90.90.00.11	--- İpek veya ipek döküntülerinden tişörtler
6111.90.90.00.12	--- Suni liflerden tişörtler
6111.90.90.00.13	--- Dokumaya elverişli diğer maddelerden tişörtler
6111.90.90.00.14	--- İpekten veya ipek döküntülerinden yuvarlak, balıkçı veya "polo" yakalı kazak ve süveterler
6111.90.90.00.15	--- Suni liflerden yuvarlak, balıkçı veya "polo" yakalı kazak ve süveterler
6111.90.90.00.16	--- Dokumaya elverişli diğer maddelerden yuvarlak, balıkçı veya "polo" yakalı kazak ve süveterler
6111.90.90.00.17	--- İpek veya ipek döküntülerinden diğer dış giyim eşyası ve aksesuarı
6111.90.90.00.18	--- Suni liflerden diğer dış giyim eşyası ve aksesuarı
6111.90.90.00.19	--- Dokumaya elverişli diğer maddelerden diğer dış giyim eşyası ve aksesuarı
6111.90.90.00.21	--- Suni liflerden eldivenler
6111.90.90.00.22	--- Suni liflerden iç giyim eşyası ve aksesuarı
6111.90.90.00.29	--- Dokumaya elverişli diğer maddelerden iç giyim eşyası ve aksesuarı
6111.90.90.00.39	--- Diğerleri
61.12	Spor, kayak ve yüzme kıyafetleri (örme) :
	- Spor kıyafetleri:
6112.11.00.00.00	-- Pamuktan
6112.12.00.00.00	-- Sentetik liflerden
6112.19	-- Dokumaya elverişli diğer maddelerden
6112.19.00.00.11	--- Suni liflerden
6112.19.00.00.12	--- Yünden veya ince hayvan kollarından

6112.19.00.00.19	- - - Diğerleri
6112.20	- Kayak kıyafetleri
6112.20.00.00.11	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6112.20.00.00.12	- - Pamuktan
6112.20.00.00.13	- - Suni veya sentetik liflerden
6112.20.00.00.19	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
	- Erkekler ve erkek çocuklar için yüzme kıyafetleri:
6112.31	- - Sentetik liflerden:
6112.31.10.00.00	- - - Ağırlık itibariyle % 5 veya daha fazla kauçuk iplik içerenler
6112.31.90.00.00	- - - Diğerleri
6112.39	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
	- - - Ağırlık itibariyle % 5 veya daha fazla kauçuk iplik içerenler
6112.39.10.00.11	- - - - Pamuktan
6112.39.10.00.19	- - - - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
	- - - Diğerleri
6112.39.90.00.11	- - - - Pamuktan
6112.39.90.00.19	- - - - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
	- Kadınlar ve kız çocuklar için yüzme kıyafetleri:
6112.41	- - Sentetik liflerden:
6112.41.10.00.00	- - - Ağırlık itibariyle % 5 veya daha fazla kauçuk iplik içerenler
6112.41.90.00.00	- - - Diğerleri
6112.49	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
	- - - Ağırlık itibariyle % 5 veya daha fazla kauçuk iplik içerenler
6112.49.10.00.11	- - - - Pamuktan

6112.49.10.00.19	- - - - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
	- - - Diğerleri
6112.49.90.00.11	- - - - Pamuktan
6112.49.90.00.19	- - - - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
6113.00	59.03, 59.06 veya 59.07 Pozisyonlarındaki örme mensucattan yapılmış giyim eşyası:
6113.00.10.00.00	- 59.06 Pozisyonundaki örme mensucattan yapılmış giyim eşyası
6113.00.90.00.00	- Diğerleri
61.14	Diğer giyim eşyası (örme) :
6114.20.00.00.00	- Pamuktan
6114.30	- Sentetik veya suni liflerden
6114.30.00.00.11	- - Sentetik liflerden
6114.30.00.00.12	- - Suni liflerden
6114.90.00.00.00	- Dokumaya elverişli diğer maddelerden
61.15	Külotlu çoraplar,taytlar, kısa ve uzun konçlu çoraplar, soketler,
	dereceli olarak baskı yapan çoraplar (örneğin varis çorapları) ve patik şeklinde
	çoraplar dahil (örme veya dokuma)
6115.10	- Dereceli olarak baskı yapan çoraplar (örneğin;varis çorapları)
6115.10.10.00.00	- - Sentetik liflerden varis çorapları
6115.10.90.00.00	- - Diğerleri
	- Diğer külotlu çoraplar ve taytlar:
6115.21.00.00.00	- - Sentetik liflerden (tek katı 67 desitekten az olanlar)

6115.22.00.00.00	- - Sentetik liflerden (tek katı 67 desiteks veya daha fazla olanlar)
	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
6115.29.00.00.11	- - - Suni liflerden
6115.29.00.00.12	- - - Pamuktan
6115.29.00.00.13	- - - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6115.29.00.00.19	- - - Diğerleri
6115.30	- Kadınlar için uzun veya diz altı çorapları (tek katı 67 desitekten az olanlar):
	- - Sentetik liflerden:
6115.30.11.00.00	- - - Diz altı çorapları
6115.30.19.00.00	- - - Diğerleri
	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
6115.30.90.00.11	- - - Diz altı çorapları
6115.30.90.00.19	- - - Diğerleri
	- Diğerleri:
6115.94.00.00.00	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6115.95.00.00.00	- - Pamuktan
6115.96	- - Sentetik liflerden:
6115.96.10.00.00	- - - Diz altı çorapları (varis çorapları hariç)
	- - - Diğerleri:
6115.96.91.00.00	- - - - Kadın çorapları
6115.96.99.00.00	- - - - Diğerleri
6115.99.00.00.00	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
61.16	Eldivenler, tek parmaklı eldivenler ve parmaksız eldivenler (örme):
6116.10	- Plastik veya kauçuk emdirilmiş, sıvanmış veya kaplanmış

	olanlar :
6116.10.20.00.00	- - Kauçuk emdirilmiş, sıvanmış veya kaplanmış eldivenler
6116.10.80.00.00	- - Diğerleri
	- Diğerleri:
6116.91.00.00.00	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6116.92.00.00.00	- - Pamuktan
6116.93.00.00.00	- - Sentetik liflerden
6116.99.00.00.00	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
61.17	Giyim eşyasının diğer aksesuarı (örme) ; giyim eşyasının veya giyim eşyası aksesuarının parçaları (örme) :
6117.10	- Şallar, eşarplar, boyun atkıları, kaşkollar, peçeler, duvaklar ve benzeri eşya
6117.10.00.00.11	- - Yün veya ince hayvan kıllarından olanlar
6117.10.00.00.12	- - Sentetik liflerden olanlar
6117.10.00.00.13	- - İpek veya ipek döküntülerinden olanlar
6117.10.00.00.14	- - Pamuktan olanlar
6117.10.00.00.19	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden olanlar
6117.80	- Diğer aksesuar:
	- - Örme, elastiki veya kauçuklu olanlar:
6117.80.10.11.00	- - - Dizlikler
	- - - Diğerleri
6117.80.10.19.11	- - - - Yün veya ince hayvan kıllarından
6117.80.10.19.12	- - - - Sentetik liflerden
6117.80.10.19.13	- - - - İpek veya ipek döküntülerinden
6117.80.10.19.14	- - - - Pamuktan

6117.80.10.19.19	- - - - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
	- - Diğerleri
	- - - Yün veya ince hayvan kıllarından
6117.80.80.00.21	- - - - Kravatlar
6117.80.80.00.29	- - - - Diğerleri
	- - - Sentetik liflerden
6117.80.80.00.31	- - - - Kravatlar
6117.80.80.00.39	- - - - Diğerleri
	- - - İpek veya ipek döküntülerinden
6117.80.80.00.41	- - - - Kravatlar
6117.80.80.00.49	- - - - Diğerleri
	- - - Pamuktan
6117.80.80.00.51	- - - - Kravatlar
6117.80.80.00.59	- - - - Diğerleri
	- - - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
6117.80.80.00.61	- - - - Kravatlar
6117.80.80.00.69	- - - - Diğerleri
6117.90	- Parçalar
6117.90.00.00.11	- - Yün veya ince hayvan kıllarından
6117.90.00.00.12	- - Sentetik liflerden
6117.90.00.00.13	- - İpek veya ipek döküntülerinden
6117.90.00.00.14	- - Pamuktan
6117.90.00.00.19	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden

Kaynak: Dış Ticaret Mevzuatı

EK -7: Hazır Giyim 62 GTİP Kod ve Tanımları

POZİSYON NO	EŞYA TANIMI
GTİP	
62.01	Erkekler veya erkek çocuklar için paltolar, kabanlar, kolsuz ceketler, pelerinler, anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar ve benzeri eşya (62.03 pozisyonundakiler hariç):
	- Paltolar, yağmurluklar, kabanlar, kolsuz ceketler, pelerinler ve benzeri eşya:
6201.11.00.00.00	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6201.12	- - Pamuktan:
	- - - Her birinin ağırlığı 1 kg. ı geçmeyen giyim eşyası
6201.12.10.00.11	- - - - Paltolar
6201.12.10.00.12	- - - - Yağmurluklar
6201.12.10.00.13	- - - - Kabanlar
6201.12.10.00.14	- - - - Kolsuz ceketler
6201.12.10.00.15	- - - - Pelerinler
6201.12.10.00.16	- - - - Parkalar
6201.12.10.00.19	- - - - Diğerleri
	- - - Her birinin ağırlığı 1 kg. ı geçen giyim eşyası
6201.12.90.00.11	- - - - Paltolar
6201.12.90.00.12	- - - - Yağmurluklar
6201.12.90.00.13	- - - - Kabanlar

6201.12.90.00.14	- - - - Kolsuz ceketler
6201.12.90.00.15	- - - - Pelerinler
6201.12.90.00.16	- - - - Parkalar
6201.12.90.00.19	- - - - Diğerleri
6201.13	- - Sentetik veya suni liflerden:
	- - - Her birinin ağırlığı 1 kg. ı geçmeyen giyim eşyası
6201.13.10.00.11	- - - - Paltolar
6201.13.10.00.12	- - - - Yağmurluklar
6201.13.10.00.13	- - - - Kabanlar
6201.13.10.00.14	- - - - Kolsuz ceketler
6201.13.10.00.15	- - - - Pelerinler
6201.13.10.00.16	- - - - Parkalar
6201.13.10.00.19	- - - - Diğerleri
	- - - Her birinin ağırlığı 1 kg. ı geçen giyim eşyası
6201.13.90.00.11	- - - - Paltolar
6201.13.90.00.12	- - - - Yağmurluklar
6201.13.90.00.13	- - - - Kabanlar
6201.13.90.00.14	- - - - Kolsuz ceketler
6201.13.90.00.15	- - - - Pelerinler

6201.13.90.00.16	- - - - Parkalar
6201.13.90.00.19	- - - - Diğerleri
6201.19.00.00.00	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
	- Diğerleri:
6201.91	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6201.91.00.00.11	- - - Anoraklar
6201.91.00.00.12	- - - Rüzgarlıklar
6201.91.00.00.19	- - - Diğerleri
6201.92	- - Pamuktan
6201.92.00.00.13	- - - Anoraklar
6201.92.00.00.14	- - - Rüzgârlıklar
6201.92.00.00.18	- - - Diğerleri
6201.93	- - Sentetik veya suni liflerden
6201.93.00.00.11	- - - Anoraklar
6201.93.00.00.12	- - - Rüzgârlıklar
6201.93.00.00.19	- - - Diğerleri
6201.99	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
6201.99.00.00.13	- - - Anoraklar
6201.99.00.00.14	- - - Rüzgarlıklar
6201.99.00.00.18	- - - Diğerleri
62.02	Kadın ve kız çocuklar için mantolar, kabanlar, kolsuz ceketler,
	pelerinler, anoraklar (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar ve

	benzeri eşya (62.04 pozisyonundakiler hariç) :
	- Mantolar, yağmurluklar, kabanlar, kolsuz ceketler, pelerinler ve benzeri eşya:
6202.11.00.00.00	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6202.12	- - Pamuktan:
	- - - Her birinin ağırlığı 1 kg. 1 geçmeyen giyim eşyası
6202.12.10.00.11	- - - - Mantolar
6202.12.10.00.12	- - - - Yağmurluklar
6202.12.10.00.13	- - - - Kabanlar
6202.12.10.00.14	- - - - Kolsuz ceketler
6202.12.10.00.15	- - - - Pelerinler
6202.12.10.00.16	- - - - Parkalar
6202.12.10.00.19	- - - - Diğerleri
	- - - Her birinin ağırlığı 1 kg. 1 geçen giyim eşyası
6202.12.90.00.11	- - - - Mantolar
6202.12.90.00.12	- - - - Yağmurluklar
6202.12.90.00.13	- - - - Kabanlar
6202.12.90.00.14	- - - - Kolsuz ceketler
6202.12.90.00.15	- - - - Pelerinler
6202.12.90.00.16	- - - - Parkalar
6202.12.90.00.19	- - - - Diğerleri
6202.13	- - Sentetik veya suni liflerden:
	- - - Her birinin ağırlığı 1 kg.1 geçmeyen giyim eşyası
6202.13.10.00.11	- - - - Mantolar

6202.13.10.00.12	- - - - Yağmurluklar
6202.13.10.00.13	- - - - Kabanlar
6202.13.10.00.14	- - - - Kolsuz ceketler
6202.13.10.00.15	- - - - Pelerinler
6202.13.10.00.16	- - - - Parkalar
6202.13.10.00.19	- - - - Diğerleri
	- - - Her birinin ağırlığı 1 kg. ı geçen giyim eşyası
6202.13.90.00.11	- - - - Mantolar
6202.13.90.00.12	- - - - Yağmurluklar
6202.13.90.00.13	- - - - Kabanlar
6202.13.90.00.14	- - - - Kolsuz ceketler
6202.13.90.00.15	- - - - Pelerinler
6202.13.90.00.16	- - - - Parkalar
6202.13.90.00.19	- - - - Diğerleri
6202.19	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
6202.19.00.00.11	- - - Mantolar
6202.19.00.00.12	- - - Yağmurluklar
6202.19.00.00.13	- - - Kabanlar
6202.19.00.00.14	- - - Kolsuz ceketler
6202.19.00.00.15	- - - Pelerinler
6202.19.00.00.19	- - - Diğerleri
	- Diğerleri:
6202.91	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6202.91.00.00.11	- - - Anoraklar
6202.91.00.00.12	- - - Rüzgârlıklar

6202.91.00.00.19	- - - Diğerleri
6202.92.00.00.00	- - Pamuktan
6202.93	- - Sentetik veya suni liflerden:
6202.93.00.00.11	- - - Anoraklar
6202.93.00.00.12	- - - Rüzgârlıklar
6202.93.00.00.19	- - - Diğerleri
6202.99	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
6202.99.00.00.12	- - - Anoraklar
6202.99.00.00.13	- - - Rüzgârlıklar
6202.99.00.00.18	- - - Diğerleri
62.03	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbiseler, takımlar, ceketler, blazerler, pantolonlar, askılı ve üst ön parçalı tulumlar, kısa pantolonlar ve şortlar (yüzme kıyafeti hariç) :
	- Takım elbiseler:
6203.11.00.00.00	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6203.12.00.00.00	- - Sentetik liflerden
6203.19	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
6203.19.10.00.00	- - - Pamuktan
6203.19.30.00.00	- - - Suni liflerden
6203.19.90.00.00	- - - Diğerleri
	- Takımlar:
6203.22	- - Pamuktan:
6203.22.10.00.00	- - - Mesleki kıyafetler
6203.22.80.00.00	- - - Diğerleri
6203.23	- - Sentetik liflerden:
6203.23.10.00.00	- - - Mesleki kıyafetler
6203.23.80.00.00	- - - Diğerleri

6203.29	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
	- - - Suni liflerden:
6203.29.11.00.00	- - - - Mesleki kıyafetler
6203.29.18.00.00	- - - - Diğerleri
6203.29.30.00.00	- - - Yünden veya ince hayvan kıllarından
	- - - Diğerleri
6203.29.90.00.11	- - - - Mesleki kıyafetler
6203.29.90.00.19	- - - - Diğerleri
	- Ceketler ve blazerler:
6203.31.00.00.00	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6203.32	- - Pamuktan:
6203.32.10.00.00	- - - Mesleki kıyafetler
6203.32.90.00.00	- - - Diğerleri
6203.33	- - Sentetik liflerden:
6203.33.10.00.00	- - - Mesleki kıyafetler
6203.33.90.00.00	- - - Diğerleri
6203.39	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
	- - - Suni liflerden:
6203.39.11.00.00	- - - - Mesleki kıyafetler
6203.39.19.00.00	- - - - Diğerleri
6203.39.90.00.00	- - - Diğerleri
	- Pantolonlar, askılı ve üst ön parçalı tulumlar, kısa pantolonlar ve şortlar:
6203.41	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından:
6203.41.10.00.00	- - - Pantolonlar ve kısa pantolonlar
6203.41.30.00.00	- - - Askılı ve üst ön parçalı tulumlar
6203.41.90.00.00	- - - Diğerleri
6203.42	- - Pamuktan:
	- - - Pantolonlar ve kısa pantolonlar:

6203.42.11.00.00	- - - - Mesleki kıyafetler
	- - - - Diğerleri:
6203.42.31.00.00	- - - - - Denimden olanlar
6203.42.33.00.00	- - - - - Atkı iplikli kadife ve pelüşten
6203.42.35.00.00	- - - - - Diğerleri
	- - - Askılı ve üst ön parçalı tulumlar:
6203.42.51.00.00	- - - - Mesleki kıyafetler
6203.42.59.00.00	- - - - Diğerleri
6203.42.90.00.00	- - - Diğerleri
6203.43	- - Sentetik liflerden:
	- - - Pantolonlar ve kısa pantolonlar:
6203.43.11.00.00	- - - - Mesleki kıyafetler
6203.43.19.00.00	- - - - Diğerleri
	- - - Askılı ve üst ön parçalı tulumlar:
6203.43.31.00.00	- - - - Mesleki kıyafetler
6203.43.39.00.00	- - - - Diğerleri
6203.43.90.00.00	- - - Diğerleri
6203.49	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
	- - - Suni liflerden:
	- - - - Pantolonlar ve kısa pantolonlar:
6203.49.11.00.00	- - - - - Mesleki kıyafetler
6203.49.19.00.00	- - - - - Diğerleri
	- - - - Askılı ve üst ön parçalı tulumlar:
6203.49.31.00.00	- - - - - Mesleki kıyafetler
6203.49.39.00.00	- - - - - Diğerleri
6203.49.50.00.00	- - - - Diğerleri
6203.49.90.00.00	- - - Diğerleri
62.04	Kadınlar ve kız çocuklar için takım elbiseler, takımlar, ceketler,

	blazerler, elbiseler, etekler, pantolon etekler, pantolonlar, askılı
	ve üst ön parçalı tulumlar, kısa pantolonlar ve şortlar (yüzme kıyafetleri hariç):
	- Takım elbiseler:
6204.11.00.00.00	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6204.12.00.00.00	- - Pamuktan
6204.13.00.00.00	- - Sentetik liflerden
6204.19	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
6204.19.10.00.00	- - - Suni liflerden
6204.19.90.00.00	- - - Diğerleri
	- Takımlar:
6204.21.00.00.00	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6204.22	- - Pamuktan:
6204.22.10.00.00	- - - Mesleki kıyafetler
6204.22.80.00.00	- - - Diğerleri
6204.23	- - Sentetik liflerden:
6204.23.10.00.00	- - - Mesleki kıyafetler
6204.23.80.00.00	- - - Diğerleri
6204.29	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
	- - - Suni liflerden:
6204.29.11.00.00	- - - - Mesleki kıyafetler
6204.29.18.00.00	- - - - Diğerleri
6204.29.90.00.00	- - - Diğerleri
	- Ceketler ve blazerler :
6204.31.00.00.00	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6204.32	- - Pamuktan:

6204.32.10.00.00	- - - Mesleki kıyafetler
	- - - Diğerleri
6204.32.90.00.12	- - - - Denimden olanlar
6204.32.90.00.13	- - - - Kadifeden olanlar
6204.32.90.00.18	- - - - Diğerleri
6204.33	- - Sentetik liflerden:
6204.33.10.00.00	- - - Mesleki kıyafetler
6204.33.90.00.00	- - - Diğerleri
6204.39	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
	- - - Suni liflerden:
6204.39.11.00.00	- - - - Mesleki kıyafetler
6204.39.19.00.00	- - - - Diğerleri
6204.39.90.00.00	- - - Diğerleri
	- Elbiseler:
6204.41.00.00.00	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6204.42	- - Pamuktan
6204.42.00.00.12	- - - Denimden olanlar
6204.42.00.00.13	- - - Kadifeden olanlar
6204.42.00.00.18	- - - Diğerleri
6204.43	- - Sentetik liflerden:
6204.43.00.00.11	- - - Gelinlikler
6204.43.00.00.19	- - - Diğerleri
6204.44	- - Suni liflerden:
6204.44.00.00.11	- - - Gelinlikler
6204.44.00.00.19	- - - Diğerleri
6204.49	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
	- - - İpek veya ipek döküntülerinden:
6204.49.10.00.11	- - - - Gelinlikler

6204.49.10.00.19	- - - - Diğerleri
6204.49.90.00.00	- - - Diğerleri
	- Etekler ve pantolon etekler:
6204.51	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından
	- - - Etekler:
6204.51.00.00.11	- - - - Yünden el yapımı olanlar
6204.51.00.00.19	- - - - Diğerleri
	- - - Pantolon etekler:
6204.51.00.00.21	- - - - Yünden el yapımı olanlar
6204.51.00.00.29	- - - - Diğerleri
6204.52	- - Pamuktan
	- - - Etekler:
6204.52.00.00.12	- - - - Denimden olanlar
6204.52.00.00.13	- - - - Kadifeden olanlar
6204.52.00.00.18	- - - - Diğerleri
6204.52.00.00.22	- - - Pantolon etekler
6204.53.00.00.00	- - Sentetik liflerden
6204.59	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
6204.59.10.00.00	- - - Suni liflerden
6204.59.90.00.00	- - - Diğerleri
	- Pantolonlar, askılı ve üst ön parçalı tulumlar, kısa pantolonlar ve şortlar:
6204.61	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından:
6204.61.10.00.00	- - - Pantolonlar ve kısa pantolonlar
6204.61.85.00.00	- - - Diğerleri

6204.62	- - Pamuktan:
	- - - Pantolonlar ve kısa pantolonlar:
6204.62.11.00.00	- - - - Mesleki kıyafetler
	- - - - Diğerleri:
6204.62.31.00.00	- - - - - Denimden olanlar
6204.62.33.00.00	- - - - - Atkı iplikli kadifeden olanlar
6204.62.39.00.00	- - - - - Diğerleri
	- - - Askılı ve üst ön parçalı tulumlar:
6204.62.51.00.00	- - - - Mesleki kıyafetler
6204.62.59.00.00	- - - - Diğerleri
6204.62.90.00.00	- - - Diğerleri
6204.63	- - Sentetik liflerden:
	- - - Pantolonlar ve kısa pantolonlar:
6204.63.11.00.00	- - - - Mesleki kıyafetler
6204.63.18.00.00	- - - - Diğerleri
	- - - Askılı ve üst ön parçalı tulumlar:
6204.63.31.00.00	- - - - Mesleki kıyafetler
6204.63.39.00.00	- - - - Diğerleri
6204.63.90.00.00	- - - Diğerleri
6204.69	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
	- - - Suni liflerden:
	- - - - Pantolonlar ve kısa pantolonlar:
6204.69.11.00.00	- - - - - Mesleki kıyafetler
6204.69.18.00.00	- - - - - Diğerleri
	- - - - Askılı ve üst ön parçalı tulumlar:
6204.69.31.00.00	- - - - - Mesleki kıyafetler
6204.69.39.00.00	- - - - - Diğerleri
6204.69.50.00.00	- - - - Diğerleri

6204.69.90.00.00	- - - Diğerleri
62.05	Erkekler ve erkek çocuklar için gömlekler:
6205.20	- Pamuktan
6205.20.00.00.12	- - Denimden olanlar
6205.20.00.00.13	- - Kadifeden olanlar
6205.20.00.00.18	- - Diğerleri
6205.30.00.00.00	- Sentetik veya suni liflerden
6205.90	- Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
6205.90.10.00.00	- - Keten veya ramiden
	- - Diğerleri
6205.90.80.00.11	- - - İpek ve ipek döküntülerinden
6205.90.80.00.12	- - - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6205.90.80.00.18	- - - Diğerleri
62.06	Kadınlar ve kız çocuklar için bluzlar, gömlekler ve gömlek-bluzlar:
6206.10	- İpekten veya ipek döküntülerinden
6206.10.00.00.11	- - Bluzlar
6206.10.00.00.12	- - Gömlekler
6206.10.00.00.13	- - Gömlek-bluzlar
6206.20	- Yünden veya ince hayvan kıllarından
6206.20.00.00.11	- - Bluzlar
6206.20.00.00.12	- - Gömlekler
6206.20.00.00.13	- - Gömlek-bluzlar
6206.30	- Pamuktan

	- - Bluzlar
6206.30.00.00.12	- - - Denimden olanlar
6206.30.00.00.13	- - - Kadifeden olanlar
6206.30.00.00.18	- - - Diğerleri
	- - Gömlekler
6206.30.00.00.22	- - - Denimden olanlar
6206.30.00.00.23	- - - Kadifeden olanlar
6206.30.00.00.28	- - - Diğerleri
6206.40	- Sentetik veya suni liflerden
6206.40.00.00.11	- - Bluzlar
6206.40.00.00.12	- - Gömlekler
6206.40.00.00.13	- - Gömlek-bluzlar
6206.90	- Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
	- - Keten veya ramiden:
6206.90.10.00.12	- - - Bluzlar
6206.90.10.00.13	- - - Gömlekler
6206.90.10.00.14	- - - Gömlek-bluzlar
	- - Diğerleri
6206.90.90.00.11	- - - Bluzlar
6206.90.90.00.12	- - - Gömlekler
6206.90.90.00.13	- - - Gömlek-bluzlar
62.07	Erkekler ve erkek çocuklar için fanılalar, atletler, külotlar,
	slipler, gece gömlekleri, pijamalar, bornozlar, robdöşambırlar ve benzeri eşya:

	- Külotlar ve slipler:
6207.11	- - Pamuktan
6207.11.00.00.11	- - - Uzun ve kısa külotlar
6207.11.00.00.12	- - - Slipler
6207.19	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
6207.19.00.00.11	- - - Sentetik liflerden uzun ve kısa külotlar
6207.19.00.00.12	- - - Sentetik liflerden slipler
6207.19.00.00.19	- - - Dokumaya elverişli diğer maddelerden uzun ve kısa külotlar
6207.19.00.00.29	- - - Dokumaya elverişli diğer maddelerden slipler
	- Gece gömlekleri ve pijamalar:
6207.21.00.00.00	- - Pamuktan
6207.22.00.00.00	- - Sentetik veya suni liflerden
6207.29.00.00.00	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
	- Diğerleri:
6207.91.00.00.00	- - Pamuktan
6207.99	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
6207.99.10.00.00	- - - Sentetik veya suni liflerden
6207.99.90.00.00	- - - Diğerleri
62.08	Kadınlar ve kız çocuklar için fanilalar, kaşkorseler, kombinezonlar,
	j�p veya jüponlar, slipler ve külotlar, gecelikler, pijamalar,
	liz�zler, bornozlar, sabahl�klar ve benzeri eşya:
	- Kombinezonlar, j�p veya jüponlar:
6208.11.00.00.00	- - Sentetik veya suni liflerden
6208.19.00.00.00	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
	- Gecelikler ve pijamalar:

6208.21	- - Pamuktan
6208.21.00.00.11	- - - Gecelikler
6208.21.00.00.12	- - - Pijamalar
6208.22	- - Sentetik veya suni liflerden
6208.22.00.00.11	- - - Gecelikler
6208.22.00.00.12	- - - Pijamalar
6208.29	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
6208.29.00.00.11	- - - Gecelikler
6208.29.00.00.12	- - - Pijamalar
	- Diğerleri:
6208.91.00.00.00	- - Pamuktan
6208.92.00.00.00	- - Sentetik veya suni liflerden
6208.99.00.00.00	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
62.09	Bebekler için giyim eşyası ve aksesuarı:
6209.20	- Pamuktan
6209.20.00.00.11	- - Eldivenler
6209.20.00.00.12	- - Çoraplar
6209.20.00.00.19	- - Diğerleri
6209.30	- Sentetik liflerden
6209.30.00.00.11	- - Eldivenler
6209.30.00.00.12	- - Çoraplar
6209.30.00.00.19	- - Diğerleri
6209.90	- Dokumaya elverişli diğer maddelerden
	- - Yünden veya ince hayvan kıllarından

6209.90.10.00.11	- - - Eldivenler
6209.90.10.00.12	- - - Çoraplar
6209.90.10.00.19	- - - Diğerleri
	- - Diğerleri
6209.90.90.00.11	- - - Eldivenler
6209.90.90.00.12	- - - Çoraplar
6209.90.90.00.19	- - - Diğerleri
62.10	56.02, 56.03, 59.03, 59.06 veya 59.07 Pozisyonlarındaki mensucattan hazır giyim eşyası:
6210.10	- 56.02 veya 56.03 Pozisyonlarındaki mensucattan:
	- - 56.02 Pozisyonundaki mensucattan
6210.10.10.00.11	- - - Paltolar (manto)
6210.10.10.00.19	- - - Diğerleri
	- - 56.03 Pozisyonundaki mensucattan:
6210.10.92.00.00	- - - Hastalar veya cerrahlar tarafından cerrahi operasyonlarda giyilen tek kullanımlık uzun elbiseler
6210.10.98.00.00	- - - Diğerleri
6210.20	- 6201.11 ila 6201.19 Alt pozisyonlarında tanımlanan cinsteki diğer giyim eşyası
6210.20.00.00.11	- - Paltolar
6210.20.00.00.12	- - Yağmurluklar
6210.20.00.00.13	- - Kabanlar
6210.20.00.00.14	- - Kolsuz ceketler
6210.20.00.00.15	- - Pelerinler
6210.20.00.00.19	- - Diğerleri
6210.30	- 6202. 11 ila 6202.19 Alt pozisyonlarında tanımlanan cinsteki diğer giyim eşyası

6210.30.00.00.11	- - Mantolar
6210.30.00.00.12	- - Yağmurluklar
6210.30.00.00.13	- - Kabanlar
6210.30.00.00.14	- - Kolsuz ceketler
6210.30.00.00.15	- - Pelerinler
6210.30.00.00.19	- - Diğerleri
6210.40	- Erkekler ve erkek çocuklar için diğer giyim eşyası
6210.40.00.00.11	- - Dalgıç elbisesi
6210.40.00.00.12	- - Radyasyona karşı koruyucu elbiseler
6210.40.00.00.19	- - Diğerleri
6210.50	- Kadınlar ve kız çocuklar için diğer giyim eşyası
6210.50.00.00.11	- - Dalgıç elbisesi
6210.50.00.00.12	- - Radyasyona karşı koruyucu elbiseler
6210.50.00.00.19	- - Diğerleri
62.11	Spor, kayak ve yüzme kıyafetleri; diğer giyim eşyası:
	- Yüzme kıyafetleri:
6211.11	- - Erkekler ve erkek çocuklar için
6211.11.00.00.11	- - - Suni veya sentetik liflerden
6211.11.00.00.19	- - - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
6211.12	- - Kadınlar ve kız çocuklar için
6211.12.00.00.11	- - - Suni veya sentetik liflerden
6211.12.00.00.19	- - - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
6211.20	- Kayak kıyafetleri
6211.20.00.00.11	- - Erkekler ve erkek çocuklar için yünden veya ince hayvan kılılarından
6211.20.00.00.12	- - Erkekler ve erkek çocuklar için suni veya sentetik liflerden

6211.20.00.00.13	- - Erkekler ve erkek çocuklar için pamuktan
6211.20.00.00.19	- - Erkekler ve erkek çocuklar için dokumaya elverişli diğer maddelerden
6211.20.00.00.21	- - Kadınlar ve kız çocuklar için yünden veya ince hayvan kıllarından
6211.20.00.00.22	- - Kadınlar ve kız çocuklar için suni veya sentetik liflerden
6211.20.00.00.23	- - Kadınlar ve kız çocuklar için pamuktan
6211.20.00.00.29	- - Kadınlar ve kız çocuklar için dokumaya elverişli diğer maddelerden
	- Erkekler ve erkek çocuklar için diğer giyim eşyası:
6211.32	- - Pamuktan:
	- - - Mesleki kıyafetler
6211.32.10.00.11	- - - - Önlükler
6211.32.10.00.12	- - - - Koruyucu elbiseler
6211.32.10.00.13	- - - - Yaka ve askılar
6211.32.10.00.19	- - - - Diğerleri
	- - - Astarlı spor kıyafetleri :
6211.32.31.00.00	- - - - Dış yüzü tek ve aynı mensucattan
	- - - - Diğerleri :
6211.32.41.00.00	- - - - - Üst kısımlar
6211.32.42.00.00	- - - - - Alt kısımlar
6211.32.90.00.00	- - - Diğerleri
6211.33	- - Sentetik veya suni liflerden:
	- - - Mesleki kıyafetler
6211.33.10.00.11	- - - - Önlükler
6211.33.10.00.12	- - - - Koruyucu elbiseler
6211.33.10.00.13	- - - - Yaka ve askılar
6211.33.10.00.19	- - - - Diğerleri
	- - - Astarlı spor kıyafetleri:
6211.33.31.00.00	- - - - Dış yüzü tek ve aynı mensucattan

	- - - - Diğerleri:
6211.33.41.00.00	- - - - - Üst kısımlar
6211.33.42.00.00	- - - - - Alt kısımlar
6211.33.90.00.00	- - - Diğerleri
6211.39	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
	- - - Yünden veya ince hayvan kıllarından
6211.39.00.00.21	- - - - Mesleki kıyafetler
6211.39.00.00.29	- - - - Diğerleri
	- - - Diğerleri
6211.39.00.00.31	- - - - Mesleki kıyafetler
6211.39.00.00.39	- - - - Diğerleri
	- Kadınlar ve kız çocuklar için diğer giyim eşyası:
6211.42	- - Pamuktan:
6211.42.10.00.00	- - - Önlükler, gömlekler ve diğer mesleki kıyafetler (aynı zamanda ev içinde kullanılmaya mahsus olsun olmasın)
	- - - Astarlı spor kıyafetleri:
6211.42.31.00.00	- - - - Dış yüzü tek ve aynı mensucattan
	- - - - Diğerleri:
6211.42.41.00.00	- - - - - Üst kısımlar
6211.42.42.00.00	- - - - - Alt kısımlar
6211.42.90.00.00	- - - Diğerleri
6211.43	- - Sentetik veya suni liflerden:
6211.43.10.00.00	- - - Önlükler, gömlekler ve diğer mesleki kıyafetler (aynı zamanda ev içinde kullanılmaya mahsus olsun olmasın)
	- - - Astarlı spor kıyafetleri:
6211.43.31.00.00	- - - - Dış yüzü tek ve aynı mensucattan
	- - - - Diğerleri:
6211.43.41.00.00	- - - - - Üst kısımlar

6211.43.42.00.00	- - - - - Alt kısımlar
6211.43.90.00.00	- - - Diğerleri
6211.49	- - Dokumaya elverişli diğer maddelerden
6211.49.00.00.11	- - - Önlükler, gömlekler ve diğer mesleki kıyafetler (aynı zamanda ev içinde kullanılmaya mahsus olsun olmasın)
6211.49.00.00.19	- - - Diğerleri
62.12	Sütyenler, korseler, korse kemerler, pantolon askıları, çorap
	bağları, jartiyerler ve benzeri eşya ve bunlar için parçalar (örülmüş olsun olmasın):
6212.10	- Sütyenler:
6212.10.10.00.00	- - Bir sütyen ve bir külot ihtiva eden setler
6212.10.90.00.00	- - Diğerleri
6212.20.00.00.00	- Korseler ve korse pantolonlar
6212.30.00.00.00	- Sütyenli korseler
6212.90	- Diğerleri
6212.90.00.00.11	- - Kuşaklar
6212.90.00.00.19	- - Diğerleri
62.13	Mendiller:
6213.20	- Pamuktan
6213.20.00.00.11	- - El yapımı olanlar
6213.20.00.00.19	- - Diğerleri
6213.90	- Dokumaya elverişli diğer maddelerden:
6213.90.00.10.00	- - Ketenden
6213.90.00.90.00	- - Diğerleri

62.14	Şallar, eşarplar, fularlar, kaşkollar, peçeler, duvaklar ve benzeri eşya:
6214.10	- İpekten veya ipek döküntülerinden
6214.10.00.00.11	- - El yapımı olanlar
6214.10.00.00.19	- - Diğerleri
6214.20	- Yünden veya ince hayvan kıllarından
6214.20.00.00.11	- - El yapımı olanlar
6214.20.00.00.19	- - Diğerleri
6214.30	- Sentetik liflerden
6214.30.00.00.11	- - El yapımı olanlar
6214.30.00.00.19	- - Diğerleri
6214.40	- Suni liflerden
6214.40.00.00.11	- - El yapımı olanlar
6214.40.00.00.19	- - Diğerleri
6214.90.00.00.00	- Dokumaya elverişli diğer maddelerden
62.15	Boyun bağları, papyonlar ve kravatlar:
6215.10	- İpekten veya ipek döküntülerinden
	- - Kravat imali için şekil verilerek kesilmiş parçalar
6215.10.00.10.11	- - - El yapımı olanlar
6215.10.00.10.19	- - - Diğerleri
	- - Diğerleri
6215.10.00.90.11	- - - El yapımı olanlar
6215.10.00.90.19	- - - Diğerleri
6215.20	- Sentetik ve suni liflerden
	- - Kravat imali için şekil verilerek kesilmiş parçalar
6215.20.00.10.11	- - - El yapımı olanlar
6215.20.00.10.19	- - - Diğerleri

	- - Diğerleri
6215.20.00.90.11	- - - El yapımı olanlar
6215.20.00.90.19	- - - Diğerleri
6215.90	- Dokumaya elverişli diğer maddelerden
	- - Kravat imali için şekil verilerek kesilmiş parçalar
6215.90.00.10.11	- - - El yapımı olanlar
6215.90.00.10.19	- - - Diğerleri
	- - Diğerleri
	- - - Yünden veya ince hayvan kıllarından kravatlar
6215.90.00.90.11	- - - - El yapımı olanlar
6215.90.00.90.19	- - - - Diğerleri
	- - - Dokumaya elverişli diğer maddelerden kravatlar
6215.90.00.90.21	- - - - El yapımı olanlar
6215.90.00.90.29	- - - - Diğerleri
	- - - Diğerleri
6215.90.00.90.31	- - - - El yapımı olanlar
6215.90.00.90.39	- - - - Diğerleri
6216.00	Eldivenler, tek parmaklı eldivenler ve parmaksız eldivenler:
6216.00.00.00.11	- Yünden veya ince hayvan kıllarından
6216.00.00.00.12	- Pamuktan
6216.00.00.00.13	- Sentetik veya suni liflerden
6216.00.00.00.14	- İpekten veya ipek döküntülerinden
6216.00.00.00.19	- Diğerleri
62.17	Giyim eşyasının diğer hazır aksesuarı; giyim eşyasının veya giyim eşyası aksesuarının parçaları (62.12 pozisyonundakiler hariç)

6217.10	- Aksesuarlar
6217.10.00.00.11	- - El yapımı olanlar
6217.10.00.00.19	- - Diğerleri
6217.90	- Parçalar
	- - Mendiller için olanlar:
6217.90.00.11.00	- - - Keten ve pamuktan
6217.90.00.19.00	- - - Diğerleri
6217.90.00.90.00	- - Diğerleri

Kaynak: Dış Ticaret Mevzuatı